

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.07.2023
23.12.2023
RT I, 30.06.2023, 73

Sotsiaalhoolekande seadus

Vastu võetud 09.12.2015

[RT I, 30.12.2015, 5](#)

jõustumine 01.01.2016, 18.01.2016, 01.07.2016, 01.01.2018, 01.07.2018 ja 01.01.2020

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
09.12.2015	RT I, 30.12.2015, 5	01.01.2016, osaliselt 18.01.2016, 01.07.2016, 01.01.2017, 01.01.2018, 01.07.2018 ja 01.01.2020
15.06.2016	RT I, 08.07.2016, 1	01.01.2017, osaliselt 18.07.2016
23.11.2016	RT I, 06.12.2016, 1	01.01.2017
07.12.2016	RT I, 21.12.2016, 2	01.01.2017, osaliselt 01.01.2018
14.06.2017	RT I, 29.06.2017, 1	09.07.2017, osaliselt 01.07.2017
11.10.2017	RT I, 25.10.2017, 1	01.01.2018, 3. peatüki 3. jao 6. jaotises ja 4. jaos asendatud läbivalt sõna „isik” sõnadega „täisealine isik” vastavas käändes
25.10.2017	RT I, 17.11.2017, 1	01.01.2019
15.11.2017	RT I, 28.11.2017, 2	01.01.2018
06.12.2017	RT I, 28.12.2017, 6	01.01.2018, osaliselt 01.04.2018
06.12.2017	RT I, 28.12.2017, 8	01.01.2018, osaliselt 01.05.2018
21.03.2018	RT I, 03.04.2018, 3	15.04.2018
06.06.2018	RT I, 26.06.2018, 3	01.07.2018
16.10.2018	RT I, 23.10.2018, 1	30.10.2018, osaliselt 01.01.2019
14.11.2018	RT I, 27.11.2018, 2	01.01.2019
05.12.2018	RT I, 21.12.2018, 3	01.01.2019, osaliselt 01.04.2019
12.12.2018	RT I, 03.01.2019, 1	01.01.2021
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
08.04.2020	RT I, 09.04.2020, 14	10.04.2020, osaliselt 19.04.2020, 01.05.2020 ja 01.07.2020
15.04.2020	RT I, 21.04.2020, 1	22.04.2020, § 13 ¹ lõikeid 3–5 rakendatakse tagasiulatuvalt 12.03.2020
10.03.2021	RT I, 22.03.2021, 2	01.04.2021
22.11.2021	RT I, 10.12.2021, 1	01.09.2022
13.04.2022	RT I, 28.04.2022, 1	01.05.2022, osaliselt 08.05.2022, 01.01.2023, 01.02.2023 ja 01.07.2024
18.05.2022	RT I, 07.06.2022, 1	17.06.2022, osaliselt 01.07.2022; § 160.3 rakendatakse tagasiulatuvalt 09.03.2022; § 160.5 kehtib kuni 31.05.2023
26.10.2022	RT I, 10.11.2022, 1	20.11.2022
07.12.2022	RT I, 22.12.2022, 1	01.01.2023
07.12.2022	RT I, 22.12.2022, 3	01.01.2023, osaliselt 01.07.2023 ja 01.01.2024; § 156 lõiked 3.7 ja 3.8 kehtivad kuni 31.12.2024

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesolev seadus sätestab sotsiaalhoolekande organisatsioonilised, majanduslikud ja õiguslikud alused ning reguleerib sotsiaalhoolekandes tekkivaid suhteid.

§ 1¹. Seaduse kohaldamisala

(1) Kui käesolevas seaduses on sätestatud kohustus taotleda sotsiaalteenuse osutamiseks tegevusluba, käsitatakse käesolevas seaduses sätestatud sotsiaalteenuse osutamise nõudeid ühtlasi majandustegevuse nõuetena.

(2) Käesolevas seaduses reguleeritud eraõigusliku juriidilise isiku ja füüsilise isiku majandustegevuse alustamisele, teostamisele ja lõppemisele kohaldatakse majandustegevuse seadustiku üldosa seadust, võttes arvesse käesolevas seaduses sätestatud erisusi. Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses ning käesolevas seaduses tegevusloa taotlemise ja sotsiaalteenuste osutamise kohta sätestatud kohaldatakse avalik-õigusliku juriidilise isiku ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste kohta niivõrd, kuivõrd nende eripärast ei tulene teisiti.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 2. Sotsiaalseadustiku üldosa seaduse kohaldamine

Käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalkaitsele kohaldatakse sotsiaalseadustiku üldosa seaduse sätteid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

§ 3. Sotsiaalhoolekande põhimõtted

(1) Sotsiaalhoolekandelise abi andmisel:

1) lähtutakse esmajärjekorras isiku vajadusest;
2) eelistatakse abimeetmeid, mis on suunatud võimaluste leidmisele ja isiku suutlikkuse suurendamisele korraldada oma elu võimalikult iseseisvalt;

2¹) pakutakse esmajärjekorras sellist abi ja tuge, mis võimaldab isikul elada kodus või saada kodusarnast keskkonda ja elukorraldust pakkuvat teenust;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

3) nõustatakse isikut abimeetme valikul ja kohandamisel ning vajaduse korral abi kasutamisel vastava erialase ettevalmistusega spetsialisti poolt;

4) lähtutakse abimeetme rakendamise tulemuslikkusest abi vajava isiku ning vajaduse korral pere ja kogukonna seisukohast;

5) kaasatakse abi andmise kõikidel etappidel abi vajavat isikut ning vajaduse korral ka tema perekonnaliikmeid, kui isik on selleks nõusoleku andnud;

6) tagatakse abimeetmed isikule võimalikult kättesaadaval moel.

(2) Sotsiaalteenuse osutaja peab sotsiaalteenuse osutamisel lähtuma üldtunnustatud kvaliteedipõhimõtetest: isikukeskus, teenuse võimestav iseloom, tulemustele orienteeritus, vajaduspõhine lähenemine, terviklik lähenemine, isiku õiguste kaitse, kaasamine, töötaja pädevus ja eetika ning organisatsiooni hea töökorraldus ja kvaliteetne juhtimine.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 4. Terminid

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

1) sotsiaalhoolekanne – sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise või määramisega seotud toimingute süsteem, mille eesmärk on toetada inimese iseseisvat toimetulekut ja töötamist ning aktiivset osalust ühiskonnaelus, ennetades sealjuures sotsiaalsete probleemide tekkimist või süvenemist üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil;

2) hoolekandenasutus – käesolevas seaduses nimetatud sotsiaalteenust osutav asutus;

3) sotsiaaltöötaja – sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik;

4) laps – isik lastekaitseseaduse § 3 lõike 2 tähenduses;

5) lapsega vahetult töötav isik – lastekaitseseaduse § 18 lõikes 2 nimetatud isik, kes vastab lastekaitseseaduse §-s 20 sätestatud nõuetele.

§ 5. Sotsiaalhoolekandega hõlmatus

(1) Isikule on kohustatud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus.

(2) Väljaspool oma rahvastikuregistrisse kantud elukohta viibivale isikule korraldab vältimatu sotsiaalabi andmist see kohaliku omavalitsuse üksus, kelle haldusterritooriumil isik abi vajamise ajal viibib.

(3) Väljaspool oma rahvastikuregistrisse kantud elukohta viibivale isikule võib sotsiaalteenuste ja muu abi andmist korraldada see kohaliku omavalitsuse üksus, kelle haldusterritooriumil isik abi vajamise ajal viibib, kooskõlastatult isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse kohaliku omavalitsuse üksusega.

(4) Isikule, kelle rahvastikuregistris elukohta ei saa kindlaks määrata, korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist see kohaliku omavalitsuse üksus, kelle haldusterritooriumil isik abi vajamise ajal viibib.

(5) Ajutiselt Eestis viibivale välismaalasele korraldab vältimatu sotsiaalabi andmist see kohaliku omavalitsuse üksus, kelle haldusterritooriumil isik abi vajamise ajal viibib.

§ 6. Keelatud asjad hoolekandeesutuses sotsiaalteenuse saamisel

(1) Hoolekandeesutuses sotsiaalteenust saavale isikule on keelatud järgmised asjad:

- 1) relv relvaseaduse tähenduses;
- 2) lõhkeaine, pürotehniline aine ja pürotehniline toode lõhkematerjaliseaduse tähenduses;
- 3) aine, mida kasutatakse narkootilise, toksilise või alkohoolse joobe tekitamiseks;
- 4) muu asi, mis võib kujutada ohtu teenust saava isiku ning teiste isikute elule ja tervisele.

(2) Ohukahtluse korral edastab hoolekandeesutus politseile ohu väljaselgitamiseks andmed käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud asjade või sama lõike punktis 3 nimetatud aine kohta, mida kasutatakse narkootilise joobe tekitamiseks.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud keelatud asi seab vahetusse ohtu isiku enda või teiste isikute elu või tervise, peab hoolekandeesutus võtma kasutusele abimeetmed vahetu ohu vähendamiseks või kõrvaldamiseks.

§ 7. Laste hoolekandeesutuse sisehindamine

(1) Laste hoolekandeesutuses tehakse sisehindamist. Sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada hoolekandeesutuses viibiva lapse arengut toetavad tingimused ja asutuse järjepidev areng. Sisehindamise käigus hinnatakse pakutava hoolduse vastavust lapse eale ja arengule ning asutuse töökorraldust ja juhtimist.

(2) Laste hoolekandeesutuse sisehindamist tehakse vähemalt üks kord kolme aasta jooksul.

(3) Laste hoolekandeesutuse sisehindamise korra kehtestab asutuse juht, esitades selle enne arvamuse avaldamiseks asutuse pidajale.

§ 8. Vältimatu sotsiaalabi

(1) Isikule, kes on sattunud sotsiaalselt abitusse olukorda elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu, osutatakse vältimatut sotsiaalabi, mis tagab vähemalt toidu, riietuse ja ajutise majutuse.

(2) Vältimatut sotsiaalabi osutatakse isikule seni, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

§ 9. Abi andmine juhtumikorralduse põhimõttel

(1) Kui isik vajab iseseisva toimetuleku parandamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi, sealhulgas pikaajalist hooldust, milleks on vaja koordineerida mitme organisatsiooni koostööd abi andmisel, kasutatakse juhtumikorralduse põhimõtet.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(1¹) Pikaajaline hooldus tähendab hoolduse tagamist isikule, kes vajab igapäevaelu korraldamisel abi pikema aja jooksul, kuna tema füüsilised või vaimsed võimed või töövõime on vähenenud. Pikaajaline hooldus sisaldab tervishoiuteenuseid, hooldust ja isiku igapäevast toimetulekut toetavaid teenuseid, mida pakutakse eesmärgiga leevendada ja vähendada valu, juhtida tervises seisundi kulgu, pidurdada ja vältida selle halvenemist, hooldada isikut ning abistada teda iseseisva toimetuleku võimaldamiseks igapäevaelu toimingutes.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(2) Abi andmine hõlmab muu hulgas:

- 1) juhtumiplaani koostamist ja osapoolte üksteisega seotud tegevuste ajakava kooskõlastamist;
- 2) juhtumi koordineerija määramist;
- 3) vastastikuse teabevahetuse korras kokku leppimist.

(3) Juhtumiplaan on kirjalik dokument, mis koosneb hinnangust isiku abivajadusele ja abimeetmete rakendamise tegevuskavast.

(4) Juhtumiplaanile kirjutavad alla juhtumi koordineerija ning isik, kellele juhtumiplaan on koostatud.

(5) Juhtumiplaani võib vastavalt vajadusele muuta. Abi vajav isik kinnitab muudatustega nõustumist allkirjaga.

(6) Juhtumiplaanis sisalduvate andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 10. Lapse juhtumiplaan

(1) Lapsele juhtumiplaani koostamisel lähtutakse käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Enne asendushooldusele suunamist koostab lapse eestkostja ülesandeid täitev või eestkostjaks määratud kohaliku omavalitsuse üksus käesoleva seaduse § 45⁹ lõikes 1 nimetatud lapsele juhtumiplaani. Enne järeelhooldusele suunamist koostab eestkostja ülesandeid täitev või isiku täisealiseks saamisel elukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus käesoleva seaduse § 45¹⁶ lõigetes 1 ja 1¹ nimetatud isikutele juhtumiplaanid.
[RT I, 22.03.2021, 2- jõust. 01.04.2021]

(3) Eestkostja ülesandeid täitev või eestkostjaks määratud kohaliku omavalitsuse üksus täiendab lapse juhtumiplaani pärast lapse asendushooldusele suunamist koostöös asendushooldusteenuse osutajaga. Asendushooldusele suunatud lapse juhtumiplaan vaadatakse üle vähemalt üks kord aastas. Järeelhooldusele suunatud isiku elukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus vaatab isiku juhtumiplaani üle vähemalt üks kord aastas.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(4) Saatjata alaealise välismaalase suhtes teeb käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud tegevused Sotsiaalkindlustusamet.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(5) Asendushooldusele suunatud lapsele koostatud juhtumiplaan on asendushooldusteenuse osutamise lepingu lisa.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 11. Sotsiaalhoolekandevaline statistika

(1) Hoolekandetasutused, sõltumata nende rahastamisest riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest, esitavad statistilised aruanded kohaliku omavalitsuse üksusele või Sotsiaalkindlustusametile.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus esitab statistilised aruanded Sotsiaalkindlustusametile.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Sotsiaalkindlustusamet esitab statistilised aruanded koondaruandena Sotsiaalministeeriumile.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(4) Sotsiaalhoolekandevaliste statistiliste aruannete koostamise nõuded, andmete koosseisu ja esitamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 12. Isiku tahte arvestamine

(1) Sotsiaalteenuste osutamisel, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel arvestatakse isiku tahet, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 105, 106 ja 107 sätestatud juhtudel.

(2) Last puudutava küsimuse lahendamisel tuleb lähtuda lapse huvidest vastavalt lastekaitseseaduses sätestatule.

§ 13. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku perekonnaliikmed, kohtunik, politsei, prokurör, hoolekande-, tervishoiu- ja haridusametuse töötaja ja teised isikud on kohustatud teatama sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna viibimiskoha järgsele kohaliku omavalitsuse üksusele.

§ 13¹. Sotsiaalteenuste osutamise korraldus erakorralise olukorra ajal

(1) Eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal, kui see on vältimatult vajalik erihoolekandeteenuse osutamise jätkamiseks, võib lisaks käesoleva seaduse § 86 lõikes 1 sätestatud isikutele erihoolekandeteenust vahetult osutada ka füüsiline isik, kellel on vähemalt keskharidus ja kellele on tagatud juhendamine § 86 lõikes 1 sätestatud nõuetele vastava isiku poolt.

(2) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(3) Eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal peatub käesoleva seaduse § 64 lõikes 5 ja § 80 lõike 1 punktis 1 sätestatud tähtaegade kulgemine.

(4) Kui eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal on käesoleva seaduse § 80 lõike 1 punktis 1 sätestatud tähtaja kulgemine peatunud ja isik ei kasuta erihoolekandeteenust, hüvitab Sotsiaalkindlustusamet teenuseosutajale täitmata erihoolekandeteenuse koha kuld 95 protsendi ulatuses § 72 lõike 5 alusel kehtestatud selle teenuse maksimaalsest maksumusest, mida isikule osutati, kuid kõige rohkem arvel märgitud ulatuses.

(5) Eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal võib Sotsiaalkindlustusamet valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul pikendada sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise või erihoolekandeteenuse osutamise tähtaega kuni eriolukorrast, erakorralisest seisukorrast või sõjaseisukorrast tingitud ümberkorralduse vajaduse äralangemiseni.

[RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 22.04.2020, lõikeid 3–5 rakendatakse tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist]

2. peatükk

Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav abi

1. jagu

Üldsätted

§ 14. Sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus kehtestab sotsiaalhoolekandeline abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus võib korraldada sotsiaalteenuseid ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest kohaliku omavalitsuse üksuse kehtestatud tingimustel ja korras.

§ 15. Hindamiskohustus ja otsus abi andmise kohta

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus selgitab välja abi saamiseks pöördunud isiku abivajaduse ja sellele vastava abi ulatuse ning korraldab abi osutamist või aitab abi saamiseks vajalikes tegevustes.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(2) Abivajaduse väljaselgitamisel lähtutakse terviklikust lähenemisest isiku abivajadusele, võttes arvesse tema toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid, sealhulgas:

- 1) isiku personaalse tegevusvõimega seonduvaid asjaolusid;
- 2) isiku füüsilise ja sotsiaalse elukeskkonnaga seonduvaid asjaolusid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaolude arvestamisel tuleb tagada puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses puudega isikule tema abivajadusest tingitud takistuste vähendamiseks või kõrvaldamiseks vastav abi, sealhulgas vajaliku tugi- või tõlketeenuse korraldamine.

(4) Kui abi saamiseks pöördub isik, kellel on tuvastatud kroonilisest haigusest, erivajadusest või muust pikaajalisest terviseprobleemist põhjustatud hooldusvajadus, selgitab kohaliku omavalitsuse üksus välja isiku, kes hooldab abivajavat isikut väljaspool oma kutse- või ametlikku tööd. Kohaliku omavalitsuse üksus selgitab välja ka abivajavat isikut hooldava isiku toetusvajaduse, võttes arvesse tema tegelikku hoolduskoormust, toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

§ 15¹. Noore abivajaduse hindamine

(1) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku abivajaduse võib tema rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus välja selgitada omal algatusel.

(2) Abi võib vajada 16–26-aastane isik, kes vastab kõigile järgmistele tingimustele:

- 1) ei õpi;
- 2) ei tööta;
- 3) ei ole töötuna arvel;
- 4) ei ole tuvastatud puuduvat töövõimet või üle 80-protsendilist töövõime kaotust;
- 5) ei saa töötamise toetamise teenust;
- 6) ei tegele ettevõtlusega;
- 7) ei saa hüvitist alla pooleteiseaastase lapse kasvatamise eest;
- 8) ei kannu vangistust või eelvangistust;
- 9) ei viibi asendus- või kaitseväeteenistuses.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku väljaselgitamiseks lõikes 4 sätestatud andmeid töödeldes peab kohaliku omavalitsuse üksus esitama taotluse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku väljaselgitamise eesmärgil töödeldakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris lõikes 3 sätestatud taotluse alusel kuni kaks korda kalendriaastas rahvastikuregistrisse kantud 16–26-aastaste isikute järgmisi isikuandmeid:

- 1) nimi ja isikukood;
- 2) kontaktandmed;
- 3) vajaduse korral seadusliku esindaja nimi, isikukood ja kontaktandmed;
- 4) õppimise andmed;
- 5) töötamise ja töötuna arveloleku andmed;
- 6) puuduva töövõime andmed;
- 7) ettevõtluse andmed;
- 8) alla pooleteiseaastase lapse kasvatamise eest hüvitise saamise andmed;
- 9) vangistuse andmed;
- 10) asendus- või kaitseväeteenistuse andmed.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku lõikes 4 loetletud andmetest moodustub töötlemise tulemusel sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse andmekoosseis, mis sisaldab isiku nime, isikukoodi, kontaktandmeid, haridustaseme ja töötamise andmeid ning vajaduse korral seadusliku esindaja nime ja kontaktandmeid.

(6) Abivajaduse väljaselgitamise ja abi osutamise eesmärgil võib kohaliku omavalitsuse üksus töödelda käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud andmekoosseisu.

(7) Abivajaduse väljaselgitamiseks ja abi osutamiseks võib kohaliku omavalitsuse üksus võtta ühendust käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud isikuga. Kui tegu on alaealisega, teavitab kohaliku omavalitsuse üksus samal ajal seaduslikku esindajat ühenduse võtmisest.

(8) Kui 16–26-aastane isik ei soovi, et tema andmeid töödeldakse, siis lõpetatakse andmete töötlemine isikult asjakohase avalduse saamisel. Esmakordsel 16–26-aastase isikuga ühenduse saamisel küsib kohaliku omavalitsuse üksus isiku nõusolekut andmete edasiseks töötlemiseks. Kui isik nõusolekut ei anna, lõpetatakse andmete edasine töötlemine. Edasise andmetöötluse välistamiseks säilitatakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris vaid isikukoodi kuni isiku 27-aastaseks saamiseni.

[RT I, 03.04.2018, 3- jõust. 15.04.2018]

§ 15². Puudega täisealise isiku abivajaduse hindamine

(1) Isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus võib omal algatusel välja selgitada sellise täisealise isiku abivajaduse, kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud keskmine või raske puue.

(2) Isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus peab omal algatusel välja selgitama sellise täisealise isiku abivajaduse, kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatud sügav puue.

(3) Abi võib vajada käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud isik, kes vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

- 1) isikul puudub sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris aktiivne juhtumiplaan;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus ei osuta isikule ühtegi sotsiaalteenust;
- 3) isik ei ole kohaliku omavalitsuse eestkostel;
- 4) kohaliku omavalitsuse üksus ei ole isiku abivajadust viimase aasta jooksul hinnanud.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku väljaselgitamiseks vajaliku andmetöötluse algatamiseks peab kohaliku omavalitsuse üksus esitama taotluse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses sätestatud korras.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikute abivajaduse väljaselgitamise, ühenduse võtmise ning abi osutamise eesmärgil töödeldakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris rahvastikuregistrisse kantud täisealiste isikute järgmisi isikuandmeid:

- 1) nimi ja isikukood;
- 2) kontaktandmed;
- 3) eestkoste korral eestkostja nimi ja kontaktandmed;
- 4) elukoha andmed;
- 5) viibimiskoha aadress;
- 6) puude raskusaste;
- 7) funktsiooni kõrvalekalle;
- 8) puude raskusastme kestus;
- 9) surmakuupäev.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isiku abivajaduse väljaselgitamiseks ja talle abi osutamiseks võtab kohaliku omavalitsuse üksus isikuga ühendust 30 päeva jooksul isikust teadasaamisest arvates.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud isik ei soovi, et tema andmeid töödeldakse, lõpetatakse andmete töötlemine isiku sellekohase avalduse saamisel.

(8) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikul tuvastatud puude raskusaste muutub raskemaks, võib kohaliku omavalitsuse üksus abivajaduse väljaselgitamiseks ja abi osutamiseks isikuga uuesti ühendust võtta. Kui isik ei soovi, et tema andmeid töödeldakse, lõpetatakse andmete töötlemine isiku sellekohase avalduse saamisel.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

§ 16. Tasu sotsiaalteenuse eest

(1) Sotsiaalteenuse osutamise eest võib võtta tasu. Kohaliku omavalitsuse üksus kehtestab enda osutatava sotsiaalteenuse eest võetava tasu tingimused ja suuruse. Tasu võtmise otsustab teenuse eest tasuv või teenust osutav asutus.

(2) Isikult võetava tasu suurus oleneb sotsiaalteenuse mahust, teenuse maksumusest ning teenust saava isiku ja tema perekonna majanduslikust olukorrast.

(3) Sotsiaalteenuse eest võetava tasu suurus ei tohi olla teenuse saamise takistuseks.

§ 16¹. Kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaaltöötajale esitatavad nõuded

Sotsiaaltöötajana võib kohaliku omavalitsuse üksus ametisse nimetada isiku, kellele on kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

2. jagu

Kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaalteenused

1. jaotis

Koduteenus

§ 17. Koduteenuse eesmärk ja sisu

(1) Koduteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on täisealise isiku iseseisva ja turvalise toimetuleku tagamine kodustes tingimustes, säilitades ja parandades tema elukvaliteeti.

(2) Koduteenuse osutamisel abistatakse isikut toimingutes, mida isik terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda sooritada kõrvalabita, kuid mis on vajalikud kodustes tingimustes elamiseks, nagu kütmine, toiduvalmistamine, eluruumi ja riiete korrastamine ning väljaspool eluruumi toiduainete ja majapidamistarvete ostmine ja muu asjaajamine.

(3) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määрусega täpsustatud nõuded koduteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks.

[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 18. Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

(1) Kõrvalabi vajaduse määra hinnatakse ja täpsustakse iga isiku puhul eraldi. Teenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel isiku tegevusvõime või elukeskkonna tõttu tuleb läbi viia korduv hindamine.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakti või halduslepingu, määrates selles muu hulgas kindlaks kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud, mis tagavad isiku iseseisva toimetuleku kodustes tingimustes.

§ 19. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule

Teenust ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

2. jaotis

Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus

§ 20. Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse eesmärk ja sisu

(1) Väljaspool isiku kodu osutatav üldhooldusteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealisele isikule, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulla.

(2) Teenuse osutamisel tagab teenuseosutaja teenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

(3) Teenuse osutamisel ööpäevaringselt tagab teenuseosutaja teenuse saajale lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud toimingutele ka majutamise ja toitlustamise.

(4) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) kehtestada määrusega täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhoolduse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks. [RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 21. Hooldusplaan

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakti või halduslepingu, määrates selles muu hulgas kindlaks kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud, mis tagavad isiku turvalisuse ja toimetuleku hooldusteenuse kasutamise ajal.

(2) Teenuseosutaja koostab koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaani.

(3) Hooldusplaani koostamisel hinnatakse hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust. Hinnangu tervishoiuteenuse vajadusele annab vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja.

(4) Hooldusplaan peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenuseosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta.

(5) Teenuseosutaja vaatab hooldusplaani üle vähemalt üks kord poolaastas. Vajaduse korral korrigeerib teenuseosutaja ülevaatamise tulemusel hooldusplaani.

§ 22. Nõuded teenuseosutajale

(1) Teenuseosutaja peab tagama personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis.

(2) Teenuse osutamisel ööpäevaringselt peab vastava personali olemasolu olema tagatud ööpäevaringselt, kui see on vajalik hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis kindlaks määratud tegevuste ja toimingute sooritamiseks.

(3) Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja. Abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja.

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2020]

(4) Teenust vahetult osutaval hooldustöötajal peab olema täidetud üks järgmistest ettevalmistusnõuetest:

1) läbitud hooldustöötaja kutsestandardis kirjeldatud õpiväljundite saavutamisele suunatud kutseõppe tasemeõppe õppekava;

2) läbitud hooldustöötaja kutsestandardis kirjeldatud õpiväljundite saavutamisele suunatud täienduskoolituse õppekava;

3) isikul on kutseseaduse alusel antud hooldustöötaja kutse.
[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2020]

(5) Teenust ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

(6) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded hooldusteenust vahetult osutavate töötajate arvule.
[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 22¹. Väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse rahastamine

(1) Kui kohaliku omavalitsuse üksus on välja selgitanud isiku vajaduse väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse järele, rahastatakse teenuskoha maksumust teenuse saaja rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest ja isikult võetavast tasust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul rahastab kohaliku omavalitsuse üksus käesoleva seaduse § 22 lõikes 3 nimetatud hooldusteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihooldustöötajate järgmisi kulusid:

- 1) tööjõukulud;
- 2) tööriietuse ja isikukaitsevahendite kulud;
- 3) tervisekontrolli ja vaktsineerimise kulud;
- 4) koolituse ja supervisiooni kulud.

(3) Kohaliku omavalitsuse üksus võib kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kulude tasumise piirmäära, mis tagab teenuse saajale teenuse kättesaadavuse, arvestades käesoleva seaduse § 22 lõike 6 alusel kehtestatud hooldusteenust vahetult osutavate töötajate arvu nõudeid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul tasub teenuse saaja teenuskoha maksumusest majutus- ja toitlustuskulud ning muud teenuse osutamise seotud kulud.

(5) Kui teenuse saaja sissetulek on madalam kui Statistikaameti avaldatud eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionide suurus, katab kohaliku omavalitsuse üksus teenuse saaja tasutavate kulude ja teenuse saaja sissetuleku vahe, kuid mitte rohkem kui eelmise aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionide suuruse ja teenuse saaja sissetuleku vahe. Sissetulekuna arvestatakse teenuse saaja riiklik pension, kogumispension kogumispensionide seaduse tähenduses, töövõimetoetus töövõimetoetuse seaduse tähenduses ja sotsiaalmaksuga maksustatav tulu sotsiaalmaksuseaduse tähenduses.

(6) Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja avalikustab teenuskoha maksumuse ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.07.2023]

3. jaotis Tugiisikuteenus

§ 23. Tugiisikuteenus eesmärk ja sisu

(1) Tugiisikuteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on iseseisva toimetuleku toetamine olukordades, kus isik vajab sotsiaalsete, majanduslike, psühholoogiliste või tervislike probleemide tõttu oma kohustuste täitmisel ja õiguste teostamisel olulisel määral kõrvalabi. Kõrvalabi seisneb juhendamises, motiveerimises ning isiku suurema iseseisvuse ja omavastutuse võime arendamises.

(2) Last kasvatavale isikule tugiisikuteenus osutamisel on täiendav eesmärk lapse hooldamise ning turvalise ja toetava kasvukeskkonna tagamine. Last kasvatavaks isikuks ei loeta isikut, kes on käesoleva seaduse tähenduses asendushooldusteenust vahetult osutav isik.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Lapsele tugiisikuteenus osutamise eesmärk on koostöös last kasvatava isikuga lapse arengu toetamine, sealhulgas vajaduse korral puudega lapse puhul hooldustoimingute sooritamise. Tugiisik abistab last arendavates tegevustes, juhendab ja motiveerib igapäevaelus toime tulema, abistab suhtlemisel perekonnaliikmetega või väljaspool kodu.

(4) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded tugiisikuteenus eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks.

§ 24. Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

- (1) Kõrvalabi vajaduse määra hinnatakse ja täpsustatakse iga isiku puhul eraldi.
- (2) Soovi esitamise korral abistab kohaliku omavalitsuse üksus teenuse saajat teenust vahetult osutava isiku valikul. Teenuse saajal on õigus enne teenust vahetult osutava isiku kindlaksmääramist omavahelise sobivuse hindamiseks temaga kohtuda.
- (3) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakti või halduslepingu, määrates selles kindlaks kõrvalabi vajadusest tulenevad toimingud.

§ 25. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule

- (1) Teenuse osutamisel lähtub teenust vahetult osutav isik teenuse osutamise haldusaktist või halduslepingust.
- (2) Teenust ei tohi vahetult osutada isik:
 - 1) kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara;
 - 2) kes on teenuse saaja esimese või teise astme üleneja või alaneja sugulane;
 - 3) kes elab alaliselt või püsivalt samas eluruumis teenuse saajaga.

4. jaotis Täisealise isiku hooldus

§ 26. Täisealise isiku hoolduse eesmärk ja sisu

- (1) Kohaliku omavalitsuse üksus seab isiku taotluse alusel hoolduse täisealisele isikule, kes vaimse või kehalise puude tõttu vajab abi oma õiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks. Hoolduse seadmisel määratakse kindlaks hooldava isiku ülesanded.
- (2) Hooldust teostab kohaliku omavalitsuse üksuse määratud isik. Hooldus seatakse ja hooldav isik määratakse hooldatava nõusolekul.

5. jaotis Isikliku abistaja teenus

§ 27. Isikliku abistaja teenuse eesmärk ja sisu

- (1) Isikliku abistaja teenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on suurendada puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses puude tõttu füüsilist kõrvalabi vajava täisealise isiku iseseisvat toimetulekut ja osalemist kõigis eluvaldkondades, vähendades teenust saava isiku seadusjärgsete hooldajate hoolduskoormust.
- (2) Teenuse osutamisel abistatakse teenuse saajat tegevustes, mille sooritamiseks vajab isik puude tõttu füüsilist kõrvalabi. Isiklik abistaja aitab isikut tema igapäevaelu tegevustes, nagu liikumisel, söömisel, toidu valmistamisel, riietumisel, hügieenitoimingutes, majapidamistöodes ja muudes toimingutes, milles isik vajab juhendamist või kõrvalabi.
- (3) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded isikliku abistaja teenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks.
[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 28. Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

- (1) Kõrvalabi vajaduse määra hinnatakse ja täpsustatakse iga isiku puhul eraldi. Teenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel isiku tervises seisundi või elukeskkonna tõttu tuleb läbi viia korduv hindamine.
- (2) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakti või halduslepingu, määrates selles muu hulgas kindlaks kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud ja teenuse saaja üldised juhised.
- (3) Teenuse saajal on õigus valida teenust vahetult osutavat isikut. Soovi esitamise korral abistab kohaliku omavalitsuse üksus teenuse saajat teenust vahetult osutava isiku leidmisel. Teenuse saajal on õigus enne teenust vahetult osutava isiku kindlaksmääramist omavahelise sobivuse hindamiseks temaga kohtuda.

§ 29. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule

(1) Teenuse osutamisel lähtub teenust vahetult osutav isik haldusaktist või halduslepingust ja teenuse saaja juhistest.

(2) Teenust ei tohi vahetult osutada isik:

- 1) kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara;
- 2) kes on teenuse saaja esimese või teise astme üleneja või alaneja sugulane;
- 3) kes elab alaliselt või püsivalt samas eluruumis teenuse saajaga.

6. jaotis Varjupaigateenus

§ 30. Varjupaigateenuse eesmärk ja sisu

(1) Varjupaigateenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on ajutise ööbimiskoha võimaluse kindlustamine täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma. Ajutises ööbimiskohas peab olema tagatud voodikoht, pesemisvõimalus ja turvaline keskkond.

(2) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded varjupaigateenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks. [RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 31. Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

(1) Varjupaigateenuse korraldamise tagab kohaliku omavalitsuse üksus, kus isik teenuse vajaduse tekkimise ajal viibib.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus võib halduslepinguga volitada varjupaigateenuse osutamise otsustamise eraõiguslikule juriidilisele või füüsilisele isikule või teise kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutusele.

§ 32. Nõuded teenuseosutajale

Varjupaigateenuse osutaja kehtestab sisekorraeeskirja ning on kohustatud teenuse osutamise alustamisel teavitama isikut sisekorraeeskirjast ning isiku õigustest ja piirangutest teenuse saamise ajal sellisel viisil, et isik on võimeline neid mõistma.

7. jaotis Turvakoduteenus

§ 33. Turvakoduteenuse eesmärk ja sisu

(1) Turvakoduteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on tagada käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikutele ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi. Esmase abi raames tuleb isikule vajaduse korral tagada kriisiabi, mis taastab isiku psüühilise tasakaalu ja tegevusvõime igapäevaelus, ning teavitada isikut teistest abi saamise võimalustest. Tulenevalt isiku eest ja vajadusest tagatakse ka tema hooldamine ja arendamine.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus tagab perioodil, mis on vajalik turvalisuse tagamiseks ja edasise elu korraldamiseks, teenuse kättesaadavuse:

- 1) lapsele, kes vajab abi tema hooldamises esinevate puuduste tõttu, mis ohustavad tema elu, tervist või arengut;
- 2) täisealisele isikule, kes vajab turvalist keskkonda.

(3) Lapse või täisealise isiku turvakoduteenuse osutaja juurde toonud isik on kohustatud andma teenuseosutajale talle teadaolevat teenuse osutamiseks vajalikku teavet.

(4) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded turvakoduteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks. [RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 34. Teenuseosutaja kohustused

Teenuseosutaja on kohustatud teavitama:

- 1) oma tegevuskoha järgset kohaliku omavalitsuse üksust lapse turvakodusse saabumisest hiljemalt järgmisel tööpäeval, kui laps ei ole suunatud turvakodusse kohaliku omavalitsuse üksuse otsusel;
- 2) oma tegevuskoha järgset kohaliku omavalitsuse üksust ja vajaduse korral Sotsiaalkindlustusameti piirkondlikku ohvriabi töötajat täisealise isiku turvakodusse saabumisest tema kirjalikul nõusolekul viie tööpäeva jooksul.

§ 35. Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

(1) Turvakoduteenuse osutamisel lapsele on lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus kohustatud teenuseosutaja nõudmisel edastama teenuse osutamiseks vajalikku teavet.

(2) Turvakoduteenuse osutamisel lapsele, kes viibib turvakodus ilma vanemata ja keda ei ole turvakodusse suunatud kohaliku omavalitsuse üksuse otsusel, on lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaalvaldkonna ametnik kohustatud viie tööpäeva jooksul lapse turvakodusse saabumisest arvates hindama lapse heaolu ja planeerima edasised tegevused, mis on vajalikud lapse edasise heaolu tagamiseks.

§ 36. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule

(1) Lapsele teenust vahetult osutav isik peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) isiku hooldusõigust lapse suhtes ei ole piiratud või täielikult ära võetud;
- 2) isikut ei ole kõrvaldatud eestkostja, hooldaja või hoolduspere vanema kohustuste täitmisest; [RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]
- 3) isikul ei ole sõltuvust alkoholist, narkootilistest või psühhotroopsetest ainetest.

(2) Lapsele teenust vahetult osutav isik peab vastama ühele järgmistest nõuetest:

- 1) tal on vähemalt keskharidus ning pedagoogiline, psühholoogia- või sotsiaaltöölane riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidus;
- 2) tal on vähemalt keskharidus ning ta läbib aasta jooksul tööle asumisest arvates käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud turvakoduteenust lapsele vahetult osutava isiku täienduskoolituse. [RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 19.04.2020]

(3) Turvakoduteenust lapsele vahetult osutava isiku täienduskoolituse kava, sealhulgas täienduskoolituse täpsustatud mahu, ülesehituse ja sisu kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega. [RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 19.04.2020]

§ 37. Turvakoduteenuse osutamise tingimused

(1) Lastele ja täisealistele isikutele tuleb teenust osutada eraldi ruumides, välja arvatud juhul, kui laps viibib turvakodus koos täisealise perekonnaliikmega.

(2) [Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Lapsele turvakoduteenuse osutamisel peavad teenuse osutamise ruumid, nende sisustus, maa-ala ja teenus vastama rahvatervise seaduse § 8 lõike 2 punkti 9 alusel kehtestatud teenuse osutamise nõuetele.

(4) Turvakoduteenuse osutamiseks peab olema tegevusluba vastavalt käesoleva seaduse § 151 punktile 3. Lastele ja täisealistele isikutele teenuse osutamiseks antakse eraldi tegevusluba.

8. jaotis Sotsiaaltransporditeenus

§ 38. Sotsiaaltransporditeenuse eesmärk ja sisu

(1) Sotsiaaltransporditeenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on võimaldada puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses puudega isikul, kellel puue takistab isikliku või ühissõiduki kasutamist, kasutada tema vajadustele vastavat transpordivahendit tööle või õppeasutusse sõitmiseks või avalike teenuste kasutamiseks.

(2) Valdkonna eest vastutav ministervõib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded sotsiaaltransporditeenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks. [RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 39. Nõuded teenuseosutajale

Teenuseosutaja kehtestab ohutu töötamise korra ning tagab selle kättesaadavuse teenust kasutavale isikule ja teenust vahetult osutavale isikule.

§ 40. Tasu võtmine sotsiaaltransporditeenuse eest

- (1) Liiniveona osutatava sotsiaaltransporditeenuse eest võib tasu võtta summas, mille isik kulutaks sama vahemaa läbimiseks soodsaima olemasoleva transpordivahendiga, kui tal ei esineks puudest tulenevat takistust.
- (2) Juhuveo ja taksoteenusena osutatava sotsiaaltransporditeenuse eest võib tasu võtta suuremas ulatuses kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 on nimetatud.

9. jaotis Eluruumi tagamine

§ 41. Eluruumi tagamise eesmärk ja sisu

- (1) Eluruumi tagamine on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine isikule, kes ei ole sotsiaalmajanduslikust olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama.
- (2) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded eluruumi tagamise teenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks. [RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 42. Puudega isikule eluruumi tagamine

- (1) Isikuid, kellel on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses puudest tingituna raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetuleku või suhtlemisega, abistab kohaliku omavalitsuse üksus eluruumi kohandamisel või sobivama eluruumi saamisel.
- (2) Eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamisel tuleb lähtuda põhimõttest, et puudega isik saaks võimalikult kaua elada koduses keskkonnas.

§ 43. Nõuded tagatud eluruumile

- (1) Isikule kasutada antud eluruum peab vastama:
- 1) ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud eluruumile esitatavatele nõuetele, välja arvatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normile;
 - 2) isiku ja tema perekonna põhjendatud vajadustele ning perekonna suurusele.
- (2) Kohaliku omavalitsuse üksus võib sama eluruumi kasutamise võimalust pakkuda ainult isikutele, kes soovivad ühes eluruumis elada.

10. jaotis Võlanõustamisteenus

§ 44. Võlanõustamisteenuse eesmärk ja sisu

- (1) Võlanõustamisteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on abistada isikut tema varalise olukorra kindlakstegemisel, võlausaldajaga läbirääkimiste pidamisel ja nõuete rahuldamisel, vältida uute võlgnevuste tekkimist toimetulekuvõime parandamise kaudu ning lahendada muid võlgnevusega seotud probleeme.
- (2) Võlanõustamisteenuse raames loetakse võlgnevuseks olukorda, kus isikule on esitatud nõue täita võlaõiguslikust suhtest või seadusest tulenev sissenõutavaks muutunud rahaline kohustus, mida isik ei ole võimeline iseseisvalt täitma.
- (3) Võlanõustamisteenus hõlmab isiku nõustamist, juhendamist ja edasiste võlgade tekkimise ennetamist.
- (4) Piiratud teovõimega isiku puhul osutatakse teenust tema seaduslikule esindajale seadusliku esindaja taotluse alusel.
- (5) [Valdkonna eest vastutav ministerv](#) võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded võlanõustamisteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks. [RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

§ 45. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule

(1) Teenust vahetult osutav isik peab vastama ühele järgmistest ettevalmistusnõuetest:

- 1) isikul on kutseseaduse alusel antud võlanõustaja kutse;
- 2) isikul on riiklikult tunnustatud kõrgharidus ja läbitud võlanõustaja täienduskoolitus.

(2) Võlanõustaja täienduskoolituse kava, sealhulgas täienduskoolituse täpsustatud mahu, ülesehituse ja sisu kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

11. jaotis Lapsehoiuteenus

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 45¹. Lapsehoiuteenuse eesmärk ja sisu

(1) Lapsehoiuteenuse eesmärk on toetada last kasvatava isiku toimetulekut või töötamist või vähendada lapse erivajadusest tulenevat hoolduskoormust.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teenust osutatakse sõltumata selle osalisest või täielikust rahastamisest riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest, kohaldatakse teenusele käesoleva seaduse §-des 45³ ja 45⁴ sätestatud nõudeid.

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 45². Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus võimaldab lapsehoiuteenust koolieelse lasteasutuse seaduse § 10 lõike 1 alusel.

(2) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(3) Soovi esitamise korral nõustab kohaliku omavalitsuse üksus teenuse saajat lapsehoiuteenuse osutaja valikul.

(4) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakti või halduslepingu, määrates selles kindlaks lapsehoiuteenuse vajadusest tulenevad toimingud ja teenuse osutamiseks olulised tingimused, milleks on vähemalt teenuse osutamise aeg ja koht.

(5) Kohaliku omavalitsuse üksus võib halduslepinguga volitada lapsehoiuteenuse osutamise eraõiguslikule juriidilisele isikule, füüsilisest isikust ettevõtjale või teise kohaliku omavalitsuse üksuse asutusele.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud lapse puhul tagatakse teenus kuni käesoleva seaduse § 156 lõikes 3³ sätestatud tähtajani.

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 45³. Nõuded lapsehoiuteenusele

(1) Teenuse osutamisel tagab teenuseosutaja lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse.

(2) Teenust vahetult osutav isik (edaspidi *lapsehoidja*) võib hoida:

- 1) lapsehoiuteenust saava lapse eluruumides korraga kuni viit last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud;
- 2) väljaspool lapsehoiuteenust saava lapse eluruumi korraga kuni kümmet last, kaasa arvatud lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavad isikud.

(3) Kui lapsehoiuteenust saab korraga rohkem kui viis last, loetakse kõiki lapsehoiuteenust saavaid raske või sügava puudega lapsi, alla kolmeaastaseid lapsi ning lapsehoidja enda samal ajal hooldamist vajavaid raske või sügava puudega isikuid ja alla kolmeaastaseid lapsi kahe lapse eest.

(4) Kui lapsehoiuteenust osutatakse eluruumis, mis ei ole lapsehoiuteenust saava lapse eluruum, peab samas eluruumis elav isik:

- 1) vastama käesoleva seaduse § 45¹³ lõike 1 punktides 4–7 sätestatud nõuetele;

[RT I, 03.04.2018, 3- jõust. 15.04.2018]

2) läbima korrapärase tervisekontrolli nakkushaiguste suhtes, sealhulgas iga kahe aasta järel kopsude röntgenuuringu, ja tal peab olema nakkushaiguste tervisekontrolli läbimise kohta perearsti väljastatud tervisetõend.

(5) Kui lapsehoiuteenust osutatakse väljaspool lapsehoiuteenust saava lapse eluruumi, peavad:

- 1) ruumid vastama rahvatervise seaduse alusel kehtestatud lapsehoiuteenuse tervisekaitsenõuetele;

2) ruumid ning ruumide evakuatsiooniteed vastama ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud nõuetele.

(6) Lapsehoiuteenuse osutamisel käesoleva seaduse § 45¹lõikes 2 nimetatud juhul peab teenuseosutajal olema tegevusluba vastavalt käesoleva seaduse § 151 punktile 1.

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 45⁴. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule

(1) Lapsehoidja peab:

- 1) olema teovõimeline;
- 2) olema lapsehoiuteenuse osutamiseks vajaliku füüsilise ja vaimse tervisega;
- 3) vastama käesoleva seaduse § 45¹³lõike 1 punktides 3–7 sätestatud nõuetele.

[RT I, 03.04.2018, 3- jõust. 15.04.2018]

(2) Isik peab lapsehoidjana tegutsemiseks:

- 1) omama kutseseaduse alusel antud lapsehoidja kutset või
- 2) omama vähemalt kesk- või kutseharidust, töökogemust lastega ja sobivaid isikuomadusi, mida hindab tööandja;
- 3) olema läbinud vähemalt 16-tunnise esmaabikoolituse viimase 36 kuu jooksul.

(3) Lapsehoidjana võib tegutseda ka välisriigi kutsevalifikatsiooni omandanud isik, kui tema kutsevalifikatsiooni on tunnustatud välisriigi kutsevalifikatsiooni tunnustamise seaduse kohaselt. Välisriigi kutsevalifikatsiooni tunnustamise seaduse § 7 lõikes 2 sätestatud pädev asutus on Sotsiaalministeerium.

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

12. jaotis Asendushooldusteenus

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45⁵. Asendushooldusteenuse eesmärk ja sisu

(1) Asendushooldusteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena.

(2) Asendushooldusteenuse osutaja on hoolduspere, perekodu ja asenduskodu (edaspidi käesolevas jaotises *teenuseosutaja*). Asendushooldusteenust vahetult osutav isik on hoolduspere vanem, perevanem ja kasvataja (edaspidi käesolevas jaotises koos *last vahetult kasvatav isik*).

(3) Asendushooldusteenust osutatakse:

- 1) pikaajalise ööpäevaringse teenusena käesoleva seaduse § 45⁹lõikes 1 nimetatud juhul;
- 2) lühiajaliselt lapse hooldusõigusliku vanema või füüsilisest isikust eestkostja nõusolekul katkematult kuni 90 päeva;
- 3) lühiajaliselt lapse hooldusõigusliku vanema või füüsilisest isikust eestkostja nõusolekul periooditi.

(4) Turvakoduteenust, asendushooldusteenust käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud juhul ning asendushooldusteenust käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2 ja 3 nimetatud juhtudel osutatakse erinevates ruumides.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(5) Asendushooldusteenust käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud juhul ning punktides 2 ja 3 nimetatud juhtudel võib osutada samades ruumides ainult juhul, kui:

- 1) paigutamist vajavad ühe pere lapsed või lapsel on erakordselt suur hooldus- ja abivajadus;
- 2) see on asendushooldusel olevate laste huvides;
- 3) selleks annavad nõusoleku perre paigutatud ja perre paigutatavate laste seaduslikud esindajad;
- 4) see on kooskõlastatud Sotsiaalkindlustusametiga.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

§ 45⁶. Asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes

(1) Asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes on lapse hooldamine sobivas peres, kelle liikmete hulka ta ei kuulu.

(2) Hooldusperes võib samal ajal olla kuni neli hooldatavat, sealhulgas hooldaja enda kuni 14-aastased lapsed ja teised hooldamist vajavad isikud.

(3) Hooldusperes võib olla rohkem kui neli hooldatavat juhul, kui:

1) paigutamist vajavad ühe pere lapsed või esineb muu olukord, mille puhul on vaja tagada laste kooskasvamise võimalus;

2) see on asendushooldusel olevate laste huvides;

3) selleks annavad nõusoleku perre paigutatud ja perre paigutatavate laste seaduslikud esindajad;

4) see on kooskõlastatud Sotsiaalkindlustusametiga.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 19.04.2020]

(4) Hoolduspereks saada soovija esitab avalduse Sotsiaalkindlustusametile, kes teeb hoolduspere sobivuse hindamise ja ettevalmistamisega seotud toimingud.

(5) Sotsiaalkindlustusameti poolt hoolduspere sobivuse hindamiseks kogutavate dokumentide ja esitatavate andmete loetelu ning hoolduspere sobivuse hindamise toimingud kehtestab [valdkonna eest vastutav minisitermäärusega](#).

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45⁷. Asendushooldusteenuse osutamine perekodus

(1) Asendushooldusteenuse osutamine perekodus on teenuse osutamine kuni kolme perevanemaga peres, kus on samal ajal kuni kuus last.

(1¹) Asendushooldusel perekodus võib olla rohkem kui kuus last juhul, kui:

1) paigutamist vajavad ühe pere lapsed või esineb muu olukord, mille puhul on vaja tagada laste kooskasvamise võimalus;

2) see on asendushooldusel olevate laste huvides;

3) selleks annavad nõusoleku perre paigutatud ja perre paigutatavate laste seaduslikud esindajad;

4) see on kooskõlastatud Sotsiaalkindlustusametiga.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 19.04.2020]

(2) Asendushooldusteenuse osutamisel perekodus peab seal olema perevanem ja vajaduse korral laste heaolu tagamiseks käesoleva seaduse § 45¹³ lõikes 1 sätestatud nõuetele vastav abiline.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45⁸. Asendushooldusteenuse osutamine asenduskodus

(1) Asendushooldusteenuse osutamine asenduskodus on teenuse osutamine kasvatajatega peres, kus on samal ajal kuni kuus last.

(1¹) Asendushooldusel asenduskodus võib olla rohkem kui kuus last juhul, kui:

1) paigutamist vajavad ühe pere lapsed või esineb muu olukord, mille puhul on vaja tagada laste kooskasvamise võimalus;

2) see on asendushooldusel olevate laste huvides;

3) selleks annavad nõusoleku perre paigutatud ja perre paigutatavate laste seaduslikud esindajad;

4) see on kooskõlastatud Sotsiaalkindlustusametiga.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 19.04.2020]

(2) Kui asenduskodu pere lapsed viibivad asenduskodus, peab seal iga pere kohta ööpäev läbi olema vähemalt üks kasvataja ja vajaduse korral laste heaolu tagamiseks käesoleva seaduse § 45¹³ lõikes 1 sätestatud nõuetele vastav abiline.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45⁹. Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus tagab lapsele asendushooldusteenuse kuni lapse 18-aastaseks saamiseni, kui:

1) lapse vanem on surnud;

2) lapse vanemale on tema piiratud teovõime tõttu määratud eestkostja;

3) vanema hooldusõigus lapse suhtes on peatatud, seda on piiratud või see on täielikult ära võetud;

4) laps on vanemast eraldatud.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud laps on enne 18-aastaseks saamist asunud õppima ja jätkab õppimist statsionaarses õppes või tervislikel näidustustel muus õppevormis põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes, siis tagab kohaliku omavalitsuse üksus lapsele asendushooldusteenuse:

1) hariduse omandamise korral kuni järgmise õppeaasta alguseni, kuid mitte kauem kui järgmise õppeaasta alguseni sel aastal, kui laps sai 19-aastaseks;

2) õpingute katkestamiseni, kuid mitte kauem kui lapse 19-aastaseks saamiseni, või

3) lapse 19-aastaseks saamise korral kuni järgmise õppeaasta alguseni.

(3) Kohaliku omavalitsuse üksus võib tagada asendushooldusteenuse abivajavale lapsele, kelle hooldusõiguslik vanem või füüsilisest isikust eestkostja on andnud nõusoleku, et asendushooldusteenust osutatakse kuni 90 päeva või periooditi.

(4) Asendushooldusteenuse korraldamisel kohaliku omavalitsuse üksus:

- 1) hindab lapse heaolust lähtuvalt asendushooldusteenuse osutamise vajadust;
 - 2) teeb otsuse paigutada laps hooldusperre või lapse olulisi huve arvestades erandina perekodusse või asenduskodusse;
 - 3) katab lapse ülalpidamisega seotud kulud ja tasub teenuseosutajale teenuse eest;
 - 4) külastab asendushooldusel olevat last tema õiguste tagamise ja lapse heaolu hindamise eesmärgil vähemalt kaks korda aastas;
 - 5) kogub ja säilitab asendushooldusel oleva lapse dokumente ning annab hooldusele suunatud lapse asendushooldusteenuse osutamiseks vajalikud dokumendid üle teenuseosutajale;
 - 6) tagab lapse sidemete säilimise vanemate ja kodukohaga ning loob lapsele tingimused sinna tagasitulekuks.
- [RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45¹⁰. Asendushooldusteenuse osutamine

(1) Asendushooldusteenuse osutamiseks, välja arvatud asendushooldusteenuse osutamiseks hooldusperes, peab olema tegevusluba vastavalt käesoleva seaduse § 151 punktile 2.

(2) Asendushooldusteenuse osutamisel hooldusperes võib teenust osutada füüsiline isik, kelle Sotsiaalkindlustusamet on kandnud käesoleva seaduse § 141 lõike 1 alusel asutatud registrisse.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45¹¹. Asendushooldusteenuse rahastamine

(1) Asendushooldusteenust rahastatakse teenust saava lapse eestkostja ülesandeid täitva kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest või selle puudumisel rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest ning asendushooldusel oleva lapse sissetulekutest.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(2) Lapse ülalpidamist ja erivajadusest tulenevaid lisavajadusi rahastatakse muu hulgas lapsele riigieelarvest igakuiseks ülalpidamiseks ja puudest tingitud lisakulude osaliseks hüvitamiseks ettenähtud sissetulekutest.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Lapse isiklike kulude katteks peab iga kuu tegema kulutusi keskmiselt 240 euro ulatuses ja vähemalt 2880 eurot aastas.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(4) Hoolduspere vanemat toetatakse vähemalt ühe kahendiku ulatuses töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud kuutasu alammäärast ühe lapse hooldamise kohta.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.07.2020]

§ 45¹². Teenuseosutaja kohustused

(1) Teenuseosutaja tagab:

- 1) asendushooldusel oleva lapse hooldamise, kasvatamise, arendamise ja turvalisuse;
- 2) asendushooldusel oleva lapse kohta käiva teabe ja vajalike dokumentide kogumise;
- 3) temaga lepingulises suhtes oleva perevanema ja kasvataja vastavuse käesoleva seaduse § 45¹³lõikes 1 sätestatud nõuetele;
- 4) asendushooldusteenuse kohta statistiliste aruannete koostamise ja esitamise käesoleva seaduse § 11 lõike 4 alusel kehtestatud korras;
- 5) asendushooldusteenuse lõpetamisel tema valduses olevate asendushooldusel olnud lapse dokumentide üleandmise eestkostja ülesandeid täitvale kohaliku omavalitsuse üksusele;
- 6) hoolduspere eluruumidena kasutatavate ruumide vastavuse ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud eluruumile esitatavatele nõuetele;
- 7) asendushooldusteenuse osutamisel asenduskodus või perekodus teenuse osutamise ruumide, nende sisustuse, maa-ala ja teenuse, sealhulgas toitlustamise vastavuse rahvatervise seaduse § 8 lõike 2 punkti 8¹ alusel kehtestatud teenuse osutamise nõuetele.

(2) Teenuseosutaja peab laste heaolu tagamiseks koostöös lapsed teenust saama paigutanud kohalike omavalitsuste üksustega vajaduse korral piirama käesoleva seaduses § 45⁶lõikes 2, § 45⁷lõikes 1 ja § 45⁸lõikes 1 sätestatud maksimaalselt lubatud laste arvu peres.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45¹³. Nõuded last vahetult kasvatavale isikule ja tema pereliikmetele

(1) Last vahetult kasvatav isik peab vastama vähemalt järgmistele nõuetele:

- 1) ta on teovõimeline, iseseisvalt toimetulev isik, kes elab püsivalt Eestis;
- 2) ta on täisealine, välja arvatud perevanem, kes peab olema vähemalt 25-aastane;
- 3) tal on lapse kasvatamiseks vajalikud isikuomadused;
- 4) temalt ei ole perekonnaseaduses sätestatud alustel hooldusõigust ära võetud või seda ei ole piiratud;
- 5) teda ei ole kõrvaldatud eestkostja kohustuste täitmiselt;
- 6) ta vastab lastekaitseaduse §-s 20 sätestatud nõuetele;
- 7) tal ei ole sõltuvust alkoholist ega narkootilistest ega psühhotroopsetest ainetest;
- 8) tal on lastega töötamise kogemus, välja arvatud hoolduspere vanemal;
- 9) tal on vähemalt keskharidus;
- 10) ta esitab vastavalt nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 13 lõike 1 punktile 3 nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta tervisetõendi ning läbib edaspidi tervisekontrolli perioodiliselt vastavalt nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 13 lõikele 6;
- 11) hoolduspere vanem peab olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud täienduskoolituse;
- 12) perevanem, asenduskodu kasvataja ja perevanema või asenduskodu kasvataja abiline peavad olema läbinud käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud täienduskoolituse või peavad kohustuma selle läbima ühe aasta jooksul tööleasumisest arvates.

(2) Kui asendushooldusteenust osutatakse last vahetult kasvatava isiku eluruumides, peab last vahetult kasvatava isikuga ühist eluruumi kasutav täisealine isik esitama vastavalt nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 13 lõike 1 punktile 3 nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta tervisetõendi ning läbima edaspidi tervisekontrolli perioodiliselt vastavalt nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 13 lõikele 6.

(3) Kui asendushooldusteenust osutatakse last vahetult kasvatava isiku eluruumides, peab sama eluruumi kasutav täisealine isik vastama käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4–7 sätestatud nõuetele. Last vahetult kasvatav isik ja temaga samas eluruumis koos elav täisealine isik kinnitavad oma nõuetekohasust allkirjaga.

(4) Last vahetult kasvatava isikuna võib töötada ka välisriigi kutsekvalifikatsiooni omandanud isik, kui tema kutsekvalifikatsiooni on tunnustatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse kohaselt. Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse § 7 lõikes 2 sätestatud pädev asutus on Sotsiaalministeerium.

(5) Asendushooldusteenuse osutamisel last vahetult kasvatava isiku täienduskoolituse tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45¹⁴. Perevanemaga sõlmitav leping

[RT I, 22.03.2021, 2- jõust. 01.04.2021]

(1) Kui perevanemaga sõlmitakse tema töö iseloomust lähtuvalt tööleping, peab see sisaldama muu hulgas järgmisi tingimusi:

- 1) ühes perekodus kahe ja kolme perevanemaga osutatava asendushooldusteenuse puhul minimaalne tööaeg, mis üldjuhul ei tohi olla lühem kui kümme ööpäeva ühes kalendrikuus, ja katkematu tööaeg, mis ei tohi olla lühem kui viis ööpäeva;
- 2) ühes perekodus kahe ja kolme perevanemaga osutatava asendushooldusteenuse puhul maksimaalne tööaeg, mis üldjuhul ei tohi olla pikem kui 20 ööpäeva ühes kalendrikuus ja millest on poolte kokkuleppel lubatud teha erand maksimaalselt viie ööpäeva ulatuses.

(2) Perevanemaga sõlmitud töölepingule ei kohaldata töölepingu seaduse §-des 43–53 sätestatud.

(3) Kui perevanemaga sõlmitakse tema töö iseloomust lähtuvalt käsundusleping, peab see sisaldama vähemalt järgmisi tingimusi:

- 1) teenuse osutamise koht;
- 2) ühes perekodus kahe ja kolme perevanemaga osutatava asendushooldusteenuse puhul minimaalne teenuse osutamise aeg, mis üldjuhul ei tohi olla lühem kui kümme ööpäeva ühes kalendrikuus, ja katkematu teenuse osutamise aeg, mis ei tohi olla lühem kui viis ööpäeva;
- 3) ühes perekodus kahe ja kolme perevanemaga osutatava asendushooldusteenuse puhul maksimaalne teenuse osutamise aeg, mis üldjuhul ei tohi olla pikem kui 20 ööpäeva ühes kalendrikuus ja millest on lubatud teha erand maksimaalselt viie ööpäeva ulatuses;
- 4) teenuse osutamise korraldus, eelkõige teenuse osutamise algus ja lõpp;
- 5) igakuise tasu maksmise kord;
- 6) lepingu korralise ülesütlemise puhul etteteatamise tähtaeg, mis on vähemalt 30 kalendripäeva;
- 7) perevanema õigus saada hüvitist lepingu teiselt poolelt käesoleva lõike punktis 6 sätestatud tähtaja järgimata jätmise korral ulatuses, milles tal oleks olnud õigus seda saada selle tähtaja järgimise korral;
- 8) ühes perekodus kahe ja kolme perevanemaga osutatava asendushooldusteenuse puhul õigus puhkusele töölepingu seaduses sätestatud korras;
- 9) ühe perevanema poolt asendushooldusteenuse osutamise puhul õigus kasutada käesoleva seaduse

§ 45¹³ lõike 1 punktides 1–10 kehtestatud nõuetele vastava isiku abi 42 kalendripäeval aastas.

(4) Perevanemaga sõlmitava käsunduslepingu alusel teenuse osutamisele kohaldatakse töötervishoiu ja tööohutuse seadusest tulenevaid nõudeid.
[RT I, 22.03.2021, 2- jõust. 01.04.2021]

13. jaotis **Järelhooldusteenus**

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45¹⁵. Järelhooldusteenuse eesmärk ja sisu

(1) Järelhooldusteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine.

(2) Järelhooldusteenust osutatakse lähtuvalt juhtumiplaanist, mille alusel kohaliku omavalitsuse üksus tagab isikule eluaseme ning vajaduspõhised tugiteenused ja toetused.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 45¹⁶. Kohaliku omavalitsuse üksuse kohustused

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus tagab järelhooldusteenuse käesoleva seaduse § 45⁹lõike 1 alusel asendushooldusel viibivale täisealisele isikule, kes pärast põhi-, kesk-, kutse- või kõrghariduse omandamist jätkab järgmisel õppeaastal õppimist kutseõppe tasemeõppes, rakenduskõrgharidusõppes, ülikooli bakalaureuse- või magistriõppes või bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes:

- 1) esmase õppekavajärgse nominaalse õppeaja lõpuni, kuid mitte kauem kui isiku 25-aastaseks saamiseni;
- 2) õpingute katkestamiseni, kuid mitte kauem kui isiku 25-aastaseks saamiseni, või
- 3) isiku 25-aastaseks saamiseni.

(1¹) Kohaliku omavalitsuse üksus tagab järelhooldusteenuse käesoleva seaduse § 45⁹lõike 1 alusel asendushooldusel viibivale täisealisele isikule, kes järelhooldusele suunamise ajal jätkab § 45⁹lõikes 2 nimetatud õppevormis õppimist.

[RT I, 22.03.2021, 2- jõust. 01.04.2021]

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus võib isikule, kes kuni täisealiseks saamiseni viibis asendushooldusel või eestkostel, tagada järelhooldusteenuse kuni isiku 25-aastaseks saamiseni.

[RT I, 22.03.2021, 2- jõust. 01.04.2021]

§ 45¹⁷. Järelhooldusteenuse rahastamine

(1) Järelhooldusteenust rahastatakse teenust saava isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest ning järelhooldusel oleva isiku sissetulekutest.

(2) Isiku isiklike kulude katmisel tuleb lähtuda käesoleva seaduse § 45¹¹lõikes 3 sätestatust.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

3. peatükk **Riigi korraldatav abi**

1. jagu **Abivahendi ostmisel või üürimisel tasu** **maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmine**

1. jaotis

Õigus taotleda abivahendi ostmisel või üürimisel tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmist

§ 46. Abivahendi ostmisel või üürimisel tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmine

Abivahendite loetellu kantud abivahendi ostmisel või üürimisel võtab riik õigustatud isikult tasu maksmise kohustuse üle (edaspidi *tasu maksmise kohustuse ülevõtmine*) tingimusel, et:

- 1) õigustatud isik ja abivahendi müüja või üürija lepivad kokku abivahendi müügis või üürimises tingimustel, mis vastavad minimaalselt käesolevas jaos sätestatud nõuetele;
- 2) abivahendi müüja või üürija ja riik on sõlminud käesoleva seaduse §-s 54 nimetatud lepingu.

§ 47. Õigustatud isikud

(1) Õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist on:

- 1) alaealisel isikul;
- 2) alates 18. eluaastast tööealisel isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses või kellel on tuvastatud osaline või puuduv töövõime töövõimetoetuse seaduse alusel; [RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]
- 3) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele on õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist isikul, kes peab igapäevaelus toimetulekuks kasutama abivahendit, mis on vajalik enne puude raskusastme tuvastamist või töövõime hindamist.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tingimustele vastavate abivahendite loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(3) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemise õigust, välja arvatud individuaalse abivahendi korral, ei ole vangistuses või eelvangistuses viibival isikul.

[RT I, 27.11.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

(3¹) Väljaspool kodu osutataval ööpäevaringsel üldhooldusteenusel, kogukonnas elamise teenusel, kui teenust osutatakse rohkem kui kümnele erivajadusega isikule, või ööpäevaringsel erihooldusteenusel viibival isikul ei ole tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemise õigust abivahendi eest, mis on otseselt seotud hooldusteenuse osutamise või teenuse osutamiseks kasutatava hoonega.

[RT I, 27.11.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

(3²) Riigieelarvest rahastataval ööpäevaringsel erihooldusteenusel viibival isikul ei ole tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemise õigust lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud abivahenditele ka inkontinentsitoodete ning naha kaitse ja puhastamise vahendite eest, mille kulu kaetakse riigieelarve vahenditest teenuse maksumuse hulgas.

[RT I, 27.11.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

(3³) Käesoleva paragrahvi lõike 3¹ tähenduses on hooldusteenuse osutamise või teenuse osutamiseks kasutatava hoonega otseselt seotud abivahend, mis:

- 1) hõlbustab eelkõige hooldaja tööd, mitte inimese individuaalset hakkamasaamist;
- 2) on seotud teenuse osutamiseks kasutatava hoone turvalisuse või sellele ligipääsetavuse tagamisega;
- 3) on vajalik hooldusteenusel viibivale isikule hügieenitoimingute tegemise tagamiseks, välja arvatud ühekordseks kasutamiseks mõeldud abivahend;
- 4) on ette nähtud rahvatervise seaduse alusel kehtestatud määruses ohutu ja tervist toetava teenuse osutamiseks ning abivahend, mis asendab teenuse osutamiseks ettenähtud toodet või vahendit ja vastab paremini hooldusteenusel viibiva isiku vajadustele;
- 5) on hoone või mööbli külge kinnitatav ja hõlbustab hoones liikumist.

[RT I, 27.11.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

(3⁴) Käesoleva paragrahvi lõikes 3³ nimetatud tingimustele vastavate abivahendite loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 27.11.2018, 2- jõust. 01.01.2019]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(5) [Valdkonna eest vastutav minister](#) kehtestab määrusega abivahendi kasutamise vajaduse tuvastaja sõltuvalt abivahendi keerukusest.

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(6) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud isiku kasutuses on abivahend, mille eest tasu maksmise kohustus on üle võetud, on sellel isikul õigus taotleda uue, sama nimetusega abivahendi eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmist pärast isiku kasutuses oleva abivahendi kasutusaja lõppemist.

(7) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras otsustada tasu maksmise kohustuse ülevõtmise enne isiku kasutuses oleva abivahendi kasutusaja lõppemist, kui:

- 1) abivahendi kulumise tõttu ei ole selle kasutusaja lõpuni kasutamine võimalik;
- 2) abivahend hävineb isikust sõltumatutel põhjustel;
- 3) isik vajab abivahendit piirlimiidi suuremas koguses või
- 4) isik vajab abivahendit muudel põhjendatud juhtudel.

(8) Enne kasutusaja lõppemist isiku kasutuses oleva abivahendi tasu maksmise kohustuse ülevõtmise täpsustatud tingimused, juhud ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(9) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemisel sellise abivahendi eest, mille nimetus ei ole kantud abivahendite loetellu, kuid mis on määratletud loetelus sisalduva rühma täpsusega, kaasab Sotsiaalkindlustusamet menetlusse eksperdi.

2. jaotis

Abivahendite loetelu ja tasu maksmise kohustuse ülevõtmise määrad

§ 48. Abivahendite loetelu

(1) Abivahend käesoleva seaduse tähenduses on toode või vahend, mille abil on võimalik ennetada tekkinud või kaasasündinud kahjustuse või puude süvenemist, kompenseerida kahjustusest või puudest tingitud funktsioonihäiret, parandada või säilitada füüsilist ja sotsiaalset iseseisvust ning tegevus- ja töövõimet.

(2) Abivahendite loetelu, kuhu kantakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed, kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Abivahendite loetellu kantakse:

- 1) abivahendite rühma nimetus;
- 2) abivahendi ISO-kood;
- 3) abivahendi nimetus;
- 4) abivahendi kasutusaeg sõltuvalt kulumise astmest;
- 5) märge, kas abivahend on müüdav;
- 6) märge, kas abivahend on üüritav;
- 7) üüritava abivahendi puhul hoolduse minimaalne sagedus;
- 8) koguseline piirliit aastate või kuude arvestuses;
- 9) märge, kas tegemist on individuaalse abivahendiga;
- 9¹) märge, kas tegemist on abivahendiga, mis on otseselt seotud hooldusteenuse osutamise või teenuse osutamiseks kasutatava hoonega;
- [RT I, 27.11.2018, 2- jõust. 01.01.2019]
- 10) õigustatud isikult ülevõetava tasu maksmise kohustuse piirmäär;
- 11) abivahendi piirhind;
- 12) uriini absorbeerivate abivahendite loetelus toote suurus ja imavus;
- 13) abivahendi vajaduse tuvastaja;
- 14) abistav kirjeldus, millise funktsioonipiirangu või terviseprobleemi korral abivahend sobib;
- 15) abivahendi ISO-koodi täpsustus või abivahendi rühma kitsendus.

(4) Abivahendite rühm käesoleva seaduse tähenduses ühendab abivahendite loetelus sarnase funktsiooni ja sihtotstarbega abivahendeid.

(5) Abivahendi nimetus käesoleva seaduse tähenduses hõlmab sama funktsiooni ja sihtotstarbega abivahendeid.

(6) Abivahendi kasutusaeg käesoleva seaduse tähenduses on abivahendile kehtestatud ajaline periood, mille lõppedes loetakse abivahend tarbimisväärtuse kaotanuks. Abivahendi kasutusaeg on ühtlasi abivahendi üürimise korral tasu maksmise kohustuse ülevõtmisel üüriperioodiks. Riik ei võta tasu maksmise kohustust üle abivahendi eest, mille kasutusaeg on lõppenud.

(7) Sellise abivahendi ostmise puhul, millele on määratud koguseline piirliit ühe kuu kohta, mõistetakse käesoleva seaduse tähenduses kasutusajana perioodi, mille möödumisega lõpeb tasu maksmise kohustuse ülevõtmine.

§ 49. Abivahendite loetelu muutmine

Abivahendi kandmisel abivahendite loetellu või abivahendite loetelust kustutamisel arvestatakse järgmisi kriteeriume:

- 1) meditsiiniliselt põhjendatud näidustus abivahendi kasutamiseks ja alternatiivsete abivahendite olemasolu;
- 2) vastavus riigieelarvest abivahendite ostmise ja üürimise kuludeks määratud rahalistele vahenditele;
- 3) abivahendi kulutõhusus.

§ 50. Piirhind, piirmäär ja omaosalus

(1) Piirhind on abivahendite loetelusse kantud sama funktsiooni ja sihtotstarbega abivahendi eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise aluseks olev maksimaalne jaemüügihind.

(2) Müügi puhul lähtutakse piirhinna arvutamisel eelmisel aastal kõige enam ostetud abivahendi müügihinnast. Piirhindade kujundamisel lähtutakse põhimõttest, et üks kolmandik müügil olevatest abivahenditest oleksid piirhinnast kallimad ning kaks kolmandikku müügil olevatest abivahenditest oleksid sama hinnaga või odavamad.

(3) Üürimise puhul lähtutakse piirhinna arvutamisel käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud müügi piirhinna kujunemisest. Üürimise piirhindade kujundamisel lähtutakse ka abivahendite loetelus kehtestatud abivahendi kasutusajast, hoolduse sagedusest kasutajaja jooksul ning hooldusele ja remondile kuluvast summast.

(4) Piirhindade ümberhindamisel võetakse aluseks:

- 1) eelneva perioodi müügiandmed;
- 2) turul kehtivad müügi, üürimise ja hoolduse hinnakirjad;
- 3) abivahendi kasutaja omaosalus.

(5) Informatsioon kehtivate piirhindade kohta peab olema abivahendi kasutajale taotluse esitamisel kättesaadav.

(6) Piirmäär on õigustatud isikult ülevõetava tasu maksmise kohustuse protsentuaalne osa, mis arvutatakse abivahendi jaemüügihinnast või piirhinnast, kui jaemüügihind ületab piirhinda.

(7) Piirmäärade kehtestamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

- 1) puude või abivajaduse süvenemise võimalikkus;
- 2) puude või abivajadusega kaasnevate toimetuleku raskuste leevendamine ja muud humaansed kaalutlused;
- 3) vastavus abivahendite jaoks eraldatud rahalistele vahenditele.

(8) Abivahendite loetelus kehtestatud piirmäärade suhtes kohaldatakse järgmisi erandeid:

- 1) kuni 18-aastaselt isikul eriarstiabi osutava eriarsti töendi alusel – piirmäär 50 protsenti;
- 2) kuni 18-aastaselt isikul, kellel on tuvastatud puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel või kellel on kuulmislangus alates 30 detsibellist, – piirmäär 90 protsenti;
- 3) kuni 26-aastaselt isikul, kes õpib põhikoolis, gümnaasiumis, kutseõppeasutuses, rakenduskõrgkoolis või ülikoolis või Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigiasutuse statsionaarse õppega täienduskoolituse kursusel ning kes vastab käesoleva seaduse § 47 lõike 1 punktis 2 sätestatule, – piirmäär 90 protsenti; [RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]
- 4) 16–17-aastaselt isikul, kellel on tuvastatud osaline või puuduv töövõime töövõimetoetuse seaduse alusel, – piirmäär 90 protsenti. [RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(9) Isiku omaosalus on abivahendi maksumuse ja riigi osaluse summa vahe, kuid mitte väiksem kui 7 eurot. Sotsiaalkindlustusamet võib isiku taotlusel erandkorras vähendada abivahendi omaosalust viie protsendini abivahendi kogumaksumusest, kui:

- 1) isiku majanduslik olukord ei võimalda omaosalust tasuda;
- 2) abivahendi soetamine tekitab isikule suures ulatuses lisakulutusi;
- 3) isik ei ole muudel põhjendatud juhtudel võimeline omaosalust täies ulatuses tasuma.

(10) Abivahendi omaosaluse vähendamise täpsustatud tingimused, juhud ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minis](#)termäärusega.

(11) Isiku omaosalus võib olla väiksem kui käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud summa naha kaitse ja puhastamise vahendite ja uriini absorbeerivate abivahendite puhul ning abivahendi üürimisel. [RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

3. jaotis

Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemine ja otsustamine ning abivahendi järjekord

§ 51. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemine

(1) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemiseks esitab käesoleva seaduse § 47 lõike 1 punktis 2 ja lõikes 2 nimetatud isik taotluse Sotsiaalkindlustusametile. Esmakordse taotlemise või käesoleva seaduse § 47 lõikes 7 ja § 50 lõikes 9 nimetatud erandite taotlemise korral esitavad taotluse kõik § 47 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikud.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses sisalduvate andmete ja sellele lisatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Sotsiaalkindlustusametil on abivahendi eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamisel õigus saada Eesti Töötukassalt teavet, kas käesoleva seaduse § 47 lõike 1 punktis 2 nimetatud isikule on antud talle töötamiseks vajalik abivahend tasuta kasutamiseks. Kui isik taotleb abivahendi eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise erandit, on Sotsiaalkindlustusametil õigus esitada päringuid ja saada andmeid teistest riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudest.

(4) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotluse esitamisega võrdsustatakse käesoleva seaduse § 47 lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigustatud isiku pöördumine abivahendi müüja või üürija poole abivahendi ostmiseks või üürimiseks nõutava dokumentatsiooniga, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 1 teises lauses nimetatud juhul.

§ 52. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet otsustab tasu maksmise kohustuse ülevõtmise 30 kalendripäeva jooksul taotluse ja nõutava dokumentatsiooni esitamisest arvates.

(2) Käesoleva seaduse § 51 lõikes 4 nimetatud juhtudel võtab riik tasu maksmise kohustuse üle abivahendi müüja või üürija poolt elektroonilise abivahendikaardi täitmisest arvates.

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2018]

(3) Elektroonilise abivahendikaardi andmekoosseisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 53. Abivahendi järjekord

(1) Kui riigieelarves ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, paneb Sotsiaalkindlustusamet õigustatud isiku tasu maksmise kohustuse ülevõtmiseks järjekorda.

(2) Sotsiaalkindlustusamet teavitab õigustatud isikut, kui järjekord on jõudnud temani. Käesoleva seaduse § 47 lõike 1 punktides 1 ja 2 märgitud isikud on eelisjärjekorras.

(3) Õigustatud isik kaotab õiguse tasu maksmise kohustuse ülevõtmisele, kui ta ei pöördu abivahendi müüja või üürija poole abivahendi ostmise või üürimise lepingu sõlmimiseks 60 kalendripäeva jooksul käesoleva seaduse §-s 52 nimetatud otsuse või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teavituse kättetoimetamise kuupäevast arvates.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud ei kohaldata abivahendite müügile, millele on määratud koguseline piirlimiit kuu kohta.

(5) Sotsiaalkindlustusametil on õigus ettenähtud riigieelarve vahendeid jaotada abivahendite ISO-koodide kaupa erinevalt.

4. jaotis Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

§ 54. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

(1) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping on kokkulepe, millega Sotsiaalkindlustusamet ja abivahendi müüja või üürija lepivad kokku korras, millega Sotsiaalkindlustusamet võtab õigustatud isikult üle tasu maksmise kohustuse.

(2) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu abivahendi müüja või üürijaga, kes vastab käesoleva seaduse §-s 55 sätestatud nõuetele.

(3) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib enne lepingu sõlmimist maksuvõla puudumist. Kui ilmneb, et abivahendi müüjal või üürijal on maksuvõlg, siis võib Sotsiaalkindlustusamet lepingut mitte sõlmida.

(4) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu kuni kolmeaastase tähtajaga, kuid vähemalt üheks aastaks.

5. jaotis

Nõuded abivahendi müümisel või üürimisel

§ 55. Nõuded abivahendi müüjale või üürijale

(1) Abivahendi müüja või üürija, kes soovib sõlmida käesoleva seaduse §-s 54 nimetatud lepingu või kellel on Sotsiaalkindlustusametiga kehtiv § 54 kohane leping ja kes müüb või üürib abivahendeid, mille eest tasumise kohustuse võtab riik üle, peab:

- 1) tagama käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuetele vastavate töötajate olemasolu ettevõtte igas müügipunktis;
- 2) tagama vajaliku võimekuse kõigi müüdavate ja üüritavate abivahendite nõuete kohaseks hoolduseks;
- 3) tagama õigustatud isikule abivahendi üleandmisel abivahendi kasutamise koolituse vähemalt käesoleva paragrahvi lõikes 3 kehtestatud ulatuses;
- 4) tagama, et teenuse osutamise koht vastab tuleohutuse ja tervisekaitse nõuetele;
- 5) tagama teenuse osutamise kohale juurdepääsu ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud nõuete kohaselt;

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2018]

6) [kehtetu -RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

- 7) tagama informatsiooni kättesaadavuse müüdavate ja üüritavate abivahendite hindade ja piirhindade kohta;
- 8) edastama müüdü ja üüritud abivahendite kohta informatsiooni Sotsiaalkindlustusametile;
- 9) olema kehtestanud asutusesisese kaebuste esitamise korra.

(2) Abivahendi müüja või üürija peab tagama ettevõtte igas müügipunktis vähemalt ühe spetsialisti olemasolu, kellel on kutseseaduse alusel välja antud abivahendispetsialisti kutse, või käesoleva paragrahvi lõike 2¹ alusel kehtestatud määruuses nimetatud spetsialisti olemasolu, kellel on abivahendi müümiseks või üürimiseks sobiv kvalifikatsioon ja vajalik ettevalmistus.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2020]

(2¹) [Valdkonna eest vastutav minister](#) kehtestab määruusega abivahendite kaupa loetelu spetsialistide kohta, kellel ei ole kutseseaduse alusel välja antud abivahendispetsialisti kutset, kuid kellel on abivahendi müümiseks või üürimiseks sobiv kvalifikatsioon ja vajalik ettevalmistus.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2020]

(3) Abivahendi kasutamise koolituse täpsustatud korra ja ulatuse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määruusega.

(4) Abivahendi müüja või üürija peab käesoleva seaduse §-s 54 nimetatud lepingu kehtivuse ajal tagama, et meditsiini seadme seaduse § 29 alusel asutatud meditsiini seadmete ja abivahendite andmekogus kajastub tema pakutavate abivahendite kohta järgmine teave:

- 1) jae- ja üürihinnad;
- 2) teenuse osutamise koha kontaktandmed;
- 3) abivahendite kirjeldused.

(5) Isikul, kelle tasu maksmise kohustuse võttis riik üle ja kes on kasutusaja lõppedes abivahendi kasutaja, on eelisõigus selle abivahendi väljaostmiseks või üürimise jätkamiseks.

(6) Abivahendi müüja või üürija on kohustatud pärast abivahendi kasutusaja lõppemist võtma selle tasuta tagasi.

2. jagu

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmine

1. jaotis

Õigus taotleda sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmist

§ 56. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmine

(1) Riik võtab õigustatud isikult sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse üle tingimusel, et:

- 1) õigustatud isik ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja lepivad kokku sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamises, mis vastab minimaalselt käesolevas jaos sätestatud nõuetele;
- 2) sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja ja riik on sõlminud käesoleva seaduse §-s 65 nimetatud lepingu.

(2) Riik võtab tasu maksmise kohustuse käesoleva seaduse §-s 63 nimetatud otsuse alusel üle kuni kaheks aastaks.

(3) Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus on teenuse vajaduse kindlaks määramisel koostatud tegevuskava, rehabilitatsiooniplaani või rehabilitatsiooniprogrammi alusel ja käesoleva seaduse § 62 lõikes 2 nimetatud eesmärkidel osutatavate rehabiliteerivate teenuste kogum.

§ 57. Rehabiliteerivate teenuste loetelu

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavate selliste teenuste loetelu ja hinna, mille eest tasu maksmise kohustuse võtab riik üle, kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 58. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse ülevõetava tasu suurus

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse ülevõetava tasu maksimaalse suuruse ühes aastas ja tasu arvestamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 59. Õigustatud isikud

(1) Õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist on:

- 1) kuni 16-aastaselt isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses;
- 2) lapsel, kellel on tuvastatud lastekaitseaduse § 28 alusel abivajadus ning käesoleva seaduse § 62 lõigete 3 ja 4 alusel sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;
[\[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018\]](#)
- 3) tööealisel isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses või kes on tunnistanud püsivalt töövõime tuks riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel või kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult või kellel on tuvastatud osaline töövõime töövõimetoetuse seaduse alusel ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;
[\[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016\]](#)
- 4) tööealisel puuduva töövõimega isikul, kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;
[\[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016\]](#)
- 5) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniealisel isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;
- 6) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 9 sätestatud ennetähtaegsele vanaduspensionile jäänud isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;
- 7) päästeteenistuse seaduse §-s 19 sätestatud vanaduspensionile ootel oleva päästeteenistuja toetust saaval isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;
- 8) [kehtetu -[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022](#)]
- 9) esmasesse psüühhoosi haigestunud isikul, kellel ravimeeskond on tuvastanud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse käesoleva seaduse § 62 lõike 3¹alusel.
[\[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020\]](#)

(2) Tööealine on käesoleva jaotise tähenduses isik, kes on 16-aastane kuni vanaduspensioniealine ega saa ennetähtaegset vanaduspensionile või vanaduspensionile ootel oleva päästeteenistuja toetust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud isikul on õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist, kui:

- 1) isikut ei ole töötuna arvele võetud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel ja
[\[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022\]](#)
- 2) isik ei ole hõivatud tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 6 lõike 5 punktides 3–5¹ nimetatud tegevusega ega omanda põhi-, üldkesk-, kutse- või kõrgharidust.

§ 60. Õigus sõidu- ja majutuskulude hüvitamisele

(1) Õigustatud isikule ja vajaduse korral isiku saatjale, kelle elukoht asub väljaspool kohaliku omavalitsuse üksust, kus on sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise koht, hüvitatakse õigustatud isiku elukohast teenuse osutamise kohta ja tagasi sõitmiseks tehtud kulud. Õigustatud isikule ja vajaduse korral alla 16-aastase õigustatud isiku saatjale, hüvitatakse teenuse saamise ajal majutuskulud.

(2) Kui sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust tuleb osutada õigustatud isiku igapäevases keskkonnas, hüvitatakse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajale sõidukulud teenuse osutamise kohast õigustatud isiku asukohta ja tagasi.

(3) Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames majutamisel peab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja tagama majutuse sellises keskkonnas, mis vastab:

- 1) haiglale esitatud nõuetele;
- 2) turismiseaduse § 19 lõike 4 alusel kehtestatud majutusettevõtte nõuetest vähemalt külaliskorterile esitatavatele nõuetele või
- 3) rahvatervise seaduse alusel hoolekandetasutusele kehtestatud tervisekaitsenõuetele.

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(5) Sõidu- ja majutuskulude maksimaalse maksumuse ning hüvitamise tingimused ja korra õigustatud isiku ja õigustatud isiku saatja kohta ühes kalendriaastas kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. [RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

2. jaotis

Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemine ja otsustamine

§ 61. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemine

(1) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemiseks esitab käesoleva seaduse §-s 59 nimetatud isik, välja arvatud selle lõike 1 punktides 2, 8 ja 9 nimetatud isik, taotluse Sotsiaalkindlustusametile. [RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluses sisalduvate andmete ja sellele lisatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 62. Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse tuvastamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet määrab kindlaks käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktides 3–7 nimetatud isikute sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse, lähtudes järgmisest:

- 1) eesmärgid, mille esinemisel on õigustatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine;
- 2) toimetulekuvõime;
- 3) tegevusvõime;
- 4) osalusvõime;
- 5) tervises seisund;
- 6) andmed Eesti Töötukassa osutatud tööturuteenuste kohta.

(2) Käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktides 3–7 nimetatud isikule sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise vajadus puudub, kui sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust ei ole võimalik osutada vähemalt ühel järgmistest eesmärkidest:

- 1) igapäevaelu valdkonnas suurendada motivatsiooni ja valmisolekut jõukohaseks osalemiseks kogukonna tegevustes, arendada kognitiivseid ja füüsilisi võimeid ning õpetada ja arendada igapäevaelu oskusi, mille tulemusena inimene elab võimalikult iseseisvalt;
- 2) õppimise valdkonnas pakkuda õppeprotsessis vajalikku tuge, mille tulemusel inimene omandab võimetekohase hariduse või täiendavad tööks vajalikud oskused;
- 3) suhtlemise ja vaba aja valdkonnas suurendada eneseteadvust, arendada eneseregulatsiooni, suhtlemis- ja koostööoskusi, mille tulemusel inimene osaleb võimetekohaselt ühiskonnaelus;
- 4) töövõime eelduste arendamise valdkonnas arendada isiku valmisolekut võimetekohasele tööle asumiseks.

(3) Kohaliku omavalitsuse üksus määrab kindlaks käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktis 2 nimetatud lapse sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse, kui varasemate abimeetmete rakendamine ei ole osutunud piisavaks või muude abimeetmete kasutamine ei ole võimalik ning lapsel esinevad olulised puudujäägid vähemalt kahes järgmises lapse heaolu valdkonnas:

- 1) füüsiline või tervislik seisund;
- 2) psühholoogiline või emotsionaalne seisund;
- 3) sotsiaalne seisund;
- 4) kognitiivne või hariduslik seisund.

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(3¹) Käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktis 9 nimetatud isikul on sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus, kui ta vajab abi vähemalt ühe käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eesmärgi saavutamisel. Isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse määrab kindlaks tema ravimeeskond. [RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

(3²) Kui ravimeeskond on tuvastanud käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktis 9 nimetatud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse, edastab ravimeeskond hinnangu Sotsiaalkindlustusametile tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamiseks. [RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

(4) Käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktis 2 nimetatud lapse ja punktis 9 nimetatud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse tuvastamise tingimused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. [RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

§ 63. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet otsustab tasu maksmise kohustuse ülevõtmise käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktides 1, 2, 8 ja 9 nimetatud isiku puhul kümne tööpäeva jooksul ja sama lõike punktides 3–7 nimetatud isiku puhul 40 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. [RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

(2) Sotsiaalkindlustusameti töötajal on sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsustamisel õigus saada:

1) Eesti Töötukassalt töövõime hindamisel antud eksperdiarvamust ja andmeid isiku töötuna arveloleku ning isikule tööharjutuse, tööpraktika, karjäärinõustamise, tugiisikuga töötamise, töötamiseks vajaliku abivahendi ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamise kohta;

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016]

2) puude tuvastamise korral arstiõppe läbinud isiku arvamust isiku puude raskusastme kohta ja puude raskusastme tuvastamise otsuse andmeid;

3) töövõimetuse tuvastamise korral arstiõppe läbinud isiku arvamust isiku töövõimetuse määra kohta ja töövõimetuse tuvastamise otsuse andmeid.

(3) Isikul, kellel sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse saamise ajal tekib õigus saada tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 23¹ kohast tööalase rehabilitatsiooni teenust, on õigus saada sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust, mida ta on suunatud saama.

(4) Sotsiaalkindlustusamet teeb käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktis 9 nimetatud isiku suhtes tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsuse ravimeeskonna hinnangu alusel.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

(5) Sotsiaalkindlustusamet edastab kohase abi ja teenuse kohese kättesaadavuse eesmärgil teenuseosutajale käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktis 9 nimetatud isiku suhtes koostatud ravimeeskonna hinnangu ja tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsuse.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

§ 64. Rehabilitatsioonijärjekord

(1) Kui riigieelarves ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, paneb Sotsiaalkindlustusamet õigustatud isiku tasu maksmise kohustuse ülevõtmiseks järjekorda. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise järjekord ei tohi ületada ühte aastat.

(2) Sotsiaalkindlustusamet peab eraldi rehabilitatsioonijärjekorda kuni 15-aastaste ning 16-aastaste ja vanemate isikute kohta.

(3) Väljaspool rehabilitatsioonijärjekorda on õigus taotleda tasu maksmise kohustuse ülevõtmist käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punktides 2, 8 ja 9 nimetatud isikul ning § 59 lõike 1 punktis 1 nimetatud isikul, kellel on esimest korda tuvastatud puude raskusaste.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 01.05.2020]

(4) Sotsiaalkindlustusamet teavitab õigustatud isikut, kui rehabilitatsioonijärjekord on jõudnud temani.

(5) Õigustatud isik kaotab õiguse tasu maksmise kohustuse ülevõtmisele, kui ta ei pöördu sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja poole sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise lepingu sõlmimiseks 60 kalendripäeva jooksul alates käesoleva seaduse § 63 lõikes 1 nimetatud otsuse või käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teavituse teatavaks tegemisest.

3. jaotis

Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

§ 65. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping

(1) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping on kokkulepe, millega Sotsiaalkindlustusamet ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja lepivad kokku korras, millega Sotsiaalkindlustusamet võtab õigustatud isikult üle tasu maksmise kohustuse.

(2) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu sellise sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajaga, kellele on väljastatud tegevusluba.

(3) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib enne lepingu sõlmimist maksuvõla puudumist. Kui ilmneb, et sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajal on maksuvõlg, siis Sotsiaalkindlustusamet võib lepingut mitte sõlmida.

(4) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib lepingu kuni viieaastase tähtajaga.

4. jaotis

Nõuded sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamisele

§ 66. Nõuded sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajale

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja, kes osutab sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust, mille eest võtab riik tasu maksmise kohustuse üle, peab:

- 1) olema moodustanud käesoleva seaduse §-s 68 sätestatud nõuetele vastava rehabilitatsioonimeeskonna;
- 2) tagama, et sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust vahetult osutav isik vastab käesoleva seaduse §-s 68 sätestatud nõuetele;
- 3) [välja jäetud -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]
- 4) tagama, et teenuse osutamise koht vastab tuleohutuse ja tervisekaitse nõuetele;
- 5) tagama teenuse osutamise kohale juurdepääsu ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud nõuete kohaselt;
- 6) [kehtetu -RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]
- 7) olema kehtestanud asutusesisese kaebuste lahendamise korra;
- 8) korraldama teenuse osutamise selliselt, et isikul on võimalik saada kõiki talle vajalikke sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatavaid teenuseid ühe teenuseosutaja juures.

§ 67. Nõuded sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusele

Kui riik võtab üle sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse, tuleb sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise käigus:

- 1) koostada õigustatud isikule rehabilitatsiooniplaan või täiendada teenuse vajaduse kindlaks määramisel koostatud tegevuskava ja rehabilitatsiooniplaani või -programmi või teenuse vajaduse kindlaks määramisel koostatud tegevuskava alusel osutada rehabiliteerivaid teenuseid sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamiseks;
- 2) tutvustada õigustatud isikule tema õigusi ja kohustusi, kaebuste esitamise korda, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise protseduuri ja selle käigus koostatavaid dokumente;
- 3) anda kirjalik hinnang õigustatud isiku sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamise või saavutamata jäämise põhjuste kohta ning esitada see Sotsiaalkindlustusametile hiljemalt koos viimase arvega;
- 4) anda kirjalik hinnang õigustatud isiku rehabilitatsiooniplaani või -programmi muutmise põhjendamiseks, kui sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise käigus on rehabilitatsiooniplaani või -programmi muudetud.

§ 68. Nõuded rehabilitatsioonimeeskonnale

(1) Rehabilitatsioonimeeskond koosneb vähemalt kolmest erinevast spetsialistist, kellest ühel on kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon.

(2) Ülejäänud rehabilitatsioonimeeskonna spetsialistidel on:

- 1) kutseseaduse alusel antud psühholoogia kutseala kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus psühholoogias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 2) kutseseaduse alusel antud füsioterapeudi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus füsioteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 3) kutseseaduse alusel antud logopeedi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus logopeedias või sellele vastav kvalifikatsioon;
- 4) riiklikult tunnustatud kõrgharidus arstiteaduses või sellele vastav kvalifikatsioon ja registreering tervishoiutöötajana Terviseametis;
- 5) riiklikult tunnustatud keskeri- või kõrgharidus õenduses või sellele vastav kvalifikatsioon ja registreering tervishoiutöötajana Terviseametis;
- 6) kutseseaduse alusel antud tegevusterapeudi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus tegevusterapias või sellele vastav kvalifikatsioon;

6¹) kutseseaduse alusel antud muusikaterapeudi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus muusikateraapias või sellele vastav kvalifikatsioon;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

7) kutseseaduse alusel antud loovterapeudi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus kunstiteraapias (loovteraapias) või sellele vastav kvalifikatsioon või

8) kutseseaduse alusel antud eripedagoogi kutse, riiklikult tunnustatud kõrgharidus eripedagoogikas või sellele vastav kvalifikatsioon.

(3) Rehabilitatsioonimeeskonna spetsialist võib olla ka välisriigi kutsekvalifikatsiooni omandanud isik, kui tema kutsekvalifikatsiooni on tunnustatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse kohaselt. Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse § 7 lõikes 2 sätestatud pädev asutus on Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 18.01.2016]

(4) Rehabilitatsioonimeeskonna koosseisu võib kaasata kogemusnõustaja, kellel on õigustatud isiku puude, tervisekahjustuse või erivajadusega sarnase puude, tervisekahjustuse või erivajaduse kogemus ning kes on läbinud valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud kogemusnõustaja esmase koolituse.

(5) Kogemusnõustaja esmase koolituse õppekava ja koolituse sisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(6) Vähemalt üks rehabilitatsioonimeeskonna spetsialist peab olema läbinud valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud rehabilitatsioonivaldkonna koolituse või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud eriala omandamisel läbinud rehabilitatsioonivaldkonna koolituse õppekava moodulites nimetatud ained.

(7) Rehabilitatsioonivaldkonna koolituse õppekava ja koolituse sisu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 69. Rehabilitatsiooniplaani ja rehabilitatsiooniprogrammi koostamine

(1) Rehabilitatsiooniplaan on õigustatud isiku ja tema seadusliku esindaja osalemisel rehabilitatsioonimeeskonna koostatud dokument, milles kajastub hinnang isiku tegevusvõimele, sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajalikud rehabiliteerivad teenused ja hinnang sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamise kohta.

(2) Rehabilitatsiooniprogramm on kindlaks määratud sihtgrupile rehabilitatsioonimeeskonna koostatud dokument, milles kajastuvad sotsiaalse rehabilitatsiooni eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajalikud rehabiliteerivad teenused ja nende maht ning milles on piiritletud õigustatud isikule programmi rakendamise periood.

(3) Rehabilitatsiooniplaani koostamisel peab rehabilitatsioonimeeskonda kuuluma:

1) sotsiaaltöötaja;

2) füsioterapeut või tegevusterapeut, kui hinnatakse liikumishäire või -kahjustusega isiku tegevusvõimet;

3) eripedagoog, logopeed või tegevusterapeut, kui hinnatakse nägemise, kuulmise või kõne funktsioonihäirega või intellektipuudega isiku tegevusvõimet;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

4) eripedagoog, kui hinnatakse alaealise isiku tegevusvõimet;

5) psühhiaater või psühholoog, kui hinnatakse kohaliku omavalitsuse üksuse suunatud lapse tegevusvõimet;

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

6) psühhiaater ja tegevusterapeut, kui hinnatakse 16-aastase ja vanema raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isiku tegevusvõimet;

7) psühhiaater ja tegevusterapeut, kui hinnatakse 16-aastase ja vanema psüühikahäirega isiku erihoolekandeteenuse vajadust.

(4) Rehabilitatsiooniprogrammi koostamisel ja rakendamisel kohaldatakse rehabilitatsioonimeeskonna kohta käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatut.

(5) Rehabilitatsiooniplaani ja rehabilitatsiooniprogrammi võib sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamise käigus muuta, kui see on vajalik rehabilitatsiooni eesmärgi saavutamiseks.

(6) Teenuse vajaduse kindlaks määramisel koostatud tegevuskavas, rehabilitatsiooniplaanis ja rehabilitatsiooniprogrammis sisalduvate andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(7) Rehabilitatsiooniprogrammi kriteeriumidele vastavuse hindamiseks moodustab valdkonna eest vastutav minister Sotsiaalkindlustusameti juurde rehabilitatsiooniprogrammide hindamise nõuandva komisjoni, mille arvamus ei ole Sotsiaalkindlustusametile rehabilitatsiooniprogrammi kinnitamisel siduv.

(8) Rehabilitatsiooniprogrammi hindamise komisjoni kuulub Sotsiaalkindlustusamet, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Töötukassa, Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigiasutuse ja puuetega inimeste huve esindava organisatsiooni esindaja. Rehabilitatsiooniprogrammi hindamise komisjon kaasab iga programmi hindamisse vähemalt kaks erialaeksperti.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(9) Sotsiaalkindlustusamet hindab rehabilitatsiooniprogrammi järgmiste kriteeriumide põhjal:

- 1) rehabilitatsiooniprogramm ja selles seatud eesmärgid ning planeeritud tegevused vastavad sihtgrupi vajadustele;
- 2) rehabilitatsiooniprogramm vastab nüüdisaegsetele rehabilitatsiooni põhimõtetele, sealhulgas on tõendus põhine;
- 3) rehabilitatsiooniprogrammis planeeritud tulemused on mõõdetavad ja suurendavad inimese aktiivset osalemist ühiskonnas, sealhulgas on nimetatud planeeritud ja varasemate programmide käigus saavutatud tulemused;
- 4) rehabilitatsiooniprogramm on planeeritud kulutõhusalt ja selle eelarve on läbipaistev.

(10) Rehabilitatsiooniprogrammide täpsustatud hindamiskriteeriumid kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(11) Sotsiaalkindlustusamet kinnitab rehabilitatsiooniprogrammi, kui käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud kriteeriumid on täidetud.

3. jagu

Erihoolekandeteenused

1. jaotis

Üldsätted

§ 70. Erihoolekandeteenuse taotlemine ja otsuse tegemine

(1) Isik esitab Sotsiaalkindlustusametile taotluse erihoolekandeteenuse saamiseks.

(1¹) Erihoolekandeteenuse saamise taotluse esitamisel võib isik anda nõusoleku erihoolekandeteenuse osutamise otsustamisel tema kohta tervise infosüsteemis olevate psüühikahäire diagnoosi andmete kasutamiseks.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(2) Sotsiaalkindlustusamet hindab isiku erihoolekandeteenuse vajadust, lähtudes järgmisest:

1) eesmärgid, mille esinemisel on õigustatud erihoolekandeteenuse osutamine;

1¹) isiku toetusvajadus, et tagada elukvaliteet olulistel eluvaldkondades;
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

2) toimetulekuvõime;

3) tegevusvõime;

4) osalusvõime;

5) tervises seisund;

6) andmed Eesti Töötukassa osutatud tööturuteenuste kohta;

7) töövõime hindamise käigus koostatud eksperdiarvamuses ja Eesti Töötukassa antud töövõime hindamise otsuses sisalduvad andmed.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(3) Kui isik on suunatud ööpäevaringset erihooldusteenust saama kohtumääruse alusel, esitab isiku seaduslik esindaja või elukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus Sotsiaalkindlustusametile viivitamata kohtumääruse isiku nõusolekuta hoolekandetasutusse paigutamise kohta.

(4) Sotsiaalkindlustusamet otsustab erihoolekandeteenuse osutamise või sellest keeldumise, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul, 40 tööpäeva jooksul taotluse ja kõikide nõutavate dokumentide saamisest arvates.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(5) Sotsiaalkindlustusametil on õigus suunata isik käesoleva seaduse § 65 lõikes 2 nimetatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutaja juurde rehabilitatsiooniplaani koostamisele erihoolekandeteenuse vajaduse hindamiseks.

(6) Erihoolekandeteenuse osutamise maksimaalne tähtaeg, mille jooksul isikul on õigus teenust saada, võib olla erihoolekandeteenuse vajaduse väljaselgitamisel kindlaks määratud tähtaja pikkune, kuid ei tohi üldjuhul ületada viit aastat. Erandjuhtumitel võib määrata tähtjaks kuni kümme aastat.

(7) Taotluses esitatavate andmete koosseisu ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(8) Sotsiaalkindlustusametil on erihoolekandeteenuse osutamise otsustamisel õigus saada isikult ja Eesti Töötukassalt andmeid isiku töötuna arveloleku ning isikule tööhajutuse, tööpraktika, tugiisikuga töötamise ja tööalase rehabilitatsiooni teenuse osutamise kohta.

(9) Sotsiaalkindlustusametil on erihoolekandeteenuse osutamise otsustamisel isiku nõusolekul õigus saada tervise infosüsteemist andmeid isikule määratud psüühikahäire diagnoosi kohta.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

§ 71. Suunamisotsuse väljastamine

(1) Kui taotleja vastab käesolevas jaos nimetatud teenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, väljastab Sotsiaalkindlustusamet isikule suunamisotsuse, kui:

- 1) riigieelarves on olemas rahalised vahendid isikule erihoolekandeteenuse osutamiseks;
- 2) erihoolekandeteenuse osutajal, kelle juurde isik soovib teenust saada minna, on olemas vaba koht.

(2) Suunamisotsusesse märgitakse:

- 1) erihoolekandeteenust saama suunatud isiku ja olemasolu korral tema seadusliku esindaja nimi, isikukood või sünniaeg ja kontaktandmed;
- 2) teenus, mida saama isik on suunatud;
- 3) tähtaeg, mille jooksul isikul on õigus teenust saada;
- 4) selle erihoolekandeteenuse osutaja nimi ja kontaktandmed, kelle juurde isik teenust saada on suunatud;
- 5) teenuse saamise eesmärk;
- 6) [kehtetu -RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]
- 7) teenuse osutamise kestus ja tegevuste soovituslik sagedus;
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]
- 8) muu teave, mis on seotud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatavale isikule teenuse osutamisega.

(3) Kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooledusteenuse suunamisotsuses märgib Sotsiaalkindlustusamet lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule, et isikul on õigus saada märgitud teenust juhul, kui ta tasub käesoleva seaduse §-s 73 nimetatud omaosaluse või omaosaluse, millest on maha arvestatud omaosaluse puudujääv osa, mille hüvitamise kohustuse on riik üle võtnud. Isikul tekib õigus teenust saada ka juhul, kui kolmas isik võtab isiku eest omaosaluse tasumise kohustuse üle ning isiku omaosalus kaetakse kokkulepitud ulatuses. Käesolevat lõiget ei kohaldata kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku suhtes.

(4) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule ja tema seaduslikule esindajale väljastab Sotsiaalkindlustusamet suunamisotsuse viivitamata pärast kohtumääruse jõustumist või täitmiseks tunnistamist.

(5) Isikule sobiva erihoolekandeteenuse osutaja valivad välja ja teenuse osutamise alguskuupäeva lepivad kokku Sotsiaalkindlustusamet, teenust saama õigustatud isik ja erihoolekandeteenuse osutaja. Sotsiaalkindlustusamet arvestab kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku soovi teenuseosutaja valikul juhul, kui isiku soovitud teenuseosutajal on võimalik kohtumääruses nimetatud tähtajal isikule ööpäevaringset erihooledusteenust osutada.

(6) Erihoolekandeteenust saama suunatud isik peab pöörduma erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäeval, kuid hiljemalt kolme päeva jooksul igapäevaelu toetamise teenuse, töötamise toetamise teenuse ja toetatud elamise teenuse puhul ning seitsme päeva jooksul kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooledusteenuse puhul kokkulepitud tähtpäevast arvates. Kui isik ei ole nimetatud tähtaja jooksul teenuseosutaja poole teenuse saamiseks pöördunud, ei ole tal enam õigust sama suunamisotsuse alusel teenust saada.

(7) Sundravilt või tahtvastaselt ravilt vabanev ja kohtumäärusega erihoolekandeteenust saama suunatud isik peab pöörduma erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud teenuse osutamiseks kokku lepitud tähtpäeval, kuid hiljemalt kümne päeva jooksul.

(8) Kui suunamisotsuses kokku lepitud tähtpäev on mööda lastud mõjuval põhjusel, võib Sotsiaalkindlustusamet isiku taotlusel ja kokkuleppel erihoolekandeteenuse osutajaga leppida kokku uue tähtpäeva, millest algab erihoolekandeteenuse osutamine.

(9) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isik tuleb hoolekandetasutusse paigutada viivitamata pärast suunamisotsuse väljastamist.

(10) Kui Sotsiaalkindlustusametil ei ole võimalik erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule suunamisotsust väljastada tulenevalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktist 1, teavitab Sotsiaalkindlustusamet isikut kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse rahuldamisest ja isiku järjekorda võtmisest.

(11) Kui Sotsiaalkindlustusametil ei ole võimalik erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule suunamisotsust väljastada tulenevalt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktist 2, teavitab Sotsiaalkindlustusamet isikut kirjalikku

taasesitamist võimaldavas vormis taotluse rahuldamisest, teise teenuseosutaja juures vabade kohtade olemasolust ja isiku järjekorda võtmisest, kui teenust saama suunatud isik ei soovi, et temale osutaks teenust teine erihoolekandeteenuse osutaja.

§ 72. Erihoolekandeteenuse rahastamine

(1) Erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule osutatavat erihoolekandeteenust rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti eelarve kaudu, kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust saama õigustatud isiku poolt ning käesoleva seaduse §-s 89 sätestatud juhul kohaliku omavalitsuse üksuse poolt.

(2) Riigieelarvest ei rahastata erihoolekandeteenuse, välja arvatud kohtumääruse alusel ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamist:

1) riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud dementsuse diagnoosiga isikule, kellel ei ole dementsuse diagnoosile lisaks muud raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäiret;

2) isikule, kellel on sõltuvus alkoholist või narkootilisest ainest põhihaigusena.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(3) Erihoolekandeteenust rahastatakse teenuseosutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud lepingu, teenuseosutaja esitatud arvete ning isikule väljastatud suunamisotsuse alusel, välja arvatud juhul, kui erihoolekandeteenuse osutajaks on valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav riigiasutus.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(4) Kui erihoolekandeteenuse osutajaks on valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav riigiasutus, rahastatakse erihoolekandeteenuse osutamist Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarvest.

(5) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega:

1) riigieelarvest rahastatavate erihoolekandeteenuste maksimaalse maksumuse isiku kohta kalendrikuus;

2) erihoolekandeteenuste nende kulude koostisosad, mis kaetakse riigieelarvest teenuse maksimaalse maksumuse hulgas;

3) kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse isiku omaosaluse kulude koostisosad.

(6) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.01.2023]

§ 73. Isiku omaosalus

(1) Kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isik on kohustatud tasuma omaosaluse tootlustamise ja majutamise eest.

(2) Kui isiku omaosalus kaetakse isiku riiklikust pensionist, kogumispensionist kogumispensionide seaduse tähenduses, töövõimetoetusest töövõimetoetuse seaduse tähenduses, sotsiaalmaksuga maksustatavast tulust sotsiaalmaksuseaduse tähenduses (edaspidi *tulud*), peab isikule pärast omaosaluse, tulumaksu, töötuskindlustusmakse ja kogumispensioni makse tasumist jääma isiklikuks kasutamiseks vähemalt 15 protsenti tema tuludest, mis tal oleks jäänud kasutamiseks pärast tulumaksu, töötuskindlustusmakse ja kogumispensioni makse tasumist.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(2¹) Kui isikule makstakse riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel vanaduspensioni, mille suurus on 50 protsenti, või kui isik on esitanud avalduse pensioni maksmise peatamiseks, määrab Sotsiaalkindlustusamet isikule vanaduspensioni, mille suurus on 100 protsenti tema vanaduspensioni suuruselt.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(3) Kui isiku omaosaluse puudujääv osa on väiksem kui 2 eurot kalendrikuus, võib talle jääda isiklikuks kasutamiseks puudujääva osa võrra väiksem osa tuludest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isiku sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on võrdne tulumaksuseaduse § 23 kohase maksuvaba tuluga ühes arvestuslikus kalendrikuus, ei arvestata käesoleva jao tähenduses isiku tulude hulka.

(5) Kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isiku omaosaluse maksimaalne maksumus kehtestatakse igaks eelarveaastaks riigieelarvega.

(6) Kui kokkuleppel erihoolekandeteenust saama suunatud isikuga toimub majutamine ja toitlustamine paremates tingimustes, kui on kindlaks määratud rahvatervise seaduse alusel kehtestatud kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse tervisekaitsenõuetes, võib erihoolekandeteenuse osutaja võtta isikult maksimaalsest suuremat tasu. Tasu peab olema vastavuses pakutavate lisahüvede väärtusega.

(7) Erihoolekandeteenust saama suunatud isikul on õigus nõuda teenuseosutajalt majutamist ja toitlustamist tervisekaitsenõuetes sätestatud erihoolekandeteenusele kehtestatud miinimumnõuete kohaselt.

§ 74. Isiku omaosaluse puudujääva osa hüvitamine riigieelarvest

(1) Kui teenust saama õigustatud isikul ei ole käesoleva seaduse § 73 lõigetes 2 ja 4 sätestatud arvestades piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, hüvitatakse isiku eest riigieelarvega kehtestatud isiku omaosaluse maksimaalsest maksumusest puudujääv osa (edaspidi *puudujääv osa*) riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti eelarve kaudu, välja arvatud juhul, kui puudujääv osa on väiksem kui 2 eurot kalendrikuus.

(2) Puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest esitab isik Sotsiaalkindlustusametile taotluse koos erihoolekandeteenuse taotlusega.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(3) Puudujääva osa hüvitamisel riigieelarvest võtab Sotsiaalkindlustusamet aluseks Maksu- ja Tolliameti andmed teenust saama õigustatud isiku suunamise otsusele eelneva kalendrikuu tulude kohta, millest arvestab maha tulumaksu, töötuskindlustusmakse ja kogumispensioni makse, arvestades käesoleva seaduse § 73 lõigetes 2 ja 3 sätestatud.
[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2018]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2018]

(5) Puudujääv osa on vahe riigieelarvega kehtestatud isiku omaosaluse maksimaalse maksumuse ja isiku selliste tulude vahel, millest on maha arvatud tulumaks tulumaksuseaduse kohaselt, töötuskindlustusmakse, kogumispensioni makse ja 15 protsenti pärast maksude mahaarvamist isikule kasutada jäävatest tuludest.
[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2018]

(6) Sotsiaalkindlustusamet otsustab puudujääva osa hüvitamise riigieelarvest suunamisotsuse väljastamise ajaks. Kui taotlus puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest esitatakse Sotsiaalkindlustusametile pärast suunamisotsuse väljastamist, otsustab Sotsiaalkindlustusamet puudujääva osa hüvitamise riigieelarvest kümne tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi käesoleva paragrahvi lõike 10 alusel kehtestatud andmete saamisest arvates.
[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2018]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud otsus tehakse teatavaks ka teenuseosutajale, kelle juures isik soovib erihoolekandeteenust saada.

(8) Puudujääva osa tasub Sotsiaalkindlustusamet kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutajale, kelle juures isik erihoolekandeteenust saab, eelneva kalendrikuu eest iga kuu suunamisotsuse ja teenuseosutaja esitatud arvete alusel.

(9) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib igal kalendrikuul isiku eelneva kalendrikuu tulusid, võttes aluseks Maksu- ja Tolliameti andmed. Isiku tulu muutumise korral muudab Sotsiaalkindlustusamet isiku omaosaluse puudujääva osa hüvitise suurst. Sotsiaalkindlustusamet edastab isikule või tema seaduslikule esindajale omaosaluse puudujääva osa hüvitamise muudatuse kohta kirjaliku teate.
[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2018]

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluses esitatavate andmete koosseisu ning nõutavate dokumentide loetelu kehtestab **valdkonna eest vastutav ministermäärusega**.

§ 75. Puudujääva osa hüvitamine kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku eest

(1) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku eest puudujääva osa hüvitamisel kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 74 sätestatud, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Pärast isiku hoolekandetasutusse paigutamise kohtumääruse jõustumist või viivitamata täitmiseks tunnistamist selgitab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 74 lõigetes 3–6 sätestatud lähtudes välja kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku rahalise suutlikkuse tasuda käesoleva seaduse §-s 73 sätestatud isiku omaosalus ja teeb otsuse, milles märgib isiku kohustuse tasuda omaosalus. Kui isikul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, arvestades käesoleva seaduse §-des 73 ja 74 sätestatud, teeb Sotsiaalkindlustusamet otsuse puudujääva osa hüvitamise kohta riigieelarvest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsused teeb Sotsiaalkindlustusamet kümne tööpäeva jooksul pärast käesoleva seaduse § 71 lõikes 4 nimetatud suunamisotsuse väljastamist.

§ 76. Erihoolekandeteenuse järjekord

(1) Käesoleva seaduse § 71 lõigetes 10 ja 11 sätestatud juhtudel paneb Sotsiaalkindlustusamet erihoolekandeteenust saama õigustatud isiku tema toetusvajadusele vastava teenuse järjekorda alates erihoolekandeteenuse osutamise otsuse tegemise kuupäevast, koostades sellekohase nimekirja.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(2) Erihoolekandeteenuse järjekorra pidamise korra ja nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(3) Sotsiaalkindlustusamet võib erihoolekandeteenuse järjekorda panna vähemalt 16-aastase teenust saama õigustatud isiku juhul, kui tema toetusvajaduse hindamisel on tuvastatud erihoolekandeteenuse vajadus.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(4) Isik, kes on õöpäevaringse erihoolekandeteenuse saamiseks registreeritud järjekorda, kuid kelle rehabilitatsiooniplaani kehtivusaeg on selleks ajaks lõppenud, kui avaneb võimalus teenust saada, ja kelle toetusvajadust ei ole veel hinnatud, võib saada erihoolekandeteenust rehabilitatsiooniplaanis planeeritud tegevuskava alusel kuni toetusvajaduse hindamiseni, kuid kõige kauem ühe aasta jooksul.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(5) Erihoolekandeteenuste järjekorda võetud isik on kohustatud asuma teenust kasutama ühe kuu jooksul teenuse osutamise otsuse tegemise kuupäevast arvates, kui riigieelarves on olemas rahalised vahendid isikule erihoolekandeteenuse osutamiseks ja erihoolekandeteenuse osutajal, kelle juurde isik soovib teenust saada, minna, on olemas vaba koht. Kui isik keeldub mõjuva põhjusega minemast erihoolekandeteenust saama, arvatakse ta erihoolekandeteenuste järjekorrast välja.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

§ 77. Erihoolekandeteenuse osutamiseks lepingu sõlmimine

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(1) Sotsiaalkindlustusamet volitab erihoolekandeteenuse osutamise lepinguga täitmiseks ühele või mitmele erihoolekandeteenuse osutajana tegutsevale või tegutseda soovivale füüsilisest isikust ettevõtjale, juriidilisele isikule või kohaliku omavalitsuse üksusele.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(2) [Kehtetu -RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(3) Sotsiaalkindlustusamet avaldab teate lepingu sõlmimise kavatsuse kohta Sotsiaalkindlustusameti veebilehel. Vajaduse korral võib Sotsiaalkindlustusamet avaldada kalendriaasta kestel lisateateid lepingu sõlmimise kavatsuse kohta.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(4) Teenuseosutaja esitab Sotsiaalkindlustusametile ühe kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teate avaldamist kirjaliku taotluse lepingu sõlmimiseks.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(5) Sotsiaalkindlustusamet sõlmib teenuseosutajatega, kellele on väljastatud tegevusluba käesolevas jaos nimetatud teenuse osutamiseks, lepingu kolme kuu jooksul pärast iga-aastase riigieelarve seaduse väljakuulutamist. Kui Sotsiaalkindlustusamet avaldab kalendriaasta jooksul lisateate lepingu sõlmimise kavatsuse kohta, sõlmib ta kolme kuu jooksul pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud lisateate avaldamist lepingu teenuseosutajatega, kellele on väljastatud tegevusluba käesolevas jaos nimetatud teenuse osutamiseks.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(6) Sotsiaalkindlustusamet võib keelduda teenuseosutajaga lepingu sõlmimisest, kui tegevusloa väljaandja on teinud teenuseosutajale ettekirjutuse käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud nõuetele mittevastavuse tõttu.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

§ 78. Erihoolekandeteenuse osutamise leping

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(1) Teenuseosutajal on õigus lepingust tuleneva kogukonnas elamise teenuse ja õöpäevaringse erihooldusteenuse osutamise kohustuse täitmisest keelduda, kui teenust saama õigustatud isik keeldub sõlmimast kirjalikku kokkulepet omaosaluse tasumise kohta või kui isik ei ole tasunud käesoleva seaduse §-s 73 nimetatud omaosalust kokku lepitud mahus kahe järjestikuse kalendrikuu eest. Kui isiku eest on omaosaluse tasumise kohustuse üle võtnud muu isik, ei või teenuseosutaja teenuse osutamisest keelduda. Käesolevat lõiget ei kohaldata kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule teenuse osutamisel.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(2) Teenuseosutaja poole teenuse saamiseks pöördunud isikule tuleb erihoolekandeteenust osutama hakata teenuseosutaja poole pöördumise päeval, kuid kõige varem suunamisotsuses kokkulepitud kuupäeval.

(3) Kui teenuseosutaja soovib lepingu ennetähtaegselt lõpetada, peab ta oma kavatsusest teavitama Sotsiaalkindlustusametit:
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

1) toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja õöpäevaringse erihooldusteenuse osutamise korral vähemalt kuus kuud enne lepingu lõpetamise plaanitavat tähtpäeva;

2) igapäevaelu toetamise teenuse ja töötamise toetamise teenuse osutamise korral vähemalt kolm kuud enne lepingu lõpetamise plaanitavat tähtpäeva.

§ 79. Kulude hüvitamine erihoolekandeteenuse osutajale

(1) Sotsiaalkindlustusamet kohustub lepinguga hüvitama erihoolekandeteenuse osutajale iga kuu erihoolekandeteenuse osutamise kulud esitatud arvete alusel arvel märgitud ulatuses, kuid kõige rohkem käesoleva seaduse § 72 lõike 5 alusel kehtestatud teenuse maksimaalse maksumuse ulatuses, kui:

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

- 1) teenust osutati Sotsiaalkindlustusameti suunamisotsusega teenuseosutaja poole pöördunud erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule;
- 2) osutatud teenus vastas käesoleva seadusega sätestatud nõuetele;
- 3) teenust on osutanud suunamisotsuses märgitud teenuseosutaja;
- 4) isikule osutati suunamisotsuses märgitud teenust selles märgitud tähtaja jooksul.

(1¹) Sotsiaalkindlustusamet võib lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud lepingu alusel hüvitada täitmata erihoolekandeteenuse koha kulud erihoolekandeteenuse osutajale, kes osutab teenust kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikutele. Hüvitamine toimub iga kuu esitatud arvete alusel arvel märgitud ulatuses, kuid kõige rohkem 95 protsenti käesoleva seaduse § 72 lõike 5 alusel kehtestatud teenuse maksimaalsest maksumusest.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(2) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isik ei pöördunud teenuseosutaja poole teenuse osutamise alustamiseks käesoleva seaduse § 71 lõigetes 6 ja 7 sätestatud tähtaja jooksul, tasub Sotsiaalkindlustusamet teenuseosutajale selle erihoolekandeteenuse osutamise eest, mida saama isik on suunatud, riigieelarvest makstavat tasu esitatud arve alusel. Tasu makstakse kõige rohkem kolme päeva ulatuses igapäevaelu toetamise teenuse, töötamise toetamise teenuse ja toetatud elamise teenuse puhul, seitsme päeva ulatuses kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihoolusteenuse puhul ning kümne päeva ulatuses sundravilt või tahtvastaselt ravilt vabaneva ja kohtumäärusega erihoolekandeteenust saama suunatud isiku puhul.

(3) Sotsiaalkindlustusamet jätkab erihoolekandeteenuse osutajale selle teenuse osutamise eest, mida isik on õigustatud saama, riigieelarvest makstava tasu maksmist juhul, kui:

- 1) isik ei kasuta erihoolekandeteenust kuni kaks kuud järjest – aja eest, millal isik teenust ei kasutanud, kuid kõige rohkem nelja kuu ulatuses ühe kalendriaasta jooksul;

[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

- 2) isik ei kasuta erihoolekandeteenust rohkem kui kuus kuud järjest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise tõttu – statsionaarse tervishoiuteenuse saamise aja jooksul, kuid kõige rohkem kuue kuu ulatuses ühe kalendriaasta jooksul;

- 3) isik ei kasuta erihoolekandeteenust statsionaarse tuberkuloosiravi saamise tõttu – statsionaarse tuberkuloosiravi saamise lõpuni.

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel tasutakse teenuseosutajale 95 protsenti käesoleva seaduse § 72 lõike 5 alusel kehtestatud selle teenuse maksimaalsest maksumusest, mida isikule osutati, kuid kõige rohkem arvel märgitud ulatuses.

(5) Arvete esitamise täpsemad tingimused ja kord lepatakse kokku Sotsiaalkindlustusameti ja teenuseosutaja vahel sõlmitud lepingus.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(6) Sotsiaalkindlustusameti poolt riigieelarvest makstava tasu maksmise täpsemad tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

§ 80. Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamine ja sellest teavitamine

(1) Teenuseosutaja lõpetab erihoolekandeteenuse osutamise suunamisotsuse alusel juhul, kui:

- 1) isik ei kasuta teenust kauem kui kaks kuud järjest, välja arvatud statsionaarse tervishoiuteenuse osutamise korral;

- 2) teenuseosutaja ja Sotsiaalkindlustusameti vahel sõlmitud leping lõpeb ning samad pooled ei sõlmi sama erihoolekandeteenuse osutamiseks uut lepingut või

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

- 3) Sotsiaalkindlustusamet on tunnistanud kehtetuks käesoleva seaduse § 70 lõikes 4 nimetatud otsuse.

(2) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule lõpetatakse teenuse osutamine käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul ning juhul, kui kohus peatab või lõpetab kohtumääruse alusel hoolekandetasutusse paigutamise või kui lõpeb kohtumääruses sätestatud hoolekandetasutusse paigutamise tähtaeg.

(3) Erihoolekandeteenust saav isik peab kirjalikult teavitama teenuseosutajat, kelle juures ta erihoolekandeteenust saab, oma soovist:

- 1) katkestada kogukonnas elamise teenuse või ööpäevaringse erihoolusteenuse saamine selle teenuseosutaja juures rohkem kui üheks päevaks;
- 2) lõpetada teenuse saamine selle teenuseosutaja juures enne suunamisotsuses märgitud tähtaega.

(4) Kui isik ei kasuta erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise tõttu ning soovib sama suunamisotsuse alusel pärast statsionaarse tervishoiuteenuse saamist saada suunamisotsuses märgitud teenust, peab isik või olemasolu korral tema seaduslik esindaja alates teisest statsionaarse tervishoiuteenuse saamise kuust kuni tervishoiuteenuse saamise lõpuni esitama Sotsiaalkindlustusametile selle erihoolekandeteenuse osutaja kaudu, kelle juures isik suunamisotsuses märgitud teenust sai, iga kalendrikuu kolmandaks kuupäevaks kirjaliku kinnituse selle kohta, et ta sai eelmisel kalendrikul statsionaarset tervishoiuteenust.

(5) Kui isik ei ole suuteline käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kirjalikku kinnitust esitama, esitab selle Sotsiaalkindlustusametile teenuseosutaja, kelle juures isik erihoolekandeteenust sai, kui teenuseosutaja on teadlik, et isik sai statsionaarset tervishoiuteenust.

(6) Statsionaarse tervishoiuteenuse osutamisest kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule teavitab Sotsiaalkindlustusametit isikule ööpäevaringse erihoolusteenuse osutaja, esitades sellekohase kirjaliku kinnituse käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud korras ja tähtpäevaks.

(7) Erihoolekandeteenuse osutaja on kohustatud kolme tööpäeva jooksul alates alljärgneva asjaolu teada saamisest teavitama kirjalikult Sotsiaalkindlustusametit isikust, kes:

- 1) soovib erihoolekandeteenuse kasutamise lõpetada enne suunamisotsuses märgitud tähtaja lõppu;
- 2) ei ole kasutanud erihoolekandeteenust rohkem kui kaks kuud järjest;
- 3) ei ole teenuseosutaja juurde pöördunud erihoolekandeteenuse kasutamiseks käesoleva seaduse § 71 lõigetes 6 ja 7 sätestatud tähtaja jooksul kokkulepitud tähtpäevast arvates või
- 4) sureb erihoolekandeteenuse kasutamise ajal.

§ 81. Erihoolekandeteenuse osutaja vahetamine

(1) Kui erihoolekandeteenust saama suunatud isik soovib enne erihoolekandeteenuse osutaja juurde pöördumist või teenuse osutamise kestel teenuseosutajat vahetada, esitab ta Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku taotluse, milles märgib teenuseosutaja, kelle juurde ta soovib erihoolekandeteenuse saamiseks pöörduda, ja tähtpäeva, millest alates ta soovib uue teenuseosutaja juures teenust saada.

(2) Sotsiaalkindlustusamet väljastab erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule uue suunamisotsuse tema soovitud teenuseosutaja juurde, kui teenuseosutaja käesoleva seaduse § 70 lõikes 4 nimetatud otsuses sellekohast teenust osutab ja tal on pakkuda isikule vaba koht.

(3) Kui erihoolekandeteenust saama õigustatud isiku soovitud teenuseosutajal ei ole vaba kohta, pannakse isik taotletud teenuseosutaja juurde erihoolekandeteenuse järjekorda, lähtudes käesoleva seaduse §-s 76 sätestatust. [RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(4) Kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikule, kes soovib teenuseosutajat vahetada, kuid kelle soovitud teenuseosutaja juures ei ole vaba kohta, jätkatakse erihoolekandeteenuse osutamist selle teenuseosutaja juures, kelle juures ta erihoolekandeteenust saab, seni, kuni vabaneb koht soovitud teenuseosutaja juures.

(5) Kui leping lõpetatakse ning samad pooled ei sõlmi sama erihoolekandeteenuse osutamiseks uut lepingut, väljastab Sotsiaalkindlustusamet isikule, kellele nimetatud teenuseosutaja erihoolekandeteenust osutas, uue suunamisotsuse. Kui isiku soovitud teenuseosutaja juures vaba koht puudub, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul, kes paigutatakse erihoolekandeteenust saama selle teenuseosutaja juurde, kelle juures on vaba koht olemas. [RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

§ 82. Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus

(1) Kui Sotsiaalkindlustusametini on jõudnud teave, et isikule osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, on Sotsiaalkindlustusamet kohustatud kontrollima, kas isik vastab erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, ja hindama, kas osutatav teenus vastab isiku vajadustele. [RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(2) Kui isik ei vasta erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, mis kehtisid teenust saama õigustatud isikule käesoleva seaduse § 70 lõikes 4 nimetatud otsuse tegemise ajal, või temale osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, tunnistab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 70 lõikes 4 nimetatud otsuse kehtetuks (edaspidi *erihoolusteenuse osutamise lõpetamise otsus*), välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul.

(3) Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus jõustub toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihoolusteenuse puhul päeval, kui isik lõpetab teenuse kasutamise, kuid hiljemalt kuus kuud pärast otsuse teatavaks tegemist erihoolekandeteenust saavale isikule.

(4) Toetatud elamise teenust, kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust kasutanud isiku erihooldekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus jõustub päeval, kui alustatakse isikule selle erihooldekandeteenuse osutamist, mille järjekorda ta kantud oli, kui isik:

- 1) on suunatud uuesti toetatud elamise teenust, kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust saama;
- 2) on kantud tema taotletud teenuse järjekorda hiljemalt kuus kuud pärast temale kehtetuks tunnistamise otsuse teatavaks tegemist.

§ 83. Nõuded erihooldekandeteenuse osutajale

(1) Erihooldekandeteenuse osutaja on kohustatud:

1) isikule erihooldekandeteenuse osutamise alustamisel tutvustama isikule ja olemasolu korral tema seaduslikule esindajale suuliselt või kirjalikult oma kodukorda ning isiku õigusi ja kohustusi teenuse saamise ajal;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

2) isikule erihooldekandeteenuse osutamise alustamisel tutvustama temale teenuse osutamiseks vajalikke ruume, juhul kui teenust osutatakse teenuseosutaja ruumides;

3) tagama erihooldekandeteenust saava isiku kohta käiva teenuse osutamisega seotud teabe ning dokumentide kogumise ja säilitamise;

4) koostama kirjalikult asutuse kaebuste lahendamise korra, milles on märgitud asutusesisesed ja asutusevälised kaebuste esitamise ja lahendamise viisid ning kontaktandmed pöördumiseks teiste asjaomaste institutsioonide poole, ning selgitama seda isikule ja tema seaduslikule esindajale;

5) tagama, et temaga lepingulises suhtes olev teenust vahetult osutav isik vastab käesoleva seaduse §-s 86 ja selle alusel kehtestatud nõuetele;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

6) koostama erihooldekandeteenust saama suunatud isikule personaalse tegevusplaani, lähtudes teenusevajaduse hindamisel tuvastatud toetusvajadusest eri eluvaldkondades;

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

7) erihooldekandeteenuse osutamise vältel aktiivselt tegelema isikuga, kaasates teda vastavalt tema võimetele ja vajadustele teenuse sisuna sätestatud tegevuste elluviimise;

8) teavitama isikut, tema seaduslikku esindajat ja Sotsiaalkindlustusametit erihooldekandeteenuse osutamise lõppemise tähtpäeva saabumisest, teenuse jätkamise vajadusest ning lepingu lõppemisest ja ennetähtaegse lõpetamise kavatsusest igapäevaelu toetamise teenuse ja töötamise toetamise teenuse puhul vähemalt kolm kuud enne teenuse osutamise lõppemise tähtpäeva ning toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul vähemalt kuus kuud enne teenuse osutamise lõppemise tähtpäeva saabumist;

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

9) teavitama esimesel võimalusel teenust saavat isikut ja Sotsiaalkindlustusametit ning olemasolu korral isiku seaduslikku esindajat erihooldekandeteenuse osutamise kestel tekkinud kahtlusest, et isikule osutatav teenus ei vasta tema vajadustele;

10) teavitama kogukonnas elamise teenust ja ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isikut, kellel on raskusi omaosaluse tasumisega, võimalusest hüvitada omaosaluse puudujääv osa riigieelarvest;

11) hindama kolm kuud enne isiku suunamisotsuses märgitud teenuse osutamise lõpetamise kuupäeva saabumist isikule osutatud teenuse eesmärkide täitmist või täitmata jätmist ja isikule teenuse osutamise jätkamise vajadust ning esitama Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku hinnangu teenuse eesmärkide täitmise või täitmata jätmise ja isikule teenuse osutamise jätkamise vajaduse kohta;

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

11¹) teenuse osutamise lõpetamisel enne isiku suunamisotsuses märgitud kuupäeva saabumist hindama isikule osutatud teenuse eesmärkide täitmist või täitmata jätmist ja isikule teenuse osutamise jätkamise vajadust vahetult enne teenuse osutamise lõpetamist ning esitama Sotsiaalkindlustusametile hiljemalt koos viimase arvega kirjaliku hinnangu teenuse eesmärkide täitmise või täitmata jätmise ja isikule teenuse osutamise jätkamise vajaduse kohta;

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

11²) isiku suundumisel teise teenuseosutaja juurde edastama isiku või tema esindaja nõusolekul uuele teenuseosutajale kirjalikult andmed isiku individuaalse tegevusvõime hindamise tulemuste ning tegevusplaani tegevuste ja selle täitmise kohta, koostama hinnangu koos põhjendusega tegevuskavas püstitatud eesmärkide täitmise või täitmata jätmise põhjuste kohta ning esitama need uuele teenuseosutajale hiljemalt isiku uue teenuseosutaja juurde asumise päeval;

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

12) koostama statistilisi aruandeid erihooldekandeteenuste kohta käesoleva seaduse § 11 lõike 4 alusel kehtestatud korras ja esitama need Sotsiaalkindlustusametile;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

13) tagama erihooldekandeteenuse osutamise, teenuse osutamiseks vajalike ruumide ja maa-ala vastavuse rahvatervise seaduse alusel kehtestatud erihooldekandeteenuste tervisekaitsenõuetele, kui teenust osutatakse teenuseosutaja omandis või kasutuses oleval maa-alal või ruumides.

(2) Erihooldekandeteenuse osutaja kogutavate ja säilitatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Erihoolekandeteenuse osutaja kogutud ja säilitatavate dokumentide andmeid säilitatakse kuni kümme aastat pärast teenuse osutamise lõppemist.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

§ 84. Erihoolekandeteenust saava isiku dokumendid

(1) [Kehtetu -RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(2) Toetatud elamise teenust, kogukonnas elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isik on kohustatud esitama suunamisotsuses nimetatud teenuseosutajale oma tervises seisundi kohta tõendi, milles on märgitud ravi nõudvate somaatiliste haiguste esinemine ja raviarsti määratud raviskeemid ning teenuseosutaja nõudmise korral ka teave nakkushaiguste esinemise kohta.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(3) [Kehtetu -RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(4) Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamisel tagastab teenuseosutaja teenust saanud isiku või tema seadusliku esindaja soovil teenuse osutamise käigus isiku kohta kogutud ja säilitatud dokumendid, sealhulgas isikule koostatud tegevusplaani.

§ 85. Tegevusplaan

(1) Erihoolekandeteenuse osutaja peab suunamisotsuses esitatud eesmärkide saavutamiseks 30 päeva jooksul pärast isiku saabumist teenust saama koostama koos isikuga ja olemasolu korral koos tema seadusliku esindajaga isikule personaalse tegevusplaani teenusevajaduse hindamisel tuvastatud toetusvajadusega seotud eluvaldkondades konkreetsete tegevuste elluviimiseks.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(2) Tegevusplaan peab sisaldama:

- 1) isikule seatud eesmärgi ja soovitatud tegevusi selle saavutamiseks;
- 2) isiku vajadustele vastavate tegevuste elluviimise ajakava ja kirjeldust ning teenuseosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta vähemalt üks kord kvartalis.

(3) Tegevusplaan koostatakse isikule erihoolekandeteenuse osutamise ajaks. Üks kord aastas koostatakse eelneva 12 kuu kohta kirjalik hinnang tegevusplaanis nimetatud tegevuste täitmise ja eesmärkide saavutamise kohta. Vajaduse korral täiendatakse või muudetakse tegevusplaani.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

§ 86. Nõuded teenust vahetult osutavale isikule

(1) Erihoolekandeteenust võib vahetult osutada füüsiline isik (edaspidi *tegevusjuhendaja*), kellel on vähemalt keskharidus ja vajalik erialane ettevalmistus või sobiv kutse- või kõrgharidus erihoolekandeteenuse osutamiseks.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(2) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(3) Erihoolekandeteenust ei või vahetult osutada tegevusjuhendaja, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

(4) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(5) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(6) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(7) Tegevusjuhendaja ettevalmistusnõuded, sealhulgas nõuded haridusele ja koolitusele, ning nõuded koolituse läbimisele, koolituse mahule ja sisule kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(8) Erihoolekandeteenust võib vahetult osutada ka välisriigi kutsekvalifikatsiooni omandanud isik, kui tema kutsekvalifikatsiooni on tunnustatud välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse kohaselt. Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse § 7 lõikes 2 sätestatud pädev asutus on Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 18.01.2016]

2. jaotis

Igapäevaelu toetamise teenus

§ 87. Igapäevaelu toetamise teenus

(1) Igapäevaelu toetamise teenuse eesmärk on isiku parim võimalik iseseisev toimetulek ja areng psühhosotsiaalse toimetuleku toetamise, igapäevaelu toimetulekuoskuste ja tööoskuste kujundamise ning isiku lähedaste ja isikuga koos elavate isikute nõustamise kaudu.

(2) Igapäevaelu toetamise teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) kujundama isiku isiklikke ja igapäevaelu oskusi, kaasates ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse, arvestades isiku tervise seisundit;
- 2) juhendama isikut sotsiaalsete suhete loomisel, säilitamisel ja arendamisel;
- 3) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel;
- 4) juhendama isikut tervishoiu-, sotsiaal-, posti-, finants- ja muude teenuste kasutamisel ning hariduse omandamise võimaluste leidmisel ja elluviimisel;
- 5) kujundama isiku tööoskusi ja võimaldama isikule töö tegemise harjutamist;
- 6) nõustama isiku lähedasi, sealhulgas isikuga samas eluruumis elavaid isikuid, igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isiku käitumise ja temaga suhtlemise eripärades;
- 7) toetama teenust saavaid, sarnase diagnoosiga ja sellega seonduvate probleemidega isikuid toetavate gruppide tegutsemist isikute juhendamise ja nõustamise kaudu;
- 8) kaasama isikut muudesse tegevustesse, mis on vajalikud igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgi saavutamiseks.

§ 88. Riigieelarvest rahastatavat igapäevaelu toetamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada igapäevaelu toetamise teenust on täisealise isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 nimetatud isikul, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) isikul on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 2) isikule ei osutata samal ajal kogukonnas elamise teenust ega ööpäevaringset erihooldusteenust.

§ 89. Igapäevaelu toetamise teenuse osutamise ruumide kulude katmine

Kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud tagama teenuseosutaja kasutuses või omandis olevate ruumidega seotud kulude katmise kohaliku omavalitsuse kehtestatud ulatuses.

§ 90. Nõuded igapäevaelu toetamise teenusele

(1) Igapäevaelu toetamise teenust võib osutada teenust saama õigustatud isiku eluruumides või muudes nimetatud teenuse osutamiseks sobivates kohtades.

(2) Hinnangu igapäevaelu toetamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste soovitusliku sageduse kohta kuus annab Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(3) Igapäevaelu toetamise teenuse sisuks olevaid tegevusi tuleb teenust saama suunatud isiku suhtes vahetult ellu viia või tema lähedasi, sealhulgas temaga koos elavaid isikuid nõustada suunamisotsuses nimetatud soovituslikus mähus, kuid vähemalt neli tundi kuus. Teenuseosutaja on kohustatud pidama arvestust tundide üle, millal isikule või tema lähedastele teenust vahetult osutati.

(4) Igapäevaelu toetamise teenuse alustamisel peab teenuseosutaja teavitama õigustatud isikut, millistel päevadel ja kellaaegadel teenust osutatakse.

(5) Igapäevaelu toetamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne teenust saama suunatud isiku kohta.

3. jaotis Töötamise toetamise teenus

§ 91. Töötamise toetamise teenus

(1) Töötamise toetamise teenuse eesmärk on juhendada ja nõustada isikut, et toetada tema iseseisvat toimetulekut ning parandada elukvaliteeti tema võimetele sobiva töö otsimise ja töötamise ajal.

(2) Töötamise toetamise teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) motiveerima isikut tööle asuma;
- 2) leidma isiku huvidest lähtuvalt talle võimetekohase sobiva töö;
- 3) toetama isikut, juhendama teda tööandja tööjuhiste kohaselt ja nõustama teda töötamise ajal;
- 4) juhendama ja nõustama isiku tööandjat viimase nõusolekul teenust saama õigustatud isiku tööle rakendamisel;
- 5) juhendama isikut ja temaga koos tööd tegevaid isikuid nende nõusolekul töötamise käigus tekkivates omavahelistes suhetes;
- 6) valmistama isikut ette iseseisvalt ilma toetuseta tööle asumiseks.

§ 92. Riigieelarvest rahastatavat töötamise toetamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada töötamise toetamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 nimetatud isikul, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 2) ta vajab töötamise ajal pidevalt toetust ja juhendamist;
- 3) talle ei osutata samal ajal ööpäevaringset erihooldusteenust.

§ 93. Nõuded töötamise toetamise teenusele

(1) [Kehtetu -RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016]

(2) Hinnangu töötamise toetamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste soovitusliku sageduse kohta kuus annab Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(3) Töötamise toetamise teenuse osutaja peab leidma teenust saama suunatud isikule sobiva töö vähemalt ühe aasta jooksul pärast isikule teenuse osutamise alustamist.

(4) Kui töötamise toetamise teenust saama suunatud isik ei ole ühe aasta jooksul pärast töötamise toetamise teenuse osutamise alustamist ühtegi temale pakutud tööd vastu võtnud, lõpetatakse talle selle suunamisotsuse alusel teenuse osutamine.

(5) Töötamise toetamise teenuse osutaja teavitab Sotsiaalkindlustusametit käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tähtaja möödumisest, misjärel Sotsiaalkindlustusamet tunnistab edasiulatuvalt kehtetuks haldusakti, millega isik töötamise toetamise teenust saama suunati.

(6) Töötamise toetamise teenuse sisuks olevaid käesoleva seaduse § 91 lõike 2 punktides 1 ja 3–6 nimetatud tegevusi tuleb töötamise toetamise teenust saama suunatud isiku, tema tööandja või isikuga koos töötavate isikute suhtes vahetult ellu viia suunamisotsuses märgitud soovituslikus mahus, kuid vähemalt neli tundi kuus. Teenuseosutaja on kohustatud pidama arvestust tundide üle, millal isiku tööandjale, isikule või isikuga koos töötavatele isikutele on töötamise toetamise teenust vahetult osutatud.

(7) Töötamise toetamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne töötamise toetamise teenust saama suunatud isiku kohta.

4. jaotis

Toetatud elamise teenus

§ 94. Toetatud elamise teenus

(1) Toetatud elamise teenus on isiku sotsiaalse toimetuleku ja integratsiooni toetamine koos juhendamisega majapidamise ja igapäevaelu korraldamises, et tagada isiku võimalikult iseseisev toimetulek iseseisvalt elades.

(2) Toetatud elamise teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) juhendama isikut igapäevaelu ja majapidamise korraldamisel, sealhulgas igapäevaeluga seotud eelarve koostamisel;
- 2) juhendama isikut eluruumi kasutamise ja hooldamisega seotud teenuste, sealhulgas posti- ja finantsteenuste kasutamisel;
- 3) abistama ühise elukorralduse reeglites kokku leppimises ja kokkulepete täitmises, kui ühte eluruumi jagavad vähemalt kaks teenust saavat isikut;
- 4) valmistama isikut ette iseseisvaks elamiseks ning juhendama ja abistama teda elamispinna hankimisel.

§ 95. Riigieelarvest rahastatavat toetatud elamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada toetatud elamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 nimetatud isikul, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;

- 2) ta suudab ise enda eest hoolitseda;
- 3) ta suudab juhendamise korral toime tulla igapäevaelu toimingutega.

§ 96. Nõuded toetatud elamise teenusele

(1) Toetatud elamise teenuse sisuks olevaid käesoleva seaduse § 94 lõikes 2 nimetatud tegevusi võib ellu viia toetatud elamise teenust saama õigustatud isiku kasutusse antud eluruumides või muudes nimetatud teenuse osutamiseks sobivates kohtades.

(2) Hinnangu toetatud elamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste soovitusliku sageduse kohta kuus annab Sotsiaalkindlustusamet.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(3) Toetatud elamise teenuse raames isiku kasutusse antav eluruum peab vastama ehitusseadustiku § 11 lõike 4 ja elamuseaduse § 7 lõike 1 punkti 2 alusel kehtestatud nõuetele.

(4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatule peab eluruumis olema:

- 1) vähemalt üks magamistuba ühe teenust saava isiku kohta;
- 2) teenust saavate isikute soovi korral võib ühes magamistoas elada kaks teenust saavat isikut;
- 3) köök või kööginurk;
- 4) tualeti ja duši või vanni kasutamise võimalus.

(5) Toetatud elamise teenust osutatakse intellektipuudega isikutele ja psüühikahäiretega isikutele eraldi ruumides.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(6) Käesoleva seaduse § 94 lõikes 2 nimetatud tegevusi tuleb toetatud elamise teenust saama suunatud isiku suhtes ellu viia vähemalt kaks tundi nädalas. Teenuseosutaja on kohustatud pidama arvestust tundide üle, millal isikule on toetatud elamise teenust vahetult osutatud.

[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(7) Toetatud elamise teenuse osutaja tagab ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne toetatud elamise teenust saama suunatud isiku kohta.

5. jaotis

Kogukonnas elamise teenus

§ 97. Kogukonnas elamise teenus

(1) Kogukonnas elamise teenus on isiku põhivajaduste rahuldamiseks ja arenguks soodsa peresarnase elukorralduse loomine koos majutuse ja toitlustamisega, et suurendada isiku iseseisvat toimetulekut ja arendada igapäevaelu tegevuste korraldamise oskusi ühistes tegevustes osalemise kaudu.

(2) [Kehtetu -RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

(3) Kogukonnas elamise teenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) looma isikule turvalise ja arenguks soodsa peresarnase elukeskkonna ja -korralduse;
- 2) kujundama isiku isiklikke ja igapäevaelu oskusi ning arvestades isiku tervise seisundit kaasama ta nimetatud oskusi arendavatesse tegevustesse;
- 3) juhendama isikut aja planeerimisel ja vaba aja sisustamisel;
- 4) kujundama isiku tööoskusi ja arendama tema töövõimeid;
- 5) lähtuvalt teenust saava isiku võimetest ja oskustest pakkuma talle oma territooriumil võimalust töötada või kaasama ta ühises majapidamises töösarnasesse tegevusse ning juhendama isikut töötamise või töösarnase tegevuse tegemise juures;
- 6) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud kogukonnas elamise teenuse eesmärgi saavutamiseks.

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

§ 98. Riigielarvest rahastatavat kogukonnas elamise teenust saama õigustatud isikud

Õigus saada kogukonnas elamise teenust on täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 nimetatud isikul, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) tal on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 2) ta suudab toime tulla enese eest hoolitsemisega ja osaleda majapidamistöodes;

3) talle ei osutata samal ajal igapäevaelu toetamise teenust, toetatud elamise teenust või ööpäevaringset erihooldusteenust.

§ 99. Nõuded kogukonnas elamise teenusele

(1) Käesoleva seaduse § 97 lõikes 3 nimetatud tegevusi tuleb kogukonnas elamise teenust saava isiku suhtes ellu viia iga päev.

(2) Hinnangu kogukonnas elamise teenuse sisuks olevate eesmärkide ning kogukonnas elamise teenuse osutamise kestuse ja tegevuste elluviimise soovitusliku sageduse kohta kuus annab Sotsiaalkindlustusamet. [RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(3) Kogukonnas elamise teenust osutatakse intellektipuudega isikutele ja psüühikahäiretega isikutele eraldi ruumides. [RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(4) Kogukonnas elamise teenuse osutaja peab tagama § 83 lõike 1 punktis 13 sätestatud nõude täitmise, kui kogukonnas elamise teenust osutatakse rohkem kui kümnele erivajadusega isikule.

(5) Kogukonnas elamise teenuse osutaja tagab ühe tegevusjuhendaja kohalolu kuni kümne teenust saava isiku kohta väljaspool ööaega vastavalt isikute vajadustele. Ööajal tuleb tagada tegevusjuhendaja kättesaadavus kõigile selle teenuseosutaja juures teenust saavatele isikutele. [RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.01.2019]

6. jaotis **Ööpäevaringne erihooldusteenus**

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018, 6. jaotises asendatud
läbivalt sõna „isik” sõnadega „täisealine isik” vastavas käändes]

§ 100. Ööpäevaringne erihooldusteenus

(1) Ööpäevaringne erihooldusteenus on täisealise isiku ööpäevaringne hooldamine ja arendamine koos majutuse ja toitlustamisega, et tagada teenust saava täisealise isiku iseseisva toimetuleku säilimine ja suurenemine ning turvaline elukeskkond teenuseosutaja territooriumil.

(2) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise käigus on teenuseosutaja kohustatud lähtuvalt täisealise isiku vajadustest ja suunamisotsuses nimetatud teenuse saamise eesmärgist:

- 1) täitma käesoleva seaduse § 87 lõikes 2 sätestatud kohustusi;
- 2) tagama ööpäevaringset erihooldusteenust saava täisealise isiku turvalisuse;
- 3) abistama täisealist isikut enese eest hoolitsemisel;
- 4) järgima tervishoiuteenuse osutaja poolt täisealisele isikule määratud raviskeemi;
- 5) looma kohtumäärusega hoolekandenasutusse paigutatud täisealisele isikule võimalused töötamiseks või töösarnaseks tegevuseks oma territooriumil;
- 6) viima ellu muid tegevusi, mis on vajalikud ööpäevaringse erihooldusteenuse eesmärgi saavutamiseks.

(3) Teenust saavaks täisealiseks isikuks kõnesoleva teenuse raames loetakse ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja juurde suunamisotsuse alusel pöördunud täisealist isikut, välja arvatud kohtumäärusega hoolekandenasutusse paigutatud täisealine isik, kes viibib ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja omandis või kasutuses olevates ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumides või territooriumil.

(4) Kohtumäärusega hoolekandenasutusse paigutatud täisealine isik loetakse teenust saavaks täisealiseks isikuks kogu kohtumääruses nimetatud tähtaja kestel sõltumata täisealise isiku asukohast.

§ 101. Riigieelarvest rahastatavat ööpäevaringset erihooldusteenust saama õigustatud täisealsed isikud

(1) Õigus saada ööpäevaringset erihooldusteenust on täisealsel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 nimetatud täisealsel isikul, kes vastab järgmistele tingimustele:

- 1) täisealsel isikul on raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäire;
- 2) [kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]
- 3) 18-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud täisealsel isikul on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel puuduv töövõime; [RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016]
- 4) isiku toetusvajaduse hindamisel on tuvastatud ööpäevaringse erihooldusteenuse vajadus; [RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]
- 5) täisealise isiku toimetulekut ei ole võimalik tagada muu käesolevas seaduses nimetatud sotsiaalteenusega;
- 6) täisealisele isikule ei osutata samal ajal igapäevaelu toetamise teenust, töötamise toetamise teenust, toetatud elamise teenust või kogukonnas elamise teenust;
- 7) täisealine isik vajab abi enese eest hoolitsemisel;

8) täisealine isik ei tule toime igapäevaelu toimingutega või vajab selleks olulisel määral pidevat kõrvalabi ja juhendamist.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud täisealistele isikutele on õigus saada ööpäevaringset erihooldusteenust täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 nimetatud täisealisel isikul, kellel on ebastabiilse remissiooniga raske, sügav või püsiva kuluga psüühikahäire, ning:

- 1) kes vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4–6 sätestatud tingimustele ja
 - 2) kellel on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel puuduv töövõime, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud täisealine isik.
- [RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

(2¹) Ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikuks loetakse ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul täisealist isikut, kellel vahelduvad paranemise ja haiguse ägenemise hood pidevalt ning kelle seisund on sageli muutuv.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud täisealistele isikutele on õigus saada ööpäevaringset erihooldusteenust täisealisel isikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 72 lõikes 2 nimetatud täisealisel isikul, kellel on äärmuslik abi- ja toetusvajadus ning:

- 1) kes vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4–6 sätestatud tingimustele ja
- 2) kellel on tuvastatud töövõimetoetuse seaduse alusel puuduv töövõime, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud täisealine isik.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(4) Äärmusliku abi- ja toetusvajadusega isikuks loetakse ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul täisealist isikut, kellel on toetusvajaduse hindamisel tuvastatud olulistest eluvaldkondades äärmuslik abi- ja toetusvajadus.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(5) Riigieelarvest kaetakse lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud täisealistele isikutele kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealisele isikule osutatud ööpäevaringse erihooldusteenuse kulud, välja arvatud täisealise isiku omaosalus.

§ 102. Nõuded ööpäevaringsele erihooldusteenusele

(1) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja on kohustatud:

- 1) omama ülevaadet ööpäevaringset erihooldust saava täisealise isiku viibimiskohast;
- 2) tagama ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumidesse sisenemise ja ruumidest väljumise kontrolli;
- 3) tagama teenust saavate täisealiste isikute turvalisuse, ohutuse ja ettenähtud teenuse osutamise, kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud täisealistele isikutele, äärmusliku abi- ja toetusvajadusega täisealistele isikutele ja ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega täisealistele isikutele samades ruumides;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

4) tagama ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise ruumides, mis paiknevad teiste ööpäevaringsete hooldusteenuste ruumidest eraldi.

(2) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja peab tagama § 83 lõike 1 punktis 13 sätestatud nõude täitmise, kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse rohkem kui kümnele erivajadusega täisealisele isikule.

(3) Kui ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja soovib ööpäevaringset erihooldusteenust saava täisealise isiku viia väljapoole tegevusloal märgitud kohta, peab ta saama täisealiselt isikult ja seadusliku esindaja olemasolu korral viimaselt selleks nõusoleku.

(4) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja tagab iseseisva õendusabi kättesaadavuse 40 teenust saava täisealise isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

(5) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega täisealisele isikule, tagab teenuseosutaja iseseisva õendusabi kättesaadavuse 30 teenust saava täisealise isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

(6) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealistele isikutele, tagab teenuseosutaja õendusabi kättesaadavuse 20 teenust saava kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealise isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

(7) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ainult intellektipuudega täisealistele isikutele, sealhulgas kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud intellektipuudega täisealistele isikutele, tagab teenuseosutaja iseseisva õendusabi kättesaadavuse 40 teenust saava intellektipuudega täisealise isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(8) Ööpäevaringset erihooldusteenust, välja arvatud majutamist, võib kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealiste isikutele osutada käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud täisealiste isikutega, äärmusliku abi- ja toetusvajadusega täisealiste isikutega ja ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega täisealiste isikutega samades ruumides ja samal ajal, arvestades käesoleva seaduse §-s 103 sätestatud.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

§ 103. Nõuded ööpäevaringsele erihooldusteenusele kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealise isiku puhul

Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealisele isikule, on ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kohustatud lisaks käesoleva seaduse §-s 102 sätestatud nõuetele tagama, et:

- 1) kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealine isik ei lahku teenuse osutamise ruumidest ega territooriumilt ilma teenuseosutaja tagatud saatjata;
 - 2) oleks pidev ööpäevaringne kontroll ja ülevaade kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealise isiku liikumise, asukoha ja tegevuste üle;
 - 3) kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealine isik ei sea ohtu ennast või teisi isikuid.
- [RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

§ 104. Ööpäevaringset erihooldusteenust vahetult osutavad täisealsed isikud

(1) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja tagab 30 nimetatud teenust saava täisealise isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning vastavalt täisealiste isikute vajadustele lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku väljaspool ööaega.

(2) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega või äärmusliku abi- ja toetusvajadusega psüühikahäirega täisealisele isikule, tagab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja 15 nimetatud teenust saava täisealise isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning vastavalt täisealiste isikute vajadustele lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku väljaspool ööaega.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(2¹) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse äärmusliku abi- ja toetusvajadusega psüühikahäirega isikule, võib ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohalolu asendada hooldustöötaja ööpäevaringse kohaloluga juhul, kui hooldustöötaja vastab käesoleva seaduse § 22 lõikes 4 sätestatud nõuetele.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.05.2022]

(3) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud täisealisele isikule, tagab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja 20 teenust saava täisealise isiku kohta vähemalt ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohaloleku ning vastavalt täisealiste isikute vajadustele lisaks vähemalt ühe tegevusjuhendaja kohaloleku väljaspool ööaega.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 18.07.2016]

4. jagu

Täisealise isiku nõusolekuta hooldamine

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018, 4. jaos asendatud
lähivalt sõna „isik” sõnadega „täisealine isik” vastavas käändes]

§ 105. Täisealise isiku paigutamine hoolekandetasutusse kohtumääruse alusel

(1) Täisealine isik paigutatakse hoolekandetasutusse ööpäevaringset erihooldusteenust saama tema nõusolekuta (edaspidi *nõusolekuta hooldamine*), kui esinevad kõik järgmised asjaolud:

- 1) täisealsel isikul on raske psüühikahäire, mis piirab tema võimet oma käitumisest aru saada või seda juhtida;
- 2) täisealine isik on endale või teistele ohtlik, kui ta jäetakse paigutamata hoolekandetasutusse ööpäevaringset erihooldusteenust saama;
- 3) varasemate abimeetmete rakendamine ei ole osutunud küllaldaseks või muude abimeetmete kasutamine ei ole võimalik.

(2) Kui täisealine isik ei suuda tahet avaldada, loetakse, et ta ei ole oma nõusolekut teenuse saamiseks andnud.

(3) Täisealise isiku nõusolekut ei asenda tema seadusliku esindaja nõusolek.

(4) Täisealise isiku nõusolekuta hoolekandetasutusse paigutamise, nõusolekuta hooldamise, selle pikendamise, peatamise ja lõpetamise otsustab kohus tsiviilkohtumenetluse seadustikus täisealise isiku kinnisesse asutusse paigutamise menetluse jaoks ettenähtud korras, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(5) Kohus võib paigutada täisealise isiku tema nõusolekuta hoolekandetasutusse hooldamisele kuni üheks aastaks kohtumääruse tegemisest arvates. Kui nimetatud tähtaja möödumisel ei ole ära langenud käesoleva

paragrahvi lõikes 1 loetletud asjaolud, võib kohus täisealise isiku elukohajärgse valla- või linnavalitsuse või seadusliku esindaja taotluse alusel pikendada täisealise isiku hoolekandeesutuses nõusolekuta hooldamise tähtaega kuni ühe aasta kaupa.

(6) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kelle juures täisealine isik kohtuotsuse alusel nõusolekuta hooldamisel viibib, teatab täisealise isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise pikendamise, peatamise või lõpetamise vajadusest viivitamata täisealise isiku eestkostjale ja elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele, lisades teatele psühhiaatri arvamuse täisealise isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise peatamise, pikendamise või lõpetamise põhjendatuse kohta. Täisealise isiku nõusolekuta hooldamise peatamise või lõpetamise vajadusest on viivitamata kohustatud teavitama kohut:

- 1) ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kelle juures täisealine isik kohtuotsuse alusel nõusolekuta hooldusel viibib;
- 2) täisealise isiku elukohajärgne valla- või linnavalitsus;
- 3) täisealise isiku seaduslik esindaja, kui ta on täisealise isiku nõusolekuta hooldamise peatamise või lõpetamise vajadusest teadlik.

§ 106. Sotsiaalteenust saava täisealise isiku liikumisvabaduse piiramine

(1) Õigust vabalt liikuda võib piirata täisealisel isikul, kes:

- 1) on paigutatud hoolekandeesutusse kohtumääruse alusel vastavalt käesoleva seaduse §-le 105;
- 2) saab ööpäevaringset erihooldusteenust, kui see on vajalik nimetatud täisealise isiku või teiste täisealiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks.

(2) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja võib ööpäevaringset erihooldusteenust saava psüühikahäirega täisealise isiku õigust vabalt liikuda piirata vaid sel määral, kui see on vajalik nimetatud täisealise isiku või teiste täisealiste isikute elu ja tervise kaitseks.

§ 107. Täisealise isiku eraldamine

(1) Täisealise isiku suhtes, kes ei ole ööpäevaringset erihooldusteenust saama paigutatud kohtumäärusega, võib ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kasutada liikumisvabaduse piiranguna ainult eraldamist. Eraldamist võib kasutada ka kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud täisealiste isikute suhtes.

(2) Eraldamiseks loetakse täisealise isiku eraldusruumi paigutamist. Täisealise isiku eraldusruumis viibimise ajal peab täisealine isik olema pidevalt ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja järelevalve all.

(3) Eraldusruumile ja eraldusruumi sisustusele esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(4) Eraldamist võib kasutada ööpäevaringset erihooldusteenust saava täisealise isiku suhtes ainult juhul, kui:

- 1) on täisealisest isikust tulenev otsene oht täisealise isiku enda või teise täisealise isiku elule, kehalisele puutumatusele või füüsilisele vabadusele;
- 2) täisealise isiku suusõnaline rahustamine või muude teenuseosutajale teadaolevate konkreetse täisealise isiku kohta arsti poolt märgitud abimeetmete kasutamine ei ole osutunud küllaldaseks;
- 3) arst ei ole teenuseosutajale teadaolevalt eraldamise kasutamist konkreetse täisealise isiku suhtes välistanud.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud asjaolude ilmnemisel ja enne eraldamist teavitab ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kiirabiteenuse osutajat või politseid. Viivitamatu eraldamisvajaduse korral võib teenuseosutaja täisealise isiku enne teavitamist eraldada, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatut.

(6) Täisealise isiku võib eraldada teistest teenust saavatest täisealistest isikutest kuni kiirabiteenuse osutaja või politsei saabumiseni, kuid kõige kauem kolmeks tunniks järjest.

(7) Eraldamise kohta teeb ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja kirjaliku põhjendatud otsuse. Täisealise isiku eraldamisest teavitab teenuseosutaja olemasolu korral täisealise isiku seaduslikku esindajat.

(8) Ööpäevaringse erihooldusteenuse osutaja, kes on kasutanud eraldamist, on kohustatud koostama kirjaliku protokoll, milles märgib:

- 1) eraldatud täisealise isiku ees- ja perekonnanime;
- 2) eraldamise algus- ja lõpuaja;
- 3) eraldamisele eelnenud olukorra üksikasjaliku kirjelduse, sealhulgas täisealise isiku rahustamiseks kasutatud abimeetmed;
- 4) eraldamise põhjused;
- 5) eraldamise otsuse teinud täisealise isiku nime;
- 6) info käesoleva lõike punktis 1 nimetatud täisealisel isikul või ööpäevaringse erihooldusteenuse osutajal või temaga ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamiseks lepingulises suhtes oleval täisealisel isikul tekkinud vigastuste kohta ning täisealise isiku lõhutud või rikutud teenuse osutamise ruumide või sisustuse kohta.

(9) Pärast eraldamise lõpetamist on ööpäevaringse erihoidusteenuse osutaja kohustatud eraldatud olnud täisealisele isikule selgitama eraldamise otstarvet ja põhjust.

(10) Ööpäevaringse erihoidusteenuse osutaja koostab rahutute ja vägivaldsete täisealiste isikute probleemse käitumise juhtimise ja eraldamise juhendi.

5. jagu **Lapsehoiuteenus**

[Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 108.–§ 115. [Kehtetud -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

6. jagu **Asenduskoduteenus**

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 116. Asenduskoduteenus

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 117. Asenduskoduteenust saama õigustatud isikud

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 118. Asenduskoduteenuse osutamine

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 119. Asenduskoduteenust saama suunamine

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 120. Asenduskoduteenuse rahastamine

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 121. Asenduskoduteenust saava lapse dokumendid

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 122. Nõuded asenduskoduteenusele

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 123. Nõuded asenduskodu kasvatusala töötajatele

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 124. Nõuded perevanemale ja temaga ühist eluruumi kasutavale isikule

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 124¹. Perevanema leping

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 125. Asenduskoduteenuse osutamine saatjata alaealisele välismaalasele, alaealise inimkaubanduse ohvrile ja seksuaalselt väärkoheldud alaealisele

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 126. Lapse ajutiselt perekonda andmise korraldus

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

6¹. jagu **Asendushooldusteenuse osutamine** **saatjata alaealisele välismaalasele**

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 126¹. Asendushooldusteenuse osutamine saatjata alaealisele välismaalasele

Asendushooldusteenust osutatakse saatjata alaealisele välismaalasele käesoleva seaduse 2. peatüki 2. jao 12. jaotises sätestatud tingimustel ja korras.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 126². Saatjata alaealisele välismaalasele osutatava asendushooldusteenuse rahastamine

(1) Saatjata alaealisele välismaalasele osutatavat asendushooldusteenust rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti kaudu.

(2) Käesoleva seaduse § 45⁹ lõike 4 punktides 2–5 sätestatud kohustusi täidab Sotsiaalkindlustusamet.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

7. jagu Lapse hooldamine perekonnas

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 127. Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesanded lapse suunamisel perekonnas hooldamisele
[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 128. Perekonnas hooldamisele suunatav laps ja tema õigused
[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 129. Nõuded lapse perekonnas hooldajale ja tema perekonnaliikmetele ning hooldaja õigused
[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 130. Lapse suunamine perekonnas hooldamisele
[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

7¹. jagu Kinnise lasteasutuse teenus

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 130¹. Kinnise lasteasutuse teenus

(1) Kinnise lasteasutuse teenus on ööpäevaringne teenus, mida osutatakse käesoleva seaduse §-s 130³ sätestatud tingimustel lapsele, kelle vabadust on piiratud kohtumääruse alusel.

(2) Kinnise lasteasutuse teenuse eesmärk on toetada lapse psühholoogilist, emotsionaalset, sotsiaalset, hariduslikku ja kognitiivset arengut, et saavutada püsivad muutused, mis võimaldavad lapsel pärast vabaduse piiramise lõppu tulla edukalt toime tavakeskkonnas tema enda elu, tervist ja arengut ning teiste isikute elu ja tervist kahjustava käitumiseta.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 130². Kinnisesse lasteasutusse paigutamise menetlus

(1) Laps paigutatakse kinnisesse lasteasutusse ainult juhul, kui lapse käitumine seab ohtu tema enda elu, tervise või arengu või teiste isikute elu või tervise ja seda ohtu ei ole võimalik kõrvaldada ühegi vähem piirava meetmega.

(2) Lapse kinnisesse lasteasutusse paigutamise, samuti seal viibimise pikendamise ja lõpetamise otsustab kohus lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse avalduse alusel tsiviilkohtumenetluse seadustikus isiku kinnisesse asutusse paigutamise menetluse kohta ettenähtud korras järgmiste erisustega:

- 1) paigutamise menetluses ei rakendata esialgset õiguskaitset tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 534 tähenduses;
- 2) paigutamise eelduseks ei ole ekspertiisi tegemine tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 537 tähenduses;
- 3) paigutamise menetluses määrab kohus lapsele lapse huvide kaitseks esindaja;
- 4) paigutamise menetluses peab kohus peale tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 536 lõikes 2 sätestatud isikute ära kuulama ka lapse hooldusõigusliku vanema, last tegelikult kasvatava isiku ning lapsega olulisel määral kokkupuutuvad lapsega töötavad isikud;
- 5) paigutamise menetluses peab kohus lapse isiklikult ära kuulama olenemata lapse vanusest;
- 6) paigutamise menetluses on määruskaebuse esitamise õigus peale tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 543 sätestatud isikute ka lapse hooldusõiguslikul vanemal ja eestkostjal.

(3) Kohaliku omavalitsuse üksuse avaldus peab sisaldama järgmist:

- 1) selgitus, milles seisneb lapse käitumisest tingitud oht tema enda elule, tervisele või arengule või teiste isikute elule või tervisele;
 - 2) hinnang lapse abivajadusele lastekaitseseaduse §-s 28 sätestatud alustel;
 - 3) ülevaade lapse varem kohaliku omavalitsuse üksuse või riigi poolt pakutud meetmetest;
 - 4) põhjendus, miks ei ole lapse käitumisest tingitud ohtu võimalik kõrvaldada ühegi vähem piirava meetmega;
 - 5) Sotsiaalkindlustusameti arvamus lapse vabadust piirava meetme sobivuse kohta;
 - 6) ülevaade meetmetest, mida kohaliku omavalitsuse üksus kohaldab lapse ja teda kasvatavate isikute suhete ning last kasvatavate isikute toimetuleku ja vanemlike oskuste toetamiseks lapse kinnise lasteasutuse teenuse saamise ajal ja järel;
 - 7) ettepanek lapsele sobivaima kinnise lasteasutuse teenuse osutaja kohta.
- [RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 130³. Nõuded kinnise lasteasutuse teenusele

- (1) Kinnise lasteasutuse teenuse osutajal on järgmised ülesanded:
 - 1) lapse majutamine ja toitlustamine vastavalt rahvatervise seaduse alusel kehtestatud tervisekaitsemeetmetele;
 - 2) ööpäevaringse toe ja järelevalve tagamine, et ennetada lapse omavolilist lahkumist teenuse osutamise kohast ning lapse käitumisest lapsele endale või teistele tulenevaid ohte;
 - 3) lapse vajadustest lähtuvate tegevuste läbiviimine lapse arengu- ja käitumisprobleemide tuvastamiseks ja lahendamiseks;
 - 4) lapse vaba aja sisustamiseks arendavate tegevuste pakkumine ning lapse teabeõiguse ja väljendusvabaduse tagamine, sealhulgas sidevahendite kasutamise võimaldamine;
 - 5) lapse ja last kasvatava isiku ning teiste lapsele oluliste isikute vaheliste suhete igakülgne toetamine.
 - (2) Kinnise lasteasutuse teenuse osutaja tagab ööpäev läbi vajaliku arvu töötajaid, kellel on sobivad isikuomadused ja ettevalmistus, et luua teenust saavate lastega head ja usalduslikud suhted ning tagada seeläbi käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ülesannete tulemuslik täitmine. [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) kehtestada määrusega täpsustatud nõuded töötajate arvule.
 - (3) Kinnise lasteasutuse teenuse osutajal on õigus vajalikul määral piirata lapse liikumisvabadust teenuse osutamise kohas ja teenuse osutamise kohast väljaspool, hoidudes ülemäärastest piirangutest ning arvestades piirangute seadmisel lapse vajadustega ja piirangute mõjuga käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–5 sätestatud ülesannete täitmise tulemuslikkusele ning teenuse eesmärgi saavutamisele.
 - (4) Kinnise lasteasutuse teenuse osutajal on turvalisuse tagamiseks õigus:
 - 1) kohaldada käesoleva seaduse §-des 6 ja 130⁴ sätestatud;
 - 2) paigutada laps, kelle käitumine kujutab otsest ja vahetut ohtu tema enda või teiste isikute elule või tervisele, kui seda ohtu ei ole võimalik vältida muul viisil, kuni ohu äralangemiseni, kuid kõige kauem kolmeks tunniks järjest eraldusruumi, tagades eraldamise ajal lapsele pideva toe ja järelevalve.
 - (5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 2 sätestatud eraldamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 107 lõigetes 7–9 sätestatud nõudeid.
 - (6) Käesolevas paragrahvis sätestatud nõuete täitmine tagatakse teenuseosutaja kehtestatud sisekorraeeskirjaga, milles sätestatakse vähemalt:
 - 1) telefoni ja interneti kasutamise, kirjade saatmise, külaliste vastuvõtmise, kodukülastuse ning väljaspool teenuse osutamise kohta viibimise kord;
 - 2) lapse eraldamise ning eraldusruumis viibimise ajal lapsele järelevalve ja toe tagamise ning lapse seadusliku esindaja teavitamise kord;
 - 3) lapse poolt kaebuse esitamise ning kaebuse läbivaatamise ja selle kohta lapsele tagasiside andmise kord;
 - 4) lapse individuaalse tegevuskava koostamise ja uuendamise ning selle alusel arendavate ja toetavate tegevuste läbiviimise kord;
 - 5) lasteasutusse saabumisel lapsele kehtiva sisekorraeeskirja tutvustamise ning teenuse saamise ajal sisekorraeeskirja uuendamise, lapse individuaalsetele vajadustele kohandamise ning lapse arvamuse küsimise ja sellega arvestamise kord.
- [RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 130⁴. Lapse asjade läbivaatus ning keelatud asjade äravõtmine, säilitamine, tagastamine, üleandmine ja hävitamine

- (1) Kui kinnise lasteasutuse teenuse osutajal tekib põhjendatud kahtlus, et lapse valduses on või temale adresseeritud posti- või muu saadetus sisaldab käesoleva seaduse § 6 lõikes 1 või 2 nimetatud asju, on teenuseosutajal õigus kontrollida last ja tema riietust vaatlemise ja kompimise teel või tehnilise vahendi abil ning isiku valduses olevad asjad läbi vaadata.
- (2) Lapse valduses olevate asjade läbivaatamisel ning keelatud asjade äravõtmisel hoidub teenuseosutaja lapsele saadetud sõnumite saladuse riivist.
- (3) Kui lapse tervislik seisund seda võimaldab, vaadatakse tema valduses olevad asjad läbi ja võetakse keelatud asi tema valdusest ära tema juuresolekul.

(4) Teenuseosutaja peab lapse valdusest äravõetud asja, mida ei anta üle politseile, säilitama, andma üle lapse seaduslikule esindajale, välja arvatud valla- või linnavalitsusele, või hävitama.

(5) Teenuseosutaja säilitab lapselt äravõetud asja kuni äravõtmise põhjuse äralangemiseni. Põhjuse äralangemisel tagastatakse äravõetud asi lapsele viivitamata.

(6) Kui teenuseosutajal ei ole võimalik äravõetud asja säilitada ja lapsel on lepinguline või seaduslik esindaja, annab teenuseosutaja äravõetud asja üle lapse esindajale, välja arvatud valla- või linnavalitsusele.

(7) Lapse valdusest äravõetud riknenud või säilitustähtaja ületanud asjad võib teenuseosutaja hävitada.

(8) Kui lapsele soovitakse üle anda asja, kontrollib teenuseosutaja enne üleandmist, kas lapsele üleantava asja valdamise õigust on käesoleva seaduse alusel piiratud. Teenuseosutajal on õigus takistada keelatud asja lapsele üleandmist.

(9) Teenuseosutaja dokumenteerib lapse valduses olevate asjade läbivaatuse ja keelatud esemete äravõtmise, tagastamise, politseile üleandmise või hävitamise. Käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktis 4 nimetatud asja äravõtmise korral dokumenteerib teenuseosutaja ka aine või eseme äravõtmise põhjuse.

(10) Last kontrollib kompimise teel isik, kes on lapsega samast soost. Kui see on vajalik vahetu ohu tõrjumiseks, võib last kontrollida isik, kes ei ole lapsega samast soost.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 130⁵. Kinnise lasteasutuse teenuse korraldamine ja rahastamine

(1) Kinnise lasteasutuse teenust korraldab Sotsiaalkindlustusamet.

(2) Sotsiaalkindlustusametil on õigus anda kinnise lasteasutuse teenuse osutamine füüsilisest isikust ettevõtjale või juriidilisele isikule halduslepinguga halduskoostöö seaduses sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel sõlmitud halduslepingu alusel käesoleva seaduse § 130³lõigetes 1 ja 2 sätestatud ülesannete täitmist rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalkindlustusameti kaudu.

(4) Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala hallatavate asutustena tegutsevates riigikoolides pakutav kinnise lasteasutuse teenus peab vastama käesoleva seaduse §-des 130²–130⁴sätestatud nõuetele.

(5) Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala hallatavate asutustena tegutsevates riigikoolides pakutavat kinnise lasteasutuse teenust rahastatakse riigieelarvest Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu.

(6) Riigieelarvest rahastatava kinnise lasteasutuse teenuse hinna ja maksimaalse maksumuse teenust saama õigustatud lapse kohta kalendriaastas kehtestab [valdkonna eest vastutav minis](#)termäärusega.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

8. jagu Toimetulekutoetus

§ 131. Toimetulekutoetus

(1) Toimetulekutoetuse eesmärk on isikute iseseisvat toimetulekut soodustava ajutise abimeetmena leevendada abi vajavate isikute ja perekondade materiaalsel puudusel, tagades minimaalsed vahendid esmavajaduste rahuldamiseks.

(2) Toimetulekutoetust on õigus saada ükski elaval isikul või perekonnal, kelle kuu netosissetulek pärast käesoleva seaduse § 133 lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel arvestatud eluasemekulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri.

(3) Toimetulekupiiri ükski elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks. Uus toimetulekupiir ei või olla väiksem kehtivast toimetulekupiirist.

(4) Perekonna teise ja iga järgmise täisealise liikme toimetulekupiir on 80 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiirist.

(5) Perekonna iga lapse toimetulekupiir on 120 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiirist.

(6) Kui laps saab toimetulekutoetuse taotlemise kuul 18-aastaseks, loetakse teda käesoleva paragrahvi lõike 5 tähenduses lapseks.

(7) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonnaliikmeteks samas eluruumis elavad ühise majapidamisega:

- 1) abielus või abieluga sarnanevas suhtes olevad isikud;
- 2) esimese ja teise astme alanejad ja ülenejad sugulased;
- 3) muud isikud, keda seob ühine kodune majapidamine.

(8) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna koosseisu kuni 24-aastane põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses õppiv õpilane ja kuni 24-aastane ülikoolis, rakenduskõrgkoolis või kutseõppeasutuses õppiv üliõpilane juhul, kui tema rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed langevad kokku käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega.

(9) Kuni 24-aastasel õpilasel, kes õpib põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses ja kuni 24-aastasel üliõpilasel, kes õpib ülikoolis, rakenduskõrgkoolis või kutseõppeasutuses ning kelle rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, on õigus saada toimetulekutoetust oma rahvastikuregistrijärgse elukoha kohaliku omavalitsuse üksusest, kui tema perekonnale määrati toimetulekutoetus eelmisel või jooksva kuul.

(10) Kui õpilane või üliõpilane saab toimetulekutoetuse taotlemise kuul 25-aastaseks, ei kohaldata tema suhtes käesoleva paragrahvi lõikeid 8 ja 9.

(11) Õpilase ja üliõpilase suhtes, kes on abielus või lapse vanem või eestkostja, ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikeid 8 ja 9, kui õpilase või üliõpilase tegelik elukoht erineb käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud perekonnaliikmete tegelikust elukohast.

(12) Eestkostetavat, kelle eestkostjaks on temaga koos elav perekonnaliige, ei loeta toimetulekutoetuse määramisel perekonnaliikmeks.

§ 132. Toimetulekutoetuse taotlemine

(1) Toimetulekutoetuse taotleja esitab jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks taotluse hiljemalt kuu viimaseks tööpäevaks kohaliku omavalitsuse üksusele, kelle haldusterritooriumil asub tema tegelik elukoht.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses loetakse isiku tegelikuks elukohaks:

- 1) rahvastikuregistrisse kantud elukoht;
- 2) rahvastikuregistrisse kantud lisa-aadressi järgne elukoht;
- 3) rahvastikuregistrisse kantud viibimiskoht või
- 4) muu elukoht.

[RT I, 17.11.2017, 1- jõust. 01.01.2019]

(2) Taotluses märgib taotleja käesoleva seaduse § 131 lõigete 7 ja 8 järgi toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetavate isikute nimed, nende isikukoodi või sünniaja ja sotsiaalse seisundi.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmisel kuul saadud netosissetulekuid, makstud elatise suurust ja täitemenetluse seadustiku §-de 131 ja 132 kohaselt täitemenetluses kinnipeetud summade suurust. Kui mõne sissetuleku liiki või suurust ei ole võimalik dokumentaalselt tõendada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja seda oma allkirjaga.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(4) Kui taotleja soovib, et toimetulekutoetuse määramisel võetaks arvesse ka eluasemekulud, lisab ta taotlusele dokumendid, mis tõendavad:

- 1) eluruumi kasutamise õigust – need esitatakse esmapöördumisel ning eluruumi kasutamise õigusliku aluse muutumisel;
- 2) käesoleva seaduse § 133 lõikes 5 nimetatud jooksva kuul tasumisele kuuluvaid eluasemekulusid.

(5) Eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks ei loeta lepingut, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 131 lõikes 7 või 8 nimetatud isikute endi vahel.

(5¹) Kui taotleja soovib, et toimetulekutoetuse määramisel võetaks arvesse eluasemekuluna ka eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakse, lisab ta esmapöördumisel või laenulepingu muutmisel taotlusele dokumendid, mis tõendavad:

- 1) eluaseme soetamiseks laenu võtmist ja kohustusliku eluasemekindlustuse lepingu sõlmimist;
- 2) laenu kasutamist eluaseme soetamiseks, kui see ei selgu käesoleva lõike punktis 1 nimetatud dokumendist;
- 3) maksepuhkuse kasutamist või maksepuhkuse andmisest keeldumist;
- 4) makseraskuste ennetamiseks sõlmitud vabatahtliku kindlustuse olemasolu ning kas see katab täies ulatuses eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakset.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 01.07.2022]

(6) Toimetulekutoetuse esmakordse taotlemise või käesolevas lõikes nimetatud esemete koosseisu muutumise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud dokumentidele kirjaliku loetelu taotleja enda ja tema perekonna omandis olevatest vallasajadest eluruumidest ja väärtpaberitest väärtpaberituru seaduse tähenduses.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(6¹) Kohaliku omavalitsuse üksus kontrollib riigi infosüsteemi kuuluvatest andmekogudest, kas isikule ja tema pereliikmetele kuulub sõidukeid liiklusseaduse tähenduses ja kinnisasju, et teha selgeks isiku ja tema perekonna varaline seis ning võimalus tagada toimetulekuks piisavad elatusvahendid.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(7) Toimetulekutoetust ei määrata isikule, kellele osutatakse väljaspool kodu ööpäevaringselt osutatavat üldhooldusteenust, ööpäevaringset majutust sisaldavat erihoolekandeteenust või asendushooldusteenust, samuti isikule, kes viibib kinnipeetava või vahistatuna kinnipidamisasutuses.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 133. Toimetulekutoetuse arvestamise alused

(1) Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmisel kuul saadud netosissetulekud, millest arvestatakse maha makstud elatis, täitemenetluse seadustiku §-de 131 ja 132 kohaselt täitemenetluses kinnipeetud summad, jooksva kuul tasumisele kuuluvad eluasemekulud ning kehtestatud toimetulekupiir.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eelmise kuu netosissetulekuks loetakse eelmisel kalendrikuul saadud sissetulek või põhjendatud juhtudel taotluse esitamisele eelnenud 30 kalendripäeva jooksul saadud sissetulek.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(2) Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

1) riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve vahenditest makstud ühekordseid toetusi;

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

2) kohaliku omavalitsuse üksuse õigusaktide kohaselt perekonna sissetulekust sõltuvaid või konkreetse teenuse kulu kompenseerimiseks määratud kohaliku omavalitsuse eelarve vahenditest makstud perioodilisi toetusi;

3) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstud toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus;

4) riigi tagatisel antud õppelaenu;

5) tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel või struktuuritoetuste vahenditest makstud stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust;

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

6) õppetootuste ja õppelaenu seaduse alusel makstud põhitoetust, vajaduspõhist õppetootust, vajaduspõhist eritoetust ja õppeasutuse moodustatud eritoetuse fondi vahenditest makstud toetust;

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

7) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

8) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.05.2018]

9) töist sissetulekut, mille on saanud põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes õppiv keskkariduseta laps kuni 19-aastaseks saamiseni või pärast 19-aastaseks saamist kuni jooksva õppeaasta lõpuni või õpilase kooli nimekirjast väljaarvamiseni;

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

10) eluruumi üürilepingu sõlmimise ja tõlketeenuse kulude hüvitist, mis on makstud rahvusvahelise kaitse saanud isikule või perekonnale välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse alusel.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

(2¹) Kui toimetulekutoetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige hakkab saama töist sissetulekut ning enne seda oli talle vähemalt kahel järjestikusel kuul määratud toimetulekutoetus, mille arvestamisel ei võetud arvesse töist sissetulekut, ei arvata töise sissetuleku saamisele vahetult järgnevatel kuudel toimetulekutoetuse arvestamisel üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

1) kahel kuul 100 protsenti töisest sissetulekust ja

2) seejärel neljal kuul 50 protsenti töisest sissetulekust.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ sätestatud kohaldatakse toimetulekutoetuse arvestamisel ühel korral 24 kuu jooksul lõike 2¹ kohaldamisest arvates.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(2³) Tõiseks sissetulekuks käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 9 ja lõike 2¹ tähenduses loetakse tasu, mis on saadud töö- või teenistussuhtes või võlaõigusliku teenuse osutamise lepingu alusel, samuti füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlusest saadud tulu.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ nimetatule võib kohaliku omavalitsuse üksus toimetulekutoetuse arvestamisel üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka mitte arvata:

- 1) õppimist ja töötamist soodustavaid stipendiume ning toetusi;
- 2) konkreetse kulu või kahju katmiseks saadud hüvitisi;
- 3) lähedastelt toimetuleku parandamiseks saadud rahalisi toetusi ja kingitusi kuni poole toimetulekupiiri ulatuses perekonna kohta kuus.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(4) Kui toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonnaliige saab sissetulekuid, mis on makstud mitmeks kuuks ette või tagantjärele, võib toimetulekutoetuse arvestamise aluseks võtta taotlemisele eelnenud kuue kuu keskmise sissetuleku.

(5) Arvestades käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kehtestatud piirmäärasid ja elamuseaduse § 7 lõike 1 punkti 2 alusel kehtestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi või perekonnaliikmete arvu, võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse järgmised jooksva kuul tasumisele kuuluvad eluasemekulud:

- 1) üür;

1¹) eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakse, mis sisaldab ka laenu intressi ja kohustusliku eluasemekindlustuse makset;

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 01.07.2022]

- 2) korterelamu haldamise kulu, sealhulgas remondiga seotud kulu;
- 3) korterelamu renoveerimiseks võetud laenu tagasimakse;
- 4) veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste maksumus;
- 5) soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- 6) kütteks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- 7) elektrienergia tarbimisega seotud kulu;
- 8) majapidamisgaasi maksumus;
- 9) maamaksukulu, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elumualune pind;
- 10) hoonekindlustuse kulu;
- 11) olmejäätmete veo tasu.

(6) Kohaliku omavalitsuse üksus kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kulude piirmäärad, mis tagavad isiku ja tema perekonnaliikmete inimväärse äraelamise. Kohaliku omavalitsuse üksus vaatab kehtestatud piirmäärad vähemalt üks kord aastas üle ning vajaduse korral kehtestab uued piirmäärad.

(6¹) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatule võib kohaliku omavalitsuse üksus toimetulekutoetuse arvestamisel üksi elavale isikule või perekonnale, kellele on toimetulekutoetuse arvestamisele vahetult eelnenud kuuel kuul määratud toimetulekutoetus, võtta arvesse muid ühekordseid eluasemekulusid, mille tegemise vajadus on vältimatu ja tuleneb õigusaktist või on tingitud ohust inimese tervisele või elule, kuni ühe toimetulekupiiri ulatuses kalendriaasta jooksul.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(7) Eluasemekulude tasumisel varem tekkinud võlgnevust ei arvata toimetulekutoetuse arvestamisel jooksva kuul tasumisele kuuluvate eluasemekulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse arvelt.

(7¹) Eluasemekulusid võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse selle eluaseme korral, kus toimetulekutoetuse taotleja alaliselt elab ja mis asub selle kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritooriumil, kust toetust taotletakse, välja arvatud käesoleva seaduse § 131 lõikes 8 nimetatud isiku puhul.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 01.07.2022]

(8) Üüri ei võeta toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse, kui üürijaks ja üürnikuks on omavahel abielus olevad isikud või esimese ja teise astme alanejad ja ülenejad sugulased.

(9) Maamaksukulu ei võeta toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse, kui taotleja on maamaksu tasumises täielikult või osaliselt vabastatud maamaksuseaduse § 11 alusel.

(9¹) Eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakse võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse juhul, kui:

- 1) eluaseme soetamiseks on laenu võtnud toimetulekutoetuse taotleja ise või tema käesoleva seaduse § 131 lõikes 7 nimetatud perekonnaliige, kui toetust taotleb perekond;
- 2) eluaseme soetamiseks võetud laenu puhul on ära kasutatud maksepuhkuse võimalus või esitab toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonnaliige dokumendi, mis tõendab, et maksepuhkuse andmist ei ole peetud võimalikuks;
- 3) isik ei ole sõlminud makseraskuste ennetamiseks vabatahtlikku kindlustust või see ei kata täies ulatuses eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakset.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 01.07.2022]

(9²) Eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakseid võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse kuni kuus kuud kalendriaasta jooksul.
[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 01.07.2022]

(10) Kohaliku omavalitsuse üksus arvestab perekonnale toimetulekutoetuse määramisel täiendava kuluna käesoleva seaduse § 131 lõikes 8 sätestatud isikute eluasemekulud vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 sätestatule. Perekonna kohta arvestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normile lisatakse iga käesoleva seaduse § 131 lõikes 8 sätestatud isiku kohta ühe perekonnaliikme kohta arvestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud norm.

§ 134. Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine

(1) Toimetulekutoetust määrab ja maksab kohaliku omavalitsuse üksus jooksvaks kuuks käesoleva seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras. Eelnevate kuude eest toimetulekutoetust tagasiulatuvalt ei määrata.

(2) Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõikide dokumentide esitamist.

(3) Toimetulekutoetuse määramisel hindab kohaliku omavalitsuse üksus, kas toetuse taotleja või mõni tema perekonnaliikmetest vajab lisaks toimetulekutoetusele ka muud sotsiaalhoolekandelist abi.

(3¹) Kohaliku omavalitsuse üksus tagab:

1) toimetulekutoetuse taotlejale, kelle suhtes on algatatud täitemenetlus, võlanõustamisteenuse kättesaadavuse;

2) toimetulekutoetuse saajale toetavad tugiteenused, mis parandavad isiku toimetuleku- ja majandamisoskusi.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(4) Kohaliku omavalitsuse üksus võib jätta toimetulekutoetuse määramata või vähendada määratavat toimetulekutoetuse summat, kui:

1) toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige on töövõimeline tööealine isik, kes ei tööta ega õpi täiskoormusega ega viibi akadeemilisel puhkusel;

2) toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige on töövõimeline tööealine isik, kes ei tööta ega ole Eesti Töötukassas töötu või töötajana registreeritud;

3) toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige on töövõimeline tööealine isik, kes ei tööta ja on Eesti Töötukassas töötuna registreeritud, kuid on ilma mõjuva põhjuseta jätnud individuaalse töötusimiskava täitmata või keeldunud pakutud sobivast tööst;

4) toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige on töövõimeline tööealine isik, kes ei tööta ja on ilma mõjuva põhjuseta keeldunud kohaliku omavalitsuse üksuse pakutud sobivast tööst;

5) toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige on töövõimeline tööealine isik, kes ei tööta ja on ilma mõjuva põhjuseta keeldunud kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatavast iseseisvat toimetulekut soodustavast sotsiaalteenusest;

6) toimetulekutoetuse taotlejal või temaga koos elaval ülalpidamist saama õigustatud lapsel või muul abi vajaval alanejal või ülenejal sugulasel, kes ei ole võimeline ennast ise ülal pidama, on õigus saada elatist, kuid taotleja keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;

7) kohaliku omavalitsuse üksus leiab, et toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis olev vara, selle üürimine, rentimine või müümine tagab temale või perekonnale toimetulekuks piisavad elatusvahendid;

8) toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige ei ole kohaliku omavalitsuse üksuse hinnangul muul viisil püüdnud enda ja oma perekonna materiaalset olukorda parandada;

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

9) isikule on määratud vanaduspension, aga isik on esitanud avalduse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 25¹ alusel pensioni suuruse vähendamiseks või pensioni maksmise peatamiseks.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 01.01.2021]

(5) Kohaliku omavalitsuse üksus ei või jätta toimetulekutoetust määramata käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 7 nimetatud põhjendusel, kui toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonna kasutuses või omandis on ainult üks aastaringselt elamiseks kasutatav eluruum ning elamiseks, õppimiseks ja töötamiseks hädavajalikud esemed.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(6) Kohaliku omavalitsuse üksus maksab arvestatud toimetulekutoetuse summa kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates vastavalt sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 28 lõikele 3 või posti teel või sularahas, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

(7) Toimetulekutoetuse taotleja, kellele arvestatakse toimetulekutoetust eluasemekulude katmiseks, on kohustatud tagama nende tasumise.

(8) Kui toimetulekutoetuse taotleja, kellele maksti eelmisel kuul toimetulekutoetust eluasemekulude katmiseks, ei ole neid kulusid tasunud, on kohaliku omavalitsuse üksusel õigus tasuda § 133 lõikes 5 nimetatud eluasemekulud toimetulekutoetuse taotleja eest isikule määratud toimetulekutoetuse arvelt.

§ 135. Riigieelarvest makstav täiendav sotsiaaltoetus

(1) Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed käesoleva seaduse § 131 lõigete 7 ja 8 tähenduses on lapsed, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot.

(2) Kui laps saab toimetulekutoetuse taotlemise kuul 18-aastaseks, loetakse teda käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses lapseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud täiendavat sotsiaaltoetust maksab koos toimetulekutoetusega kohaliku omavalitsuse üksus riigieelarvest käesoleva seaduse § 156 lõike 1 alusel toimetulekutoetuse maksmiseks eraldatud vahenditest.

9. jagu Vajaduspõhine peretoetus

[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

§ 136. Vajaduspõhine peretoetus

[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

§ 137. Vajaduspõhise peretoetuse taotlemine

[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

§ 138. Vajaduspõhise peretoetuse määramine

[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

§ 139. Vajaduspõhise peretoetuse maksmine

[Kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

9¹. jagu Üksi elava pensionäri toetus

[RT I, 06.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 139¹. Üksi elava pensionäri toetus

(1) Üksi elava pensionäri toetus (edaspidi *pensionäritoetus*) on Eestis üksi elavale vanaduspensioniealisele isikule tema majandusliku iseseisvuse parandamiseks ja vaesuse vähendamiseks üks kord kalendriaastas makstav toetus.

(2) Pensionäritoetuse saamisele on õigus Eestis elaval isikul, kes jooksva kalendriaastal alates 1. aprillist kuni 30. septembrini vastab järgmistele tingimustele:

- 1) ta elab rahvastikuregistrisse kantud elukoha andmete kohaselt üksi;
- 2) ta on riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensionieas;
- 3) talle on määratud riiklik pension või pension välislepingu alusel, mille igakuine netosumma on alla pensionäritoetuse maksmise määra.

(3) Pensionäritoetuse saamisele on õigus ka isikul, kes vastab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimustele ning kellele makstakse käesoleva seaduse § 140 alusel sotsiaaltoetust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 sätestatud ei kohaldata isikule:

- 1) kelle rahvastikuregistrisse kantud elukohas elav teine isik on tema eestkostja või eestkostetav;
- 2) kellele osutatakse õöpäevaringset hooldusteenust;
- 3) kelle rahvastikuregistrisse kantud elukohas elavale teisele isikule osutatakse õöpäevaringset hooldusteenust;
- 4) kelle rahvastikuregistrisse kantud elukohas elav teine isik on temalt ülalpidamist saama õigustatud isik perekonnaseaduse § 97 punkti 1 või 2 tähenduses.

(5) Pensionäritoetuse saamisele ei ole õigust isikul, kes viibib vangistuses või eelvangistuses või kellele kohus on määranud psühhiaatrilise sundravi, mida kohaldatakse statsionaarse ravina.

(6) Kui isik on olnud vangistuses või eelvangistuses või talle on kohaldatud psühhiaatrilist sundravi statsionaarse ravina, kuid ta mõisteti õigeks või teda ei karistatud vabaduskaotusega, määratakse talle pensionäritoetus tagasiulatuvalt.

[RT I, 06.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 139². Isiku teavitamine pensionäritoetuse saamise õiguse tekkimisest

(1) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib sotsiaalkaitse infosüsteemi, rahvastikuregistri, sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri ja vajaduse korral Eesti hariduse infosüsteemi andmete alusel isiku vastavust pensionäritoetuse saamise tingimustele ning teavitab isikut toetuse saamise õiguse tekkimisest. Sotsiaalkindlustusamet edastab toetuse saamise õiguse tekkimise kohta teate isiku e-posti aadressil või sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 27 lõike 1 punktis 2 või 3 nimetatud viisil.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku vastavust toetuse saamise tingimustele kontrollitakse järgmiste andmete alusel:

1) isiku üldandmed: isikukood, ees- ja perekonnanimi, elu- ja viibimiskoha andmed ning kontaktandmed, andmed isiku surma, surnuks tunnistamise, teadmata kadumise või tagaotsimise, eestkoste määramise, vanema hooldusõiguse ning elamisloa või -õiguse kohta;
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

2) andmed riikliku pensioni määramise ja selle netosuuruse kohta, sealhulgas Sotsiaalkindlustusametil olemasolevad andmed välisriigist saadava pensioni netosuuruse kohta;

3) andmed käesoleva seaduse § 140 alusel makstava sotsiaaltoetuse määramise kohta;

4) andmed väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse, ööpäevaringse erihooldusteenuse ja kogukonnas elamise teenuse kohta;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

5) andmed käesoleva seaduse § 139¹ lõike 4 punktis 4 nimetatud isiku haridustaseme kohta.

[RT I, 06.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 139³. Pensionäritoetuse suurus, määramine ja maksmine

(1) Pensionäritoetuse maksmise määra ja pensionäritoetuse suuruse kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Toetuse määra arvestamisel võetakse aluseks täisarvuni ümardatud keskmise vanaduspensionini 1,2-kordne suurus, mille Statistikaamet on avaldanud eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali kohta.

(2) Pensionäritoetus määratakse Sotsiaalkindlustusameti toiminguga.

(3) Sotsiaalkindlustusamet teeb isikule pensionäritoetuse määramise toimingut teatavaks isiku e-posti aadressil või sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 27 lõike 1 punktis 2 või 3 nimetatud viisil.

(4) Pensionäritoetust makstakse oktoobris jooksva kalendriaasta eest.

(5) Käesoleva seaduse § 139¹ lõikes 2 nimetatud isik, kes soovib saada pensionäritoetust, peab esitama ühekordse vastavasisulise teabe 31. augustiks Sotsiaalkindlustusametile, kui:

1) ta saab välisriigist pensioni – teabe pensioni saamise kohta 1. aprilli seisuga;

2) talle või temaga samas rahvastikuregistrisse kantud elukohas elavale isikule osutatakse ööpäevaringset hooldusteenust, välja arvatud väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, ööpäevaringne erihooldusteenus ja kogukonnas elamise teenus, – teabe ööpäevaringse hooldusteenuse saamise kohta alates 1. aprillist kuni 30. septembrini või teabe vastava asjaolu muutumise kohta.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 toodud juhul esitab isik Sotsiaalkindlustusametile jooksva kalendriaasta 31. detsembriks ka vastava välisriigi ametiasutuse kinnitatud tõendi välisriigist saadava pensioni igakuise netosumma kohta 1. aprillist kuni 30. septembrini.

(7) Sotsiaalkindlustusamet otsustab käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 sätestatud teabe alusel pensionäritoetuse määramise või mittemääramise 10 tööpäeva jooksul pärast esitatud teabe kontrollimist.

(8) Pensionäritoetus makstakse välja sotsiaalseadustiku üldosa seaduse §-s 28 sätestatud korras, arvestades riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 36 sätestatud erisusi.

(9) Pensionäritoetuse kulud kaetakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu.

[RT I, 06.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

10. jagu

Sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikule või eesti rahvusest isikule ning tema abikaasale, lastele ja vanematele

§ 140. Sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikule või eesti rahvusest isikule ning tema abikaasale, lastele ja vanematele

(1) Välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikul või eesti rahvusest isikul ning temaga koos Eestisse elama asunud abikaasal, lapsel ja vanemal, kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka, on õigus saada igakuist sotsiaaltoetust rahvapensioni määras, kui isiku kuusissetulek on alla rahvapensioni määra.

(2) Taotlus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetuse määramiseks esitatakse Sotsiaalkindlustusametile.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetuse määrab Sotsiaalkindlustusamet.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetus määratakse toetusele õiguse tekkimise päevast, ent tagasiulatuvalt kõige rohkem kolm kuud taotluse esitamise päevast arvates. Sotsiaaltoetus määratakse perioodiks, millal isik vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetus makstakse vastavalt sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 28 lõikele 3 või posti teel, arvestades sotsiaaltoetuse saaja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetuse saaja on kohustatud kirjalikult teatama Sotsiaalkindlustusametile asjaoludest, mis toovad kaasa määratud sotsiaaltoetuse maksmise lõpetamise, kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest arvates.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse andmete ja vajalike dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetuste kulud kaetakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu.

11. jagu Sotsiaaltoetus sunniviisiliselt tuumakatastroofi tagajärgede likvideerimisele saadetud isikutele

[RT I, 28.12.2017, 6- jõust. 01.04.2018]

§ 140¹. Sotsiaaltoetus tuumakatastroofi tagajärgede likvideerijale

(1) Isikule, kes saadeti Eestist sunniviisiliselt tuumakatastroofi piirkonda katastroofi tagajärgi likvideerima, makstakse sotsiaaltoetust 292 eurot kalendriaastas.
[RT I, 22.12.2022, 1- jõust. 01.01.2023]

(2) Kui isik elas enne sunniviisiliselt tuumakatastroofi piirkonda katastroofi tagajärgede likvideerimisele saatmist Eestis ja naasis pärast Eestisse, kuid teda ei saadetud Eestist, loetakse nimetatud saatmine Eestist sunniviisiliselt saatmiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetusele on õigus järgmistel isikutel:

- 1) naturalisatsiooni korras Eesti kodakondsuse omandanud isikul;
- 2) kodakondsuseta isikul, kes elab Eestis pikaajalise elaniku elamisloa, alalise elamisõiguse, tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetusele ei ole õigust isikul, kellele makstakse toetust samal eesmärgil välisriigist või okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse alusel.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetuse saamiseks esitatakse Sotsiaalkindlustusametile ühekordne taotlus, millele kantakse isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood, arvelduskonto number, taotluse esitamise kuupäev ning kinnitus selle kohta, et isik ei saa samal eesmärgil toetust välisriigist. Taotlusele lisatakse Eestis viibimist tõendav dokument ja tuumakatastroofi avari lihvdeerimisel viibimist tõendav dokument.

(6) Isik, kellele on määratud ja makstakse soodustingimustel vanaduspensioni okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse § 12 punkti 2 alusel, esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetuse saamiseks Sotsiaalkindlustusametile ühekordse taotluse.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetus makstakse välja üks kord kalendriaastas sotsiaalseadustiku üldosa seaduse §-s 28 sätestatud korras.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sotsiaaltoetust rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu.

[RT I, 28.12.2017, 6- jõust. 01.04.2018]

12. jagu

Erakorralises olukorras rakendatavad rahalise toetamise meetmed

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 10.04.2020]

§ 140². Erakorralises olukorras rakendatavad rahalise toetamise meetmed erakorralisest olukorrast tulenevate toimetulekuraskuste ennetamiseks

(1) [Vabariigi Valitsus](#) võib eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal eriolukorrast, erakorralisest seisukorrast või sõjaseisukorrast tulenevate toimetulekuraskuste leevendamiseks ja ennetamiseks kehtestada määruusega täiendavaid rahalise toetamise meetmeid.

(2) Õigus rahalise toetamise meetmele on sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud ja eriolukorrast, erakorralisest seisukorrast või sõjaseisukorrast eriliselt puudutatud inimestel, kelle toimetulek võib olla eriolukorrast, erakorralisest seisukorrast või sõjaseisukorrast tulenevalt oluliselt halvenenud.

(3) Rahalise toetamise meetmeid võib rakendada Vabariigi Valitsuse volitatud asutus või isik käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruuses toodud tingimustel ja korras.

[RT I, 22.03.2021, 2- jõust. 01.04.2021]

(4) Rahalise toetamise meetme ühekordne maksumus ei tohi olla väiksem kui 5 eurot ning suurem kui kümnekordne toimetulekupiir.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud rahalise toetamise meetmeid rahastatakse riigieelarvest.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel kehtestatud rahalise toetamise meetmeid võib kohaldada kuni vajaduse äralangemiseni, kuid mitte kauem kui 60 päeva eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra lõppemisest arvates. Meetmeid võib kohaldada tagasiulatuvalt eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra väljakuulutamisest arvates.

[RT I, 09.04.2020, 14- jõust. 10.04.2020]

4. peatükk

Andmekogu

§ 141. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister

(1) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister on riigi infosüsteemi kuuluv keskne andmekogu, mis on asutatud järgmistel eesmärkidel:

- 1) sotsiaalteenuste ja -toetuste ning muu abi osutamise menetlemine ja dokumenteerimine;
- 2) juhtumikorralduse põhimõttel tehtava sotsiaaltöö toimingute läbiviimine ja dokumenteerimine;
- 3) lapsendamise ja eestkoste korraldamine ja dokumenteerimine;
- 4) sotsiaalhoolekandelase teabe ja statistika kogumine.

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(2) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri asutab ning selle põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega, milles sätestatakse:

- 1) andmekogu volitatud töötleja;
- 2) vastutava ja volitatud töötleja ülesanded;
- 3) andmekogusse kogutavate andmete koosseis ja registrisse kandmise kord;
- 4) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 5) andmeandjate loetelu ning nendelt saadavad andmed;
- 6) vajaduse korral andmete täpsem säilitamise kord;
- 7) muud korraldusküsimused.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(3) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri vastutav töötleja on Sotsiaalkindlustusamet

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 142. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri volitatud töötajad

[Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 142¹. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri andmed

(1) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris töödeldakse järgmisi andmeid:

1) isiku üldandmed – isikukood, sugu, sünniaeg, ees- ja perekonnanimi, elu- ja viibimiskoha andmed ning kontaktandmed;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

2) isiku kohta käivad muud andmed – erivajaduse, puude, töövõime, sotsiaalse seisundi, ravikindlustuse, hariduse, eestkoste, hooldaja, sotsiaalhoolekande seaduses nimetatud muude isikute, läbi viidud hindamise, juhtumiplaani, makstud toetuse ja osutatud teenuse, sissetuleku, eluaseme ja eluasemekulude andmed ning alla 18-aastase isiku vanema hooldusõiguse, alla 18-aastase isiku perest eraldamise ja paigutamise andmed;

[RT I, 03.04.2018, 3- jõust. 15.04.2018]

3) abi osutamise ja lapsendamise sooviavalduse menetlemise andmed – menetluse üldandmed, menetlusega seotud toimingute ja dokumentide andmed;

4) vastutava ja volitatud töötaja andmed – asutuse üldandmed, kasutajate, antava toetuse ja osutatava teenuse ning arveldusdokumentide andmed;

5) lapsendamise ja hoolduspere sooviavalduse esitanud isiku üldandmed – isikukood, sugu, sünniaeg, perekonna- ja eesnimi, elukoha- ja kontaktandmed;

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

6) lapsendamise sooviavalduse esitanud isiku muud andmed – erivajaduse, puude, töövõime, sotsiaalse seisundi, ravikindlustuse, hariduse, rahvuse, usulise kuuluvuse, perekonnaliikmete, eluaseme, perre soovitava lapse, pereuuringu, läbitud koolituse ning tehtud otsuse andmed;

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

7) hoolduspere sooviavalduse esitanud isiku ja tema pereliikmete muud andmed – erivajaduse, puude, töövõime, sotsiaalse seisundi, ravikindlustuse, hariduse, rahvuse, usulise kuuluvuse, eluaseme, peres hooldamisel olevate laste, perre soovitava lapse, pereuuringu ja tehtud otsuse andmed ning käesoleva seaduse

§ 45¹³ lõigetes 1 ja 2 loetletud nõuetele vastavust kinnitavad andmed;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

8) kohaliku omavalitsuse üksuse poolt matuse korraldamise kulude katmiseks makstava toetuse andmed ja kohaliku omavalitsuse üksuse poolt matuse korraldamise andmed – toetuse taotleja andmed ja selle isiku andmed, kelle matuse korraldamise kulude katmiseks toetust makstakse; matuse korraldanud kohaliku omavalitsuse üksuse üldandmed ja selle isiku andmed, kelle matuse kohaliku omavalitsuse üksus korraldas;

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

8¹) rahvusvahelise kaitse saanud isiku või perekonna eest välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 73 lõike 5 punktides 1 ja 3 nimetatud kulude katmise andmed;

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

8²) lastekaitseseaduse § 15 lõikes 5 sätestatud ülesannete täitmisega seotud andmed – isiku ja selle lapse üldandmed, kes on teise Euroopa Liidu liikmesriigi taotluses nimetatud, menetlusega seotud üldandmed ning teise Euroopa Liidu liikmesriigi taotluses nimetatud isikutega seotud toimingute ja dokumentide andmed;

[RT I, 10.11.2022, 1- jõust. 20.11.2022]

9) riikliku perelepitusteenuse seaduses sätestatud perelepitusteenusega seotud andmed – lepitusosaliste üldandmed, vaidlusest puudutatud lapse üldandmed, lepitusmenetluse üldandmed, lepitusmenetlusega seotud toimingute ja dokumentide andmed ning perelepitusteenuse osutamisega seotud andmed.

[RT I, 10.12.2021, 1- jõust. 01.09.2022]

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetele töödeldakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse kohaselt vastu võetud rahvusvahelist kaitset taotleja ja kaitse saanud isiku kohta tema abivajaduse hindamiseks ja talle abi pakkumiseks järgmisi andmeid:

1) andmed rahvusvahelise kaitse taotlemise või kaitse saamise kohta;

2) alaealise isiku puhul seos saatjaga;

3) andmed vajalike ravimite kohta;

4) isiku keelteoskus;

5) muud elukorraldust puudutavad andmed.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

§ 143. Andmete esitamine sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse ning andmevahetus

[Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 144. Kohaliku omavalitsuse üksuse, sotsiaalteenuse osutaja ja Sotsiaalkindlustusameti sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse andmete kandmise kohustus

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(1) Kohaliku omavalitsuse üksus kannab sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud korras järgmised andmed:

1) toimetulekutoetuse ja käesoleva seaduse §-s 135 sätestatud riigieelarvest makstava täiendava sotsiaaltoetuse taotlemiseks ja maksmiseks vajalikud andmed;

2) [kehtetu -RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.05.2018]

3) käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud täisealise isiku hoolduse seadmise ja hooldaja määramise andmed;

4) käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud täisealise isiku hoolduse eest makstava toetuse taotlemiseks ja maksmiseks vajalikud andmed;

5) käesoleva seaduse §-des 45⁵ ja 45¹⁵ sätestatud asendus- ja järelhooldusteenuse rahastamise, osutamise ja saajate andmed;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

6) [kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

7) käesoleva seaduse § 156 lõikes 3² nimetatud suure hooldus- ja abivajadusega lapsele ja tema perele osutatavate sotsiaalteenuste taotluse andmed ning teenust saama suunamise otsuse andmed;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

8) andmed lastekaitseaduse tähenduses abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetlustoimingute kohta;

9) andmed lastekaitseaduse tähenduses hädaohus oleva lapse ning hädaohus oleva lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, toimingute ja menetlustoimingute kohta;

10) lastekaitseaduse tähenduses abivajava lapse ja hädaohus oleva lapse juhtumiplaani andmed;

11) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava sotsiaalteenuse taotlemise ja teenust saama suunamise otsuse andmed;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

12) kohaliku omavalitsuse üksuse poolt makstava individuaalsest abivajadusest, toimetulekuvõimest ja majanduslikust olukorrast sõltuva sotsiaaltoetuse taotlemiseks ja maksmiseks vajalikud andmed;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

13) eestkoste korraldamise ja seadmise ning eestkostja ülesannete täitmisega seotud andmed;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

14) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava vältimatu sotsiaalabi andmisega seotud andmed;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

15) kohaliku omavalitsuse üksuse poolt matuse korraldamise kulude katmiseks makstava toetuse andmed ja kohaliku omavalitsuse üksuse poolt matuse korraldamise andmed;

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

16) rahvusvahelise kaitse saanud isiku või perekonna eest välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise

seaduse § 73 lõike 5 punktides 1 ja 3 nimetatud kulude katmise andmed, kui selline kohustus tuleb sama seaduse § 73 lõike 3¹ alusel Sotsiaalkindlustusametiga sõlmitud halduslepingust.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

(1¹) Käesoleva seaduse § 15¹ lõikes 2 ning § 15² lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikute abivajaduse ja sellele vastava abi ulatuse väljaselgitamisel kannab kohaliku omavalitsuse üksus sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse abivajaduse, edasise juhtumiplaani ja menetlustoimingute andmed.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(2) Nende kohaliku omavalitsuse üksuse makstavate sotsiaaltoetuste kandmine sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse, mida makstakse isikutele sõltumata nende individuaalsest abivajadusest, toimetulekuvõimest või majanduslikust olukorrast, on vabatahtlik.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmete kandmisel sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse lähtutakse käesoleva seaduse §-s 142¹ nimetatud andmekoosseisudest.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(3) Sotsiaalse rehabilitatsiooni, erihooldusteenuste ja abivahendite andmed kantakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse juhul, kui neid rahastatakse kohaliku omavalitsuse eelarvest.

(4) [Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(5) Sotsiaalteenuse osutaja, keda rahastatakse riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest, kannab sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse hiljemalt teenuse osutamise kuule järgneva kuu kümnendaks kuupäevaks:

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

1) andmed käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 5, 7 ja 11 alusel isikule teenuse osutamise kohta;

2) andmed käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 5 nimetatud teenust saama suunatud isiku asukoha kohta;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

3) andmed isiku käesoleva paragrahvi lõike 6 punktis 6 nimetatud ohvriabile suunamise kohta.

[RT I, 06.01.2023, 1- jõust. 16.01.2023]

(5¹) Perelepitaja, kes viib riikliku perelepitusteenuse seaduse alusel läbi lepitusmenetluse, kannab sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse hiljemalt teenuse osutamise kuule järgneva kuu kümnendaks kuupäevaks andmed perelepitusteenuse osutamise käigus läbiviidava lepitusmenetluse kohta.
[RT I, 10.12.2021, 1- jõust. 01.09.2022]

(5²) Väljaspool kodu üldhooldusteenuse osutaja kannab sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse 14 kalendripäeva jooksul teenusele asumisest või teenuse osutamise lõpetamisest:

- 1) teenust saava isiku käesoleva seaduse § 142¹ punktis 1 nimetatud üldandmed;
- 2) isikule teenuse osutamise lõpetamise andmed.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(6) Sotsiaalkindlustusamet kannab sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses kehtestatud korras järgmised andmed:

- 1) andmed lastekaitseseaduse tähenduses abivajava lapse ning abivajava lapse juhtumiga seotud toimingute ja menetlustoimingute kohta, sealhulgas abivajava lapse sotsiaalteenust saama suunamise andmed;
- 2) andmed lastekaitseseaduse tähenduses hädaohus oleva lapse ning hädaohus oleva lapse juhtumiga seotud kohtulahendite, tehtud toimingute ja menetlustoimingute kohta;
- 3) andmed lapsendamise sooviavalduse ning lapsendamise ettevalmistamisega seotud dokumentide ja toimingute kohta;

[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

- 4) andmed hoolduspere sooviavalduse ning hoolduspere ettevalmistamisega seotud dokumentide ja toimingute kohta;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

- 4¹) andmed välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse kohaselt vastu võetud rahvusvahelist kaitset taotleva ja kaitse saanud isiku kohta;

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

- 4²) rahvusvahelise kaitse saanud isiku või perekonna eest välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 73 lõike 5 punktides 1 ja 3 nimetatud kulude katmise andmed, kui neid ei ole andmeregistrisse kandnud kohaliku omavalitsuse üksus või eraõiguslik juriidiline isik, kellega Sotsiaalkindlustusamet on sõlminud halduslepingu sama seaduse § 73 lõike 3¹ alusel;

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

- 4³) andmed lastekaitseseaduse § 15 lõikes 5 sätestatud ülesannete täitmisega seotud dokumentide ja menetlustoimingute kohta;

[RT I, 10.11.2022, 1- jõust. 20.11.2022]

- 5) riikliku perelepitusteenuse seaduses sätestatud perelepitusteenust saavate lepitusosaliste üldandmed, vaidlusest puudutatud lapse üldandmed ning andmed perelepitusteenuse osutamisega seotud dokumentide ja toimingute kohta;

[RT I, 10.12.2021, 1- jõust. 01.09.2022]

- 6) andmed ohvriabile suunamise ja ohvriabi vabatahtlike kohta.

[RT I, 06.01.2023, 1- jõust. 16.01.2023]

(7) Eraõiguslik juriidiline isik, kellega Sotsiaalkindlustusamet on sõlminud halduslepingu välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 73 lõike 3¹ alusel, kannab sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse rahvusvahelise kaitse saanud isiku või perekonna eest sama seaduse § 73 lõike 5 punktides 1 ja 3 nimetatud kulude katmise andmed, kui selline kohustus tuleb halduslepingust.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

§ 144¹. Sotsiaalministeeriumi juurdepääs andmetele

Sotsiaalministeeriumi tervise- ja sotsiaalvaldkonna eest vastutavatel ja analüüsi tegevatel ametnikel ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi töövaldkonna eest vastutavatel ja analüüsi tegevatel ametnikel on õigus töödelda poliitika kujundamiseks sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kantud isikuandmeid, ilma et isik oleks otseselt tuvastatav. Töödeldavateks andmeteks on käesoleva seaduse §-s 142¹ nimetatud isikuandmed, välja arvatud isikukood, ees- ja perekonnanimi, elu- ja viibimiskoha andmed ning kontaktandmed.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

§ 145. Juurdepääs registriandmetele

[Kehtetu -RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

§ 145¹. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri andmete säilitamine

(1) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kantud menetluste andmeid säilitatakse isikustatult viis aastat pärast menetluse lõpukuupäeva.

(2) Pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud säilitamise tähtaja möödumist kantakse andmed digitaalsesse arhiivi, kus neid säilitatakse isikustatult viis aastat.

(3) Käesoleva seaduse § 15¹ lõike 4 alusel töödeldud ning sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kantud andmeid säilitatakse isikute 27-aastaseks saamiseni.

(3¹) Käesoleva seaduse § 142¹ punktis 9 nimetatud andmeid säilitatakse kuni perelepitusteenusest puudutatud lapse täisealiseks saamiseni.
[RT I, 10.12.2021, 1- jõust. 01.09.2022]

(3²) Käesoleva seaduse §-s 15² sätestatud puudega täisealise isiku abivajaduse hindamisel säilitatakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kantud andmeid järgmiselt:

- 1) käesoleva seaduse § 15² lõikes 5 nimetatud isikuandmeid puude raskusastme kestuse lõpuni;
 - 2) edasisest andmetöötlusest keeldumise korral isiku isikukoodi puude raskusastme kestuse lõpuni.
- [RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(3³) Lastekaitseseaduse § 27¹ lõikes 2 nimetatud isikuandmeid säilitatakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris kuni lapse täisealiseks saamiseni.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(4) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse kantud lapsendamise ning hoolduspere sooviavaldusi säilitatakse 50 aastat menetluse lõpukuupäevast arvates.

(4¹) Ohvriabile suunamise andmeid säilitatakse kümme aastat viimasest andmete sissekandest arvates juhtumipõhiselt või kümme aastat isiku täisealiseks saamisest.
[RT I, 06.01.2023, 1- jõust. 16.01.2023]

(4²) Käesoleva paragrahvi lõikes 4¹ sätestatud säilitustähtaja lõppemisel kantakse andmed arhiivi, kus neid säilitatakse 50 aastat.
[RT I, 06.01.2023, 1- jõust. 16.01.2023]

(5) Pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4² nimetatud säilitamise tähtaega andmed anonüümitakse.
[RT I, 06.01.2023, 1- jõust. 16.01.2023]

(5¹) Käesoleva seaduse § 144 lõikes 5² nimetatud andmeid säilitatakse isikule teenuse osutamise lõpetamisest 30 kalendripäeva.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(6) Alusandmed ja logid säilitatakse vastavalt sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruses sätestatule.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

5. peatükk **Vaidemenetlus**

[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 146. Kohaliku omavalitsuse üksuse vaidemenetlus
[Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

6. peatükk **Loamenetlus**

§ 147. Rehabilitatsiooniteenuse osutaja loakohustus

- (1) Rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks peab olema tegevusluba.
- (2) Loakohustust ei ole Sotsiaalkindlustusametil.

§ 148. Rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevusloa taotluse lahendamine

- (1) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevusloa taotluse lahendab Sotsiaalkindlustusamet.
- (2) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele esitatakse rehabilitatsiooniteenuse osutaja tegevusloa taotluses need käesoleva seaduse § 57 alusel valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud loetelus nimetatud tegevused, mida rehabilitatsiooniteenuse osutaja rehabilitatsiooniteenuse raames osutab.

§ 149. Tegevusloa kontrolliese

Rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks antakse tegevusluba, kui rehabilitatsiooniteenuse osutaja ja rehabilitatsioonimeeskond vastavad käesoleva seaduse §-des 66 ja 68 sätestatud nõuetele.
[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2018]

§ 150. Rehabilitatsiooniteenuse tegevusloa kõrvaltingimus

Rehabilitatsiooniteenuse osutamise tegevusloale võib lisada kõrvaltingimusena õiguse rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks rehabilitatsiooniprogrammi alusel, kui:

- 1) rehabilitatsiooniprogramm vastab käesoleva seaduse § 69 lõigetes 2 ja 4–6 sätestatud nõuetele;
- 2) rehabilitatsiooniprogramm on kinnitatud vastavalt käesoleva seaduse § 69 lõikele 11.

§ 151. Sotsiaalteenuse osutaja loakohustus

Tegevusluba on nõutav järgmiste sotsiaalteenuste osutamiseks:

- 1) lapsehoiuteenus;
[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]
- 2) asendushooldusteenus, välja arvatud asendushooldusteenuse osutamine hooldusperes;
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]
- 3) turvakoduteenus;
[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2020]
- 4) väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus;
[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2020]
- 5) igapäevaelu toetamise teenus;
- 6) töötamise toetamise teenus;
- 7) toetatud elamise teenus;
- 8) kogukonnas elamise teenus;
- 9) ööpäevaringne erihooldusteenus.

§ 152. Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa taotlemine

(1) Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa taotluse lahendab käesoleva seaduse §-s 151 nimetatud teenuste osutamiseks Sotsiaalkindlustusamet tegevusloa andmise või andmisest keeldumisega 30 päeva jooksul taotluse esitamisest arvates.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(2) [Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele järgmised andmed:

- 1) nende isikute arv, kellele taotleja soovib tegevuskohas teenust osutada;
- 2) esmase tegevusloa taotlemise korral hooldustöötajate, turvakodus teenust vahetult osutavate isikute, tegevusjuhendajate, lapsehoidjate, kasvatajate või perevanemate kirjalik nõusolek tegevusluba taotleva teenuse osutaja juurde tööle asumiseks.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(4) Turvakoduteenuse, lapsehoiuteenuse või asendushooldusteenuse osutamise tegevusloa taotlemise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatule turvakodus teenust vahetult osutava isiku, lapsehoidja, perevanema või kasvataja tervisetõendi nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(5) Kui lapsehoiuteenust või asendushooldusteenust soovitakse osutada lapsehoidja või perevanema eluruumides, tuleb esitada lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud dokumentidele:

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

- 1) eluruumi omaniku nõusolek lapsehoiuteenuse või asendushooldusteenuse osutamiseks lapsehoidja või perevanema eluruumides;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

- 2) lapsehoidja või perevanemaga ühist eluruumi kasutava täisealise isiku tervisetõend nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

(6) [Kehtetu -RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(7) Igapäevaelu toetamise teenuse, töötamise toetamise teenuse, toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse osutamise tegevusloa taotlemise korral esitab taotleja lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmetele tegevusjuhendaja tervisetõendi nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta.

§ 153. Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa kontrolliese

Sotsiaalteenuse osutamiseks antakse tegevusluba, kui:

1) tegevusloa taotleja ja teenus, mida kavatsetakse osutama hakata, ning hooldustöötaja, turvakodus teenust vahetult osutav isik, lapsehoidja, kasvataja, perevanem ja tegevusjuhendaja (edaspidi *teenust vahetult osutav isik*) vastavad käesolevas seaduses ja selle alusel teenusele, teenuseosutajale ja teenust vahetult osutavale isikule kehtestatud nõuetele;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

2) teenust vahetult osutaval isikul puudub karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest, mis võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara;

3) teenuse osutamise koht vastab rahvatervise seaduse alusel kehtestatud tervisekaitsenõuetele;

4) teenuse osutamise koht vastab tuleohutusnõuetele;

5) käesoleva seaduse § 151 punktides 1–3 nimetatud teenuse puhul on täidetud lastekaitseseaduse §-s 20 sätestatud nõuded.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 154. Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa kõrvaltingimused

Sotsiaalteenuse osutaja tegevusloale lisatakse järgmised kõrvaltingimused:

1) maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada;

2) ööpäevaringse erihooldusteenuse korral täpsustus, kas ettevõtjal on õigus osutada seda teenust lisaks käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 nimetatud isikule ka äärmusliku abi- ja toetusvajadusega isikule, ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule või kohtumäärusega hoolekandeesutusse paigutatud isikule;

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

3) tegutsemiseks lubatud tegevuskoht.

§ 155. Tegevusloas nimetatud tegevusest loobumine

(1) Tegevusloas nimetatud tegevusest võib ajutiselt loobuda kuni kuueks kuuks. Käesoleva seaduse § 151 punktides 1, 3 ja 4 nimetatud teenuse osutaja peab teavitama tegevusloa väljaandjat oma tegevusest ajutiselt loobumisest vähemalt kolm kuud ette. Ajutine loobumine käesoleva seaduse § 151 punktides 2 ja 5–9 nimetatud teenuste osutamisest ei ole lubatud.

(2) Käesoleva seaduse § 151 punktis 1, 3, 4, 5 või 6 nimetatud teenuse osutaja on kohustatud esitama majandustegevusest loobumise teate registripidajale kolm kuud enne teenuse osutamise lõpetamist. Käesoleva seaduse § 151 punktis 2, 7, 8 või 9 nimetatud teenuse osutaja on kohustatud esitama majandustegevusest loobumise teate registripidajale vähemalt kuus kuud enne teenuse osutamise lõpetamist.

7. peatükk Rahastamine

§ 156. Riigieelarvest finantseeritavad sotsiaaltoetused

(1) Riigieelarvest hüvitatakse kohaliku omavalitsuse üksuste toimetulekutoetuse maksmise kulud. Toimetulekutoetuse maksmise hüvitise arvutamiseks lahutatakse kohaliku omavalitsuse üksuse jooksvale eelarveaastale eelnenud aasta kuludest eelmistel aastatel saadud vahendite jääk. Kui eelarveaastal on suurenenud toimetulekupiir, võetakse selle mõju arvesse hüvitise jaotamisel. Kui toetuse maksmise hüvitise aasta alguse jäägist ja eelarveaastal juurde antud vahenditest ei piisa toimetulekutoetuse maksmiseks aasta lõpuni, võib kohaliku omavalitsuse üksustele jaotada täiendavaid vahendeid eeldatava puudujäägi ulatuses.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.05.2018]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toetuse menetlemise ja väljamaksmise kulud kui kohaliku omavalitsuse üksuse täidetava riikliku ülesande kulud hüvitatakse kohaliku omavalitsuse üksustele riigieelarvest, võttes aluseks eelarveaastale eelnenud aastal esitatud taotluste arvu ning vastava aasta riigieelarves sätestatud ühe taotluse menetlemise keskmist arvatud kulu.

[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.05.2018]

(3) [Kehtetu -RT I, 23.10.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(3¹) Riigieelarves määratakse kohaliku omavalitsuse üksustele toetus suure hooldus- ja abivajadusega lapsele abi osutamiseks. Toetus jaotatakse kohaliku omavalitsuse üksuste vahel proportsionaalselt vastavalt raske ja sügava puudega laste arvule. Seejuures korrutatakse sügava puudega laste arv kolmega.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.01.2023]

(3²) Kohaliku omavalitsuse üksus võib kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud toetust, et osutada suure hooldus- ja abivajadusega lapsele ja tema perele teenuseid, mis toetavad abivajava lapse toimetulekut, ennetavad abivajaduse süvenemist ning aitavad vähendada perekonna hoolduskoormust.

[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.01.2023]

(3³) Suure hooldus- ja abivajadusega isiku puhul võib tema 18-aastaseks saamise aastal käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud toetust kasutada kuni kalendriaasta lõpuni.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.01.2023]

(3⁴) Riigieelarvest määratakse vastavalt riigieelarve võimalustele toetus kohaliku omavalitsuse üksustele asendus- ja järelhooldusteenuse osutamiseks ja korraldamiseks ning hooldusperede toetamiseks. Toetus jaotatakse kohaliku omavalitsuse üksuste vahel proportsionaalselt vastavalt käesoleva seaduse § 45⁵ lõike 3 punkti 1 ning § 45¹⁶ lõigete 1 ja 1¹ alusel asendus- ja järelhooldusel viibinud isikute arvule, lahutades tulemusest kohaliku omavalitsuse üksusele jooksvale aastale eelnenud aastatel samaks otstarbeks antud vahendite jäägi. Seejuures korrutatakse järelhooldusel olevate isikute arv 1,0-ga, hooldusperes asendushooldusel olevate isikute arv 2,0-ga, asenduskodus asendushooldusel olevate isikute arv 2,3-ga ja perekodus asendushooldusel olevate isikute arv 2,4-ga.
[RT I, 22.03.2021, 2- jõust. 01.04.2021]

(3⁵) Kohaliku omavalitsuse üksus võib kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 3⁴ nimetatud toetust asendus- ja järelhooldusteenuse osutamiseks ja korraldamiseks ning hooldusperede toetamiseks.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(3⁶) Riigieelarvest määratakse vastavalt riigieelarve võimalustele kohaliku omavalitsuse üksustele toetus isikule matuse korraldamise kulude katmise toetamiseks ja kohaliku omavalitsuse üksuse poolt matuse korraldamise kulude katmiseks. Toetusest jaotatakse 21 protsenti proportsionaalselt 19–64-aastaste isikute arvuga ning 79 protsenti 65-aastaste ja vanemate isikute arvuga, lahutades tulemusest kohaliku omavalitsuse üksusele jooksvale aastale eelnenud aastatel samaks otstarbeks antud vahendite jäägi.
[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(3⁷) Riigieelarves määratakse riigieelarve võimalustest lähtudes kohaliku omavalitsuse üksustele toetus pikaajalist hooldust vajavatele täisealistele isikutele teenuste osutamiseks. Toetus jaotatakse kohaliku omavalitsuse üksuste vahel proportsionaalselt 65–84-aastaste ja vähemalt 85-aastaste elanike arvu alusel. Seejuures üle 85-aastaste elanike arv arvestatakse koefitsiendiga 4,8.
[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023, kehtib kuni 2024. aasta 31. detsembrini]

(3⁸) Kohaliku omavalitsuse üksus võib kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 3⁷ nimetatud toetust väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse korraldamiseks või muudeks sotsiaalteenusteks, mis aitavad vähendada pikaajalist hooldust vajavate inimeste kõrvalabi vajadust või nende perekonnaliikmete hoolduskoormust.
[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023, kehtib kuni 2024. aasta 31. detsembrini]

(4) Käesolevas paragrahvis nimetatud kohaliku omavalitsuse üksustele eraldatavate ja kohaliku omavalitsuse üksuste vahel rahaliste vahendite jaotamise põhimõtted kehtestab riigieelarve seaduse alusel [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).
[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.01.2023]

8. peatükk Järelevalve

§ 157. Riikliku ja haldusjärelevalve teostamine

(1) Riiklikku järelevalvet käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete, välja arvatud käesoleva seaduse § 45³ lõike 4 punktis 2 ja § 45¹³ lõikes 2 sätestatud nõuete täitmise üle teeb Sotsiaalkindlustusamet (edaspidi ka *korrakaitseorgan*).

(2) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse § 45³ lõike 4 punktis 2 ja § 45¹³ lõikes 2 sätestatud nõuete täitmise üle teeb Terviseamet (edaspidi *korrakaitseorgan*).

(3) Haldusjärelevalvet käesoleva seaduse alusel antud kohaliku omavalitsuse üksuse haldusaktide õiguspärasuse ning sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi, samuti riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste vahendite kasutamise üle teeb Sotsiaalkindlustusamet. Haldusjärelevalvet kajastav aruanne esitatakse Sotsiaalministeeriumile vähemalt üks kord aastas 1. märtsiks.

(4) Sotsiaalkindlustusametil on õigus saada järelevalve tegemiseks vajalikku informatsiooni ja kontrollida andmete õigsust maksukorralduse seaduse §-s 25¹ sätestatud töötamise registri andmete alusel.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

§ 158. Riikliku järelevalve erimeetmed

Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-des 30, 32 ja 49–51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 159. Sunniraha määr

Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 2500 eurot.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

9. peatükk Rakendussätted

1. jagu Üleminekusätted ja järelhindamine

[RT I, 03.04.2018, 3- jõust. 15.04.2018]

§ 160. Üleminekusätted

(1) Kuni 2019. aasta 31. detsembrini võib perekodu ja asenduskodu pere koosneda kuni kaheksast lapsest.
[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(1¹) Kohaliku omavalitsuse üksus võib enne 2018. aasta 1. jaanuari sõlmitud perekonnas hooldamise lepinguid jätkata, arvestamata käesoleva seaduse § 45¹¹ lõikes 4 sätestatud, kuni lapse asendushooldusteenuse osutamise vajaduse äralangemiseni, lapse 18-aastaseks saamiseni või § 45⁹ lõikes 2 nimetatud ajani, kui see on lapse huvidest lähtuvalt vajalik.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(1²) Enne 2018. aasta 1. jaanuari sõlmitud asenduskodusteenuse osutamise lepingud kehtivad edasi, need loetakse sõlmituks kohaliku omavalitsuse üksuse ja asendushooldusteenuse osutaja vahel ning nende sisu tuleb viia vastavusse käesoleva seaduse nõuetega 2018. aasta 31. detsembriks.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(1³) Teiste seaduste rakendamisel käsitatakse hoolduspere vanemana ka käesoleva seaduse kuni 2017. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsioonis nimetatud lapse perekonnas hooldajat.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(1⁴) Enne 2018. aasta 1. jaanuari välja antud asenduskodusteenuse tegevusloa alusel asenduskodusteenust osutanud teenuseosutaja võib jätkata sama tegevusloa alusel asendushooldusteenuse osutamist perekodus ja asenduskodus.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(1⁵) Käesoleva seaduse § 45¹³ lõike 1 punktis 12 nimetatud täienduskoolituse nõue peab olema täidetud 2020. aasta 31. detsembriks.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(1⁶) Enne 2018. aasta 1. jaanuari asenduskodusse suunatud ja seal täisealiseks saanud isikud võivad asendushooldusel viibida käesoleva seaduse §-s 45¹⁶ nimetatud tingimustel kuni 2018. aasta 31. detsembrini.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(2) [Kehtetu -RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

(3) Kuni 2019. aasta 31. detsembrini võib erihooletandeteenust osutada tegevusjuhendaja, kellel on vähemalt põhiharidus, kes on registreerunud käesoleva seaduse § 86 lõike 7 alusel kehtestatud kava kohasele koolitusele ning kes vastab nimetatud paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudele.

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(4) Kuni 2019. aasta 31. detsembrini võib erihooletandeteenust kohtumäärusega hooletandetasutusse paigutatud isikule osutada tegevusjuhendaja, kes vastab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud nõuetele ja kes on registreerunud käesoleva seaduse § 86 lõike 7 alusel kehtestatud kava kohasele täienduskoolitusele tööks suurema ohtlikkusastmega isikutega.

[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(5) Kuni 2019. aasta 31. detsembrini võib sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikule teenust osutada lisaks käesoleva seaduse § 86 lõikes 6 nimetatud

tegevusjuhendajale ka tegevusjuhendaja, kes vastab vähemalt ühele nimetatud paragrahvi lõikes 1 kehtestatud nõudele, lõikes 3 kehtestatud nõudele ning kes on registreerunud lõike 7 alusel kehtestatud kava kohasele täienduskoolitusele tööks sügava liitpuudega või ebastabiilse remissiooniga raske, sügava või püsiva kuluga psüühikahäirega isikutega.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(6) Enne 2009. aasta 1. jaanuari läbitud täienduskoolitus tööks suurema ohtlikkusastmega isikutega on võrdsustatud § 86 lõikes 7 nimetatud koolitusega.

(7) Kuni 2019. aasta 31. detsembrini võib erihooletandeteenust osutada tegevusjuhendaja, kellel on põhiharidus, kes vastab § 86 lõikes 3 sätestatud nõudele ning kes on läbinud nimetatud paragrahvi lõike 7 alusel kehtestatud kava kohase koolituse.

(7¹) Enne 2019. aasta 1. aprilli esitatud erihooletandeteenuse saamise taotlusi, mille menetlustoimingutega ei ole 2019. aasta 1. aprilliks alustatud, menetleb Sotsiaalkindlustusamet 2019. aasta 1. aprillist kehtivatel tingimustel ja korras.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(7²) Enne 2019. aasta 1. aprilli erihooletandeteenuse järjekorda pandud isikute, välja arvatud kohtumäärase alusel ööpäevaringset erihooletusteenust saama suunatud isikute toetusvajadust hindab Sotsiaalkindlustusamet enne isikule suunamisotsuse väljastamist, kuid hiljemalt 2022. aasta 31. märtsil.
[RT I, 21.12.2018, 3- jõust. 01.04.2019]

(8) Alla 18-aastase isiku enne 2016. aasta 1. jaanuari esitatud rehabilitatsiooniteenuse saamise taotlus vaadatakse läbi ja rehabilitatsiooniteenuse osutamine otsustatakse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud sotsiaalhoolekande seaduse redaktsiooni kohaselt.

(9) Alla 18-aastaselt isikult, kellele rehabilitatsiooniteenuse osutamise otsus oli tehtud hiljemalt 2015. aasta 31. detsembril ning käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud juhul võtab Sotsiaalkindlustusamet sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse üle, osutades sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust kuni rehabilitatsiooniplaani kehtivuse lõppemiseni, kuid mitte kauem kui 2018. aasta 31. detsembrini. Kui käesolevas lõikes nimetatud isikul ei ole kehtivat rehabilitatsiooniplaani, määrab rehabilitatsioonimeeskond rehabilitatsiooniplaani koostamisel selle kehtivuse.

(10) Vähemalt 18-aastaselt isikult, kellele rehabilitatsiooniteenuse osutamise otsus oli tehtud hiljemalt 2015. aasta 31. detsembril ning kellel on kehtiv rehabilitatsiooniplaan, võtab Sotsiaalkindlustusamet sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse üle, osutades sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust kuni rehabilitatsiooniplaani kehtivuse lõppemiseni, kuid mitte kauem kui 2018. aasta 31. detsembrini.

(11) Vähemalt 18-aastaselt isikult, kes on esitanud rehabilitatsiooniteenuse saamise taotluse enne 2016. aasta 1. jaanuari või kellele rehabilitatsiooniteenuse osutamise otsus oli tehtud hiljemalt 2015. aasta 31. detsembril ja kellel ei ole kehtivat rehabilitatsiooniplaani, võtab Sotsiaalkindlustusamet sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse üle, kui isikul tuvastatakse käesoleva seaduse § 62 kohaselt sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus.

(12) Isikul, kellele rehabilitatsiooniteenuse osutamine on otsustatud sotsiaalhoolekande seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohaselt, lõpeb õigus saada nimetatud redaktsiooni kohast rehabilitatsiooniteenust Eesti Töötukassa poolt tööalase rehabilitatsiooni otsuse tegemise kuupäevast või Sotsiaalkindlustusameti poolt sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmise otsuse tegemise kuupäevast arvates.

(13) Isik, kellel oli sotsiaalhoolekande seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohane kvalifikatsioon rehabilitatsioonimeeskonna töös osalemiseks ning kes oli 2015. aasta 31. detsembril seisuga registreeritud majandustegevuse registris rehabilitatsioonimeeskonna liikmena, võib olla rehabilitatsioonimeeskonna liige kuni 2019. aasta 31. detsembrini.

(14) Rehabilitatsiooniteenuse osutajaga sotsiaalhoolekande seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni § 11⁴ lõike 1 alusel sõlmitud halduslepingu kehtivus lõpeb 2015. aasta 31. detsembril.

(15) Rehabilitatsioonimeeskond peab vastama käesoleva seaduse § 68 lõikes 6 sätestatud nõetele hiljemalt 2020. aasta 1. jaanuaril.

(16) Kui isikul tekkis õigus abivahendi ostmiseks, laenutamiseks või nendega seotud teenuste kulu kompenseerimiseks maavalitsuse otsuse alusel enne 2016. aasta 1. jaanuari, võtab Sotsiaalkindlustusamet alates 2016. aasta 1. jaanuarist teenuse rahastamise maavalitsuselt üle.

(17) Isikule maavalitsuse poolt väljastatud abivahendi kaart kehtib sellele kantud abivahendi nimetuse osas kuni käesoleva seaduse § 48 lõigetes 6 ja 7 sätestatud tähenduses abivahendi kasutusaja lõpuni.

(18) Käesoleva seaduse § 47 lõigetes 6 ja 7 sätestatud kohaldatakse ka isikule, kellel tekkis õigus abivahendi ostmiseks, laenutamiseks või nendega seotud teenuste kulu kompenseerimiseks maavalitsuse otsuse alusel enne 2016. aasta 1. jaanuari.

(19) Käesoleva seaduse § 47 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikule, kellel muutub õigustatuse alus ning isikule, kelle abivahendi kaardi kehtivus on lõppenud, ei kohaldata käesoleva seaduse § 51 lõiget 4.

(20) Abivahendi müüja või üürija peab vastama käesoleva seaduse § 55 lõikes 4 nimetatud nõuetele hiljemalt 2017. aasta 1. jaanuaril.

(21) Rehabilitatsiooniteenuse osutaja, kellel oli sotsiaalhoolekande seaduse kuni 2015. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni kohaselt väljastatud tegevusluba rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks ning kes oli 2015. aasta 31. detsembrini seisuga registreeritud majandustegevuse registris rehabilitatsiooniteenuse osutajana, võib nimetatud tegevusloa alusel teenust osutada kuni 2016. aasta 31. detsembrini.

(22) Kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud kandma käesoleva seaduse § 144 lõikes 1 nimetatud ning 2016. aasta 1. jaanuari aktiivsete juhtumite andmed sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse järgmiselt:

- 1) käesoleva seaduse § 144 lõike 1 punktides 5–7 nimetatud andmed kolme kuu jooksul alates seaduse jõustumisest;
- 2) käesoleva seaduse § 144 lõike 1 punktides 8–10 nimetatud andmed kuue kuu jooksul alates seaduse jõustumisest.

(23) Käesoleva seaduse § 47 lõike 1 punktis 2 nimetatud isiku puhul on osalise või puuduva töövõime tingimus täidetud ka siis, kui isik on riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel tunnistatud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti või isikule riiklike elatusrahade seaduse alusel tähtajatult määratud invaliidsusgrupp on riikliku pensionikindlustuse seaduse § 58 kohaselt arvatud vastavaks vanaduspensionieani määratud püsivale töövõimetusele töövõime kaotusega 40–100 protsenti.
[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016]

(24) Käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktis 3 sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 80 protsenti.
[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016]

(25) Käesoleva seaduse § 101 lõike 2 punktis 2 ja lõike 3 punktis 2 sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 90 protsenti.
[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.07.2016]

(26) Sotsiaalkindlustusamet on kohustatud kandma käesoleva seaduse § 144 lõike 6 punktis 3 nimetatud ning 2017. aasta 1. jaanuari seisuga aktiivsete juhtumite andmed sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse hiljemalt 2017. aasta 31. detsembriks.
[RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(27) Alaealiste komisjonide menetluses olevad alaealise õigusrikkumise asjad, mida ei ole 2018. aasta 1. jaanuariks lõpetatud, antakse üle lapse elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele, kes menetleb neid lastekaitse seaduse 6. peatükis sätestatud alustel.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(28) Järelevalve teostamist alaealiste komisjoni tehtud otsuse alusel mõjutusvahendi määramisest tulenevate kohustuste täitmise üle jätkab kuni mõjutusvahendi kohaldamise tähtaja lõpuni isik, kellele alaealiste komisjon on pannud järelevalve kohustuse.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(29) Enne 2018. aasta 1. jaanuari kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli suunatud lastele jätkatakse nimetatud koolis viibimise mõjutusvahendi või kohtumääruse alusel ööpäevaringse erihoolekandeteenuse kohaldamist. Pärast 2018. aasta 1. jaanuari kohaldatakse kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste koolis viibimisele ning kohtumääruse alusel ööpäevaringisel erihoolekandeteenusel viibimisele kinnise lasteasutuse teenuse regulatsiooni.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(30) Käesoleva seaduse § 65 alusel sõlmitud tasu maksmise kohustuse ülevõtmise leping, mis on sõlmitud alaealise kohta, kellele on mõjutusvahendina määratud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutamine, kehtib lepingu tähtaja lõpuni.
[RT I, 25.10.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(31) Kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud kandma käesoleva seaduse § 144 lõike 1 punktides 11–14 nimetatud ning 2027. aasta 1. jaanuari seisuga kehtivad andmed sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse 2027. aasta 31. detsembriks.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(32) Sotsiaalteenuse osutaja, keda rahastatakse riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest, on kohustatud kandma käesoleva seaduse § 144 lõike 1 punktis 11 nimetatud ning 2027. aasta 1. jaanuari seisuga kehtivad andmed sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse 2027. aasta 31. detsembriks.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(33) Enne 2018. aasta 1. jaanuari esitatud vajaduspõhise peretoetuse taotlusi menetleb, toetuse määrab ja toetust maksab kohaliku omavalitsuse üksus enne 2018. aasta 1. jaanuari kehtinud tingimustel ja korras.
[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(34) 2018. aastal vajaduspõhise peretoetuse maksete väljamaksmise korral on nendel kuudel toimetulekutoetuse arvestamisel perekonna iga lapse toimetulekupiir võrdne perekonna esimese liikme toimetulekupiiriga.
[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(35) 2018. aastal riigieelarvest kohaliku omavalitsuse üksusele vajaduspõhise peretoetuse maksmise kulude hüvitamiseks lahutatakse kohaliku omavalitsuse üksuse jooksvale eelarveaastale eelnenud aasta kuludest eelmistel aastatel saadud vahendite jääk ning tulemus jagatakse neljaga.
[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(36) 2018. aastal ei tehta riigieelarvest kohaliku omavalitsuse üksusele väljamakseid vajaduspõhise peretoetuse menetlemise ja väljamaksmise kulude hüvitamiseks.
[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(37) Kohaliku omavalitsuse üksus võib 2018. aastal hüvitatud vajaduspõhise peretoetuse maksmise kulude jääki kasutada toimetulekutoetuse maksmiseks. Alates 2019. aastast võetakse riigieelarvest kohaliku omavalitsuse üksusele toimetulekutoetuse maksmise kulude hüvitamisel arvesse ka vajaduspõhise peretoetuse maksmise kulude jääk.
[RT I, 28.12.2017, 8- jõust. 01.01.2018]

(38) [Kehtetu -RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.07.2023]

(39) [Kehtetu -RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.07.2023]

(40) Käesoleva seaduse § 13¹ lõikeid 3–5 rakendatakse tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist.
[RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 22.04.2020]

(41) Kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaaltöötaja ettevalmistus peab vastama käesoleva seaduse §-s 16¹ sätestatud nõudele hiljemalt 2026. aasta 1. juuliks.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 08.05.2022]

(42) Käesoleva seaduse §-s 15² sätestatud puudega täisealise isiku abivajaduse esmakordse hindamise korral peab kohaliku omavalitsuse üksus võtma isikuga abivajaduse väljaselgitamise ja abi osutamise eesmärgil ühendust 90 päeva jooksul isikust teadasaamisest arvates.
[RT I, 28.04.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(43) Kuni 2023. aasta 31. detsembrini kohaldatakse käesoleva seaduse § 22¹ lõikes 5 sätestatud väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse kulude katmise puhul Statistikaameti avaldatud eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionini 1,06-kordset suurust.
[RT I, 22.12.2022, 3- jõust. 01.07.2023]

§ 160¹. Paragrahvi 15¹ regulatsiooni järelhindamine

Sotsiaalministeerium analüüsib hiljemalt 2020. aastal käesoleva seaduse §-s 15¹ sätestatud noore abivajaduse hindamise regulatsiooni rakendamise mõju ja tulemuslikkust.
[RT I, 03.04.2018, 3- jõust. 15.04.2018]

§ 160². Hooldusvajadusega isiku hindamissüsteemi analüüs

Vabariigi Valitsus koostab 2020. aasta 1. jaanuariks analüüsi ja selle põhjal ettepanekud täisealise isiku hooldusvajaduse tuvastamiseks kasutatava hindamissüsteemi kohta eesmärgiga rakendada analüüsi tulemusi hoolduspuhkuse saaja kindlaksmääramiseks alates 2021. aasta 1. jaanuarist
[RT I, 26.06.2018, 3- jõust. 01.07.2018]

§ 160³. Üksi elava pensionäri toetuse maksmine ajutise kaitse saajaga koos elamisel

(1) Käesoleva seaduse § 139¹ lõike 2 punktis 1 sätestatud ei kohaldata isikule, kelle rahvastikuregistrisse kantud elukohas elav teine isik on Eestis elav ajutise kaitse saaja.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu kinnitamiseks kontrollitakse lisaks käesoleva seaduse § 139² lõikes 2 nimetatud andmetele isiku vastavust pensionäritoetuse saamise tingimustele ajutise kaitse andmete alusel.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022, rakendatakse tagasiulatuvalt 2022. aasta 9. märtsist]

§ 160⁴. Kohaliku omavalitsuse üksustele toimetulekutoetuse menetlemise ja väljamaksmise kulude hüvitamine

Kohaliku omavalitsuse üksustele hüvitatakse 2022. aastal toimetulekutoetuse menetlemise ja väljamaksmise kulud lisaks käesoleva seaduse § 156 lõikes 2 toodud juhtumitele ka iga taotluse eest, mille võrra on kohaliku omavalitsuse üksusele 2022. aasta jaanuarist kuni oktoobrini esitatud taotluste arv suurem võrreldes 2021. aastal samal perioodil esitatud taotluste arvuga.

[RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 17.06.2022]

§ 160⁵. Hinnatõusu leevendamise toetus

[Kehtetu -RT I, 07.06.2022, 1- jõust. 01.06.2023]

2. jagu

Seaduste muutmine ja kehtetuks tunnistamine

§ 161.–§ 175.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 176. Sotsiaalhoolekande seaduse muutmine

Sotsiaalhoolekande seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 47 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) alates 18. eluaastast tööealisel isikul, kellel on tuvastatud osaline töövõime või töövõime puudumine;”;

2)paragrahvi 59 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) tööealisel isikul, kellel on puue puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 tähenduses või kes on tunnistatud püsivalt töövõimeetuks riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel või kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult või kellel on tuvastatud osaline töövõime töövõimeetu seaduse alusel ning kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus;”;

3)[välja jäetud - RT I, 21.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

4)paragrahvi 63 lõike 2 punkti 1 täiendatakse pärast sõnu „Eesti Töötukassalt” sõnadega „töövõime hindamisel antud eksperdiarvamust ja”;

5)paragrahvi 73 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „kogumispensionist kogumispensionide seaduse tähenduses,” tekstiosaga „töövõimeetu seaduse alusel töövõimeetu seaduse tähenduses,”;

6)paragrahvi 93 lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

7)paragrahvi 101 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) 18-aastaselt kuni riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isikul on tuvastatud töövõimeetu seaduse alusel puuduv töövõime;”;

8)paragrahvi 101 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) kellel on tuvastatud töövõimeetu seaduse alusel puuduv töövõime, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isiku puhul, ja”;

9)paragrahvi 101 lõike 3 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) kellel on tuvastatud töövõimeetu seaduse alusel puuduv töövõime, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isiku puhul, ja”;

10)paragrahvi 149 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Rehabilitatsiooniteenuse osutamiseks antakse tegevusluba, kui rehabilitatsiooniteenuse osutaja ja rehabilitatsioonimeeskond vastavad käesoleva seaduse §-des 66 ja 68 sätestatud nõuetele.”;

11)paragrahvi 160 täiendatakse lõigetega 23–25 järgmises sõnastuses:

„(23) Käesoleva seaduse § 47 lõike 1 punktis 2 nimetatud isiku puhul on osalise või puuduva töövõime tingimus täidetud ka siis, kui isik on riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel tunnistatud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti või isikule riiklike elatusrahade seaduse alusel tähtajatult määratud invaliidsusgrupp on riikliku pensionikindlustuse seaduse § 58 kohaselt arvatud vastavaks vanaduspensionieani määratud püsivale töövõimetusele töövõime kaotusega 40–100 protsenti.

(24) Käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktis 3 sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 80 protsenti.

(25) Käesoleva seaduse § 101 lõike 2 punktis 2 ja lõike 3 punktis 2 sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kellel on tuvastatud töövõime kaotus vähemalt 90 protsenti.”.

§ 177.–§ 182.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 183. Seaduse kehtetuks tunnistamine

(1) Sotsiaalhoolekande seadus (RT I 1995, 21, 323) tunnistatakse kehtetuks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seaduse alusel kehtestatud kohaliku omavalitsuse üksuse määrused kehtivad kuni käesoleva seaduse alusel vastu võetud määruste jõustumiseni, aga mitte kauem kui 2016. aasta 31. märtsini.

3. jagu

Seaduse jõustumine

§ 184. Seaduse jõustumine

(1) Sotsiaalseadustiku üldosa seadus ja käesolev seadus jõustuvad 2016. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 68 lõige 3, § 86 lõige 8, § 115 lõige 3 ja § 123 lõige 9 jõustuvad 2016. aasta 18. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 59 lõike 1 punkt 4, § 176 punktid 1–2, 4–9 ja 11, § 177 punkt 3, § 179 punkt 4 ja § 180 jõustuvad 2016. aasta 1. juulil.

(4) [Kehtetu -[RT I, 21.12.2016, 2](#)- jõust. 01.01.2017]

(5) Käesoleva seaduse § 52 lõige 2 ja § 55 lõike 1 punkt 5 jõustuvad 2018. aasta 1. jaanuaril.
[[RT I, 28.12.2017, 8](#)- jõust. 01.01.2018]

(6) Käesoleva seaduse § 176 punkt 10 jõustub 2018. aasta 1. juulil.
[[RT I, 28.11.2017, 2](#)- jõust. 01.01.2018]

(7) Käesoleva seaduse § 22 lõiked 3 ja 4, § 36 lõige 2, § 55 lõiked 2 ja 2¹ ning § 151 punktid 3 ja 4 jõustuvad 2020. aasta 1. jaanuaril.
[[RT I, 28.12.2017, 8](#)- jõust. 01.01.2018]